המדריך למדריך

#מהדורה ב'

מהדורה מוגבלת

#הדרכה 24/7

תנועת הנוער
"מכבי הצעיר"

רכזי שכבה ומדריכים יקרים,

הגעתם לנקודה שבה הכל מתחיל.
בעוד שנייה תפתחו את הקלסר ותתחילו את דרככם
בעולם המדריך למדריך.
שנת הפעילות הינה מסע, אנו יודעים איך היא מתחילה,
איך אין לנו מושג כיצד היא תסתיים.
זכרו כי הדרך בה תבחרו ללכת,
היא הדרך שתעצב את הקבוצה או את הצוות שלכם.
אתם אלו שתהפכו את השנה הזו,
לכל מה שחלמתם שהיא תהיה.

מאחלים לכם שנה מוצלחת ופוריה!
מחלקת חינוך- מכבי צעיר

המדריך למדריך

#הדרכה 24/7

דבר יושב ראש הנהגה ארצית

מדריכים יקרים!

ההדרכה הינה ליבה של תנועת הנוער.
המחזה של קבוצת חניכים והמדריכים שלהם - עוברים ביחד פעולות, מתנסים, לומדים, משחקים וחווים חוויות - הוא מראה שאין שני לו.
זוהי המשמעות של עשייה חינוכית.
אתם, המדריכים, אחראים על משימה ייחודית וחשובה מאין כמוה.
כל אחד ואחת מכם אחראי על קבוצת חניכים בגילאים שונים, דור ההמשך של התנועה.
זוהי משימה לא פשוטה, יכולים להיות בה לא מעט אתגרים בדרך, אבל אני מבטיח לכם באחריות מלאה כי זהו תפקיד שימלא אתכם סיפוק, משמעות, חוויות ותורם רבות לעיצוב דמותכם ואישיותכם.

ה"מכבי הצעיר" אינה רק תנועת נוער, אלא דרך חיים.
תוכנית ההדרכה, **המדריך למדריך - הדרכה 24/7**, נבנתה מתוך מטרה לתת לכם המדריכים, כלי לפעילות השוטפת, אך כשמה כן היא.
המדריך הינו מודל לחיקוי של חניכיו בכל תחומי החיים ולא רק בשעות הפעילות.

בהתבסס על המפגשים עמכם במהלך השנים, אני סמוך ובטוח כי אתם, בוגרי התנועה, תדעו להצעיד את התנועה למחוזות נפלאים וטובים.
אך זכרו כי כדי לחנך את החניכים גם עליכם להתחנך ולעבור פעולות בוגרים באופן רציף.

כאדם שגדל והתחנך בתנועה לאורך השנים, אני מלא גאווה למלא היום את תפקידי כי אני יודע שאתם הנוער הטוב ביותר. חכמים, אכפתיים, יצירתיים ומלאי אהבה לחניכים.
אני גאה להיות חלק מהמשפחה הזו - **משפחת המכבי הצעיר**.

בברכת המכבי הצעיר
חזק ואמץ
אחיקם שושן
יו"ר הנהגה ארצית

דבר המזכ"ל

מדריך יקר!

בכתיבת תוכנית זו הושקעו מאמצים רבים והיא מסכמת תהליך ארוך של חשיבה ועשייה. השקעה זו בתוכן הפעילות מגיעה מתוך רצון אמיתי לשדרוג וצורך שעלה מהשטח במשך זמן רב.

אנו רואים בכם שליחים חינוכיים ואת המנהיגים של התנועה.

"הנוער הוא היסוד הדינמי של העם, על שכמו מוטלת החובה להתחדשות מתמדת ולהנעת המעש הלאומי - החינוך בתנועת הנוער ליצירת דור אחראי, יוזם ופועל" (מתוך עקרונות התנועה). ציטוט זה מתייחס למחויבות שלכם בתור חברים במכבי צעיר, להצעיד את הדור הבא לערכיות ולהגשמה בכל שטחי החיים. יצירת דור

אחראי, יוזם ופועל משקפת הלכה למעשה את דרככם ואת פועלכם, תפקידכם הוא להשתמש בכלים אותם קיבלתם ולהעביר אותם לחניכים שלכם בנתינה ואהבה וכעת גם בתכנית מסודרת ומקצועית.

כתיבת תכנית זו מביאה עמה בשורה גדולה לתנועה, זוהי בשורה על כך שהתנועה ניצבת בפני אתגרים שונים בחברה הישראלית ומסוגלת להתמודד איתם בדרכים של עשייה וחינוך למכביות. אתם כמחוללי השינוי והעשייה תוכלו להשתמש בה בחכמה כי בכם העוצמה כמדריכים בתנועה שרואים את התמונה הכוללת ומבינים כי לקיחת אחריות היא הדבר הנכון בעוד רבים אחרים עומדים מהצד, מתלוננים אך לא עושים דבר. אתם בחרתם לעשות! על כך אתם יכולים להיות גאים.

כאשר אנו ניצבים אל מול שאלת דמות המדריך בתנועה אנו רואים לנגד עינינו אתכם מלאי אנרגיות ותשוקה, מובילים אחריכם קבוצות של חניכים שעיניהם נשואות אליכם. זוהי מבחינתנו הדרכה 24/7 שמובילה אתכם בכל צעד, במשך כל ימות השבוע. אני סומך עליכם ובטוח כי עבודתכם המאומצת תישא פרי ומשוכנע כי אתם כמדריכים איכותיים תביאו את עצמכם לידי ביטוי בתוך מסגרת התכנית ותתאימו אותה לקבוצות שלכם.

יש לכם משימה גדולה,

אתם אלו הנושאים את הבשורה.

חזק ואמץ

אלעד כהן

מזכ"ל

דבר מנהלת מחלקת חינוך

מדריכים יקרים!

אני זוכרת בבירור את אותו יום שלישי בו העברתי פעולה לקבוצת חניכות בכיתה ד' בפעם הראשונה בחיי.
זה לא הלך טוב.
החניכות צעקו והפריעו, רצו ממקום למקום, העזרים שהכנתי יצאו מכוערים ואף מתודה לא עברה כפי שתכננתי.
חזרתי הבייתה עייפה ומתוסכלת והודעתי באופן רשמי לרכזת השכבה שלי שלא אגיע לפעולה ביום שישי הקרוב.
כשהגיע יום שישי, החלטתי לתת להדרכה צ'אנס נוסף.
בשעה שלוש וחצי, יצאתי החוצה מחדר הבוגרים ולעברי רצו פתאום עשרים וחמש חניכות צורוחות וקופצות, רבות ביניהן מי תחזיק לי את היד
במהלך הפעולה. כאשר שאלתי לשלומן הן ענו שהן מצפות לפעולה כבר מיום שלישי ושכבר נתחיל כי הן לא יכולות לחכות יותר.
באותו הרגע הבנתי מה זה להיות מדריך.

תוכנית ההדרכה החדשה נכתבה לאחר חשיבה מרובה על מה זה בעצם להיות מדריך, על מנת להזכיר לכל מדריך ומדריך עד כמה חשובה והכרחית היא עבודתו.
זה לא תמיד יהיה קל, לא תמיד תרגישו מסופקים, ולעתים אף תרצו להרים ידיים.
אך זכרו תמיד - אתם פה כדי לתת לחניכים שלכם מסגרת חינוכית אחרת ומעט שונה ממה שהם מכירים. מסגרת אשר מספקת אתגרים, פיתוח אישי, עצמאות ובעיקר ערכים.
ערכים אשר לא ניתן לרכוש באף מסגרת אחרת מחוץ לשעריה של תנועת הנוער.

אני מאמינה בכל אחת ואחת מכם שקיימת בו היכולת לקחת קבוצת ילדים ולהוביל אותה יד ביד בשבילי תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר".
מחזקת אתכם על עשייתכם, ויודעת כי תצליחו.

שלכם,
ליאור ויטלין
מנהלת מחלקת חינוך

עקרונות התנועה

מהות תנועת ה"מכבי הצעיר":

תנועת נוער חינוכית, לאומית וספורטיבית המושתתת על ערכי היהדות והציונות.

דרך החינוך:

א. הנוער הוא היסוד הדינמי של העם, על שכמו מוטלת החובה להתחדשות מתמדת ולהנעת המעש הלאומי - החינוך בתנועת הנוער ליצירת דור אחראי, יוזם ופועל.

ב. מטרת החינוך במכבי הצעיר - עיצוב דמות אדם שלם בגופו וברוחו, איש מוסר, החבר הטוב, התרבותי בהליכותיו, המוכשר מתוך הכרה מלאה לקבוע את גורל העם ואת עתידו.

ג. מסורת עם ישראל ומגילת העצמאות הן הבסיס הרעיוני להגשמת משימות אלו, ותדגיש שמירה על עקרונות החירות וקיום שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחי המדינה ללא הבדלי דת, גזע ומין, תוך יחס של סובלנות הדדית.

ד. נתיב המכבי - "נפש בריאה בגוף בריא" יעבור כחוט השני במערכת החינוך בתנועה - החינוך הגופני והצופי.

ה. החינוך הגופני מהווה גורם המעצב את דמותו של החניך הן ברוחו והן בנפשו, החינוך הצופי מפתח את חושיו, את כושר הסתגלותו לסביבה ולחברה, ואת התאמתו לעבודת צוות.

ו. תנועת המכבי הצעיר רואה את עצמה כנושאת רעיון איחוד העם והאומה ללא הבדל, השקפה ורעיון למען ביצור, ביסוס וחיזוק המדינה.

ז. המשמעת בתנועה צריכה להיות בנויה על הכרת ערכו של הפרט בחברה ועל הכרת ערכי החברה בחיי הפרט. המכבי הצעיר רואה ייעודו בהגשמת החלוציות בכל שטחי החיים לפי צווי השעה.

הגשמה:

מנוף הביצוע הוא ההגשמה האישית של המכבי הצעיר.

א. התנועה תכוון ותחנך את חבריה לחלוציות ולשירות בכל שטחי החיים. בדרכי יוזמה אישית יוצרת, להבטיח את ביסוסה של המדינה ושל הפרט בתוכה.

ב. התנועה תשאף לצעוד לפני המחנה, כחיל חלוץ, כתנועה לאומית חלוצית אשר תלך לקראת מטרות ויעדים, שהלאום כלאום, ולא חלקים ממנו, שהמדינה כמדינה, ולא גופים שבה קובעים אותן כמטרות לאומיות והשגתן באה למלא צרכים לאומיים וממלכתיים.

תנועת ה"מכבי הצעיר" כתנועה חלוצית, תפעל להשגת היעדים הלאומיים בדרכים שתבחרנה, ההולמות את חוקי המדינה ואת עקרונות התנועה.

דברות התנועה

הדברות מבטאות את המשמעות היומיומית ודפוסי ההתנהגות שנגזרים מעקרונות וערכי התנועה. תכני הדברות הם מה שצריך לאפיין חבר בה"מכבי הצעיר" ולמימושם הוא צריך לשאוף.

1. ה"**מכבי הצעיר**" איש אמת ודברו אמונה.
2. ה"**מכבי הצעיר**" נאמן לעמו, לארצו ולשפתו.
3. ה"**מכבי הצעיר**" חבר מועיל ומעורב בחברה, עוזר לזולת ודוגל בחשיבה ביקורתית.
4. ה"**מכבי הצעיר**" אח לכל "מכבי" ורע לכל אדם.
5. ה"**מכבי הצעיר**" אדיב ומנומס.
6. ה"מכבי הצעיר" חובב את החי והצומח, מגן עליהם ושומר על איכות הסביבה.
7. ה"**מכבי הצעיר**" איש המס"ד (משמעת, סדר, דייקנות).
8. ה"**מכבי הצעיר**" עליז, אמיץ ואינו נופל ברוחו.
9. ה"**מכבי הצעיר**" חסכן ואינו קמצן.
10. ה"**מכבי הצעיר**" מוקיר פרי עמלו ועמל אחרים.

שיר המכבים

המכבים הן פה כולנו,
זה הגדוד שגיא מכבר.
פה נלחמנו, פה ניצחנו,
פה כוחנו עוד יגבר.

2x

עמוד האש ילך לפנינו,
בדרך חושך יאיר, יזהיר,
עמוד ענן מאחורינו
פנו דרך - מכבים, המכבים

סיסמאות התנועה

משמעות הסיסמאות היא נקודות ציון משמעותיות שמבטאות את התחומים והמחויבות הבסיסית של חבר ה"מכבי הצעיר". כיום נעשה שימוש בעיקר בסיסמא "חזק ואמץ" (לאחר שיר המכבים) והסיסמאות האחרות משמשות כסמן בבניית תכניות הדרכה.

ההבטחה

ההבטחה מרכזת בתוכה במשפטים קצרים את מחויבותו של חבר ה"מכבי הצעיר" והדרישה ממנו. כיום השימוש בהבטחה נעשה בסיום כיתה ח' במסגרת קורס המדריכים וההצטרפות לשכבת הבוגרים.

נוסח ההבטחה: "על כבודי הנני מבטיח הבטחה שלמה לעשות כל שביכולתי ל"מכבי": למלא את חובתי לעמי, ארצי ושפתי, לעזור לזולתי בכל עת ולקיים את חוקת ה"מכבי הצעיר".

סמל התנועה

סמל התנועה מורכב מהאותיות:

מכבי ו-**צ**עיר כשהן שזורות בצורת מגן דוד שהוא סמל יהודי עתיק.

הסמל מהווה את הקשר של ה"מכבי הצעיר" ליהדות ולציונות.

תלבושת התנועה

חולצת חאקי, מכנס חאקי, עניבה, סמל כיס וסיכת עניבה.

התלבושת באה לבטא מספר ערכים שהינם מאפיינים חשובים בדרכו של חבר ה"מכבי הצעיר":

חלוציות - החאקי שסימל בעבר את החלוצים הראשונים במדינה מסמל היום חלוציות וראשוניות בתחומים שונים תוך נקיטת עמדה לגביהם מתוך אמונה כי תנועת הנוער לוקחת על אחריותה לשנות את המציאות הקיימת במסגרת עקרונותיה.

פשטות - בתלבושת זו אין זוהר או התרסה של יוקר וכו'. גם בתקופה זו ה "מכבי הצעיר" רוצה לממש את ערכיה תוך נתינת משמעות לעשייה ולא לגורמים המוחצנים שבה.

אותה פשטות באה לידי ביטוי בכך שחניכי התנועה ובוגריה לובשים את התלבושת, נראים ומתייחסים בצורה שווה האחד לשני ולא בא לידי ביטוי מעמדם או מצבם הכלכלי אלא הגורם המאחד ביניהם.

בכיס השמאלי של חולצת החאקי ייתפר סמל ה"מכבי הצעיר" עם שם הסניף.

סמלי הכיס יהיו בצבעים שונים על פי שכבת הגיל התנועתית:

שכבה ג' - כתום
המסמל את הליבה, ההתחלה בתהליך ארוך שנים.

שכבה ז' - חום
מייצג את הקשר השורשי למדינת ישראל.

מבוגרים - לבן
מייצג את המחויבות למדינת ישראל וערכיה ומחויבות להגשמת ערכי התנועה.

שכבה ד' - ירוק
שכבה צעירה ורעננה כצמח אשר רק גדל מעט.

שכבה ח' - תכלת
מייצג את הקרבה לשכבה הבוגרת העוסקת באחריות והתנסות במגוון נושאים.

הנהגה ארצית- סמל אותו יענדו מבוגרים בעלי תפקיד: הנהגה ארצית/ הנהלה/מטה/ רכזים/רכזי הדרכה/מדריכי בוגרים

שכבה ה' - אדום
השכבה מצטרפת לתנועה באופן ערכי וחיבור למורשת שיא המכבים.

בוגרים - כחול
מקביל לצבעי העניבה המייצגים את ערכי התנועה ומחויבותם.

הגשמה- סמל אותו יענדו מגשימי התנועה במהלך שנת השירות.

שכבה ו' - צהוב
עיסוק מרכזי בנושאים אקטואליים הנוגעים לחברה הישראלית

מבוגר פעיל-
סמל אותו יענדו מבוגרים שאינם עונים להגדרות המוזכרות לעיל.

העניבה שצבעה כחול ולבן - כחול ולבן הינם צבעי הטלית ודגל הלאום.
העניבה מסמלת את אופייה ומחויבותה היהודית, הלאומית והציונית של תנועתנו.
קיפול העניבה - נעשה בצורה כזו שיהיו 3 פסים לבנים שמשמעותם כמשמעות ההצדעה:
1. נאמן לעמי, ארצי ושפתי .
2. מס"ד - משמעת סדר ודייקנות.
כל אחד מהפסים מייצג מחויבות אחת.
על העניבה ייתלו כל הסמלים מהפעילויות השונות של החניך שיסמלו את השתתפותו ומחויבותו למשמעויות והמסרים שהועברו בפעילות.
חניך עונב את העניבה מתחת לצווארון חולצת החאקי.
בוגר עונב את העניבה מעל צווארון חולצת החאקי.

מחנאות

"**מקסימום נוחות במינימום אמצעים**"
זוהי ההגדרה של המחנאות ותכליתה בתנועת הנוער.
המחנאות משמשת כלי בתנועת הנוער לפתח את אישיותו של החניך, את יכולתו לעבוד בצוות, להתמודד עם קשיים, להיות עצמאי יותר, יצירתי ובעל תושייה במתן פתרונות.
הכרות עם כללי המחנאות וכלי המחנאות יובילו ליכולת מימוש כל האמור בצורה הטובה ביותר ולצרכי המשתמש בה. בתנועה מתקיימות בחינות דרגה אשר בוחנות ידע ויכולת במחנאות ומהוות נקודות ציון עבור חניכי ובוגרי התנועה. זאת מאחר וכלי המחנאות הינו אחד הכלים המרכזיים באופייה של תנועת הנוער.

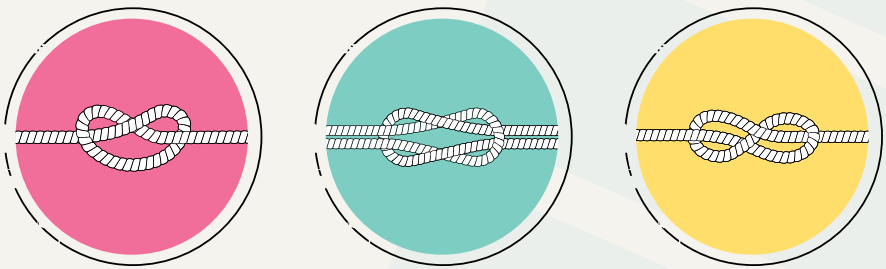

דרגה א' **דרגה ב'** **דרגה ג'**

לפני שנצלול לעבודה, רצינו לספר לכם קצת על התהליך...
את תהליך כתיבת המדריך למדריך התחלנו מתוך ההבנה שלא ניתן להתייחס באופן שווה לכל שכבה בסניף.
התהליך שבנינו במחברת הינו תהליך רב שנתי הלוקח בחשבון חינוך תהליכי של חמישה ערכי ליבה מרכזיים:

מנהיגות **אחריות** **קבוצתיות** **פלורליזם** **דמוקרטיה**

לאחר מכן, חשבנו איך כל אחד מהערכים האלה צריך לבוא לידי ביטוי בכל שכבת גיל על מנת לקבל בתום תקופת ה"חניכות" בתנועה את התמונה הכוללת על כל ערך מוביל.
לטובת העניין, ערכנו מיפוי מאפיינים לכל שכבת גיל בארבעה תחומים:
גוף - מהם המאפיינים הפיזיים של ילדים בגיל המודרך?
נפש - מה מעסיק ילדים בגיל המודרך מבחינה רגשית?
חברה - מה מעסיק ילדים בגיל המודרך מבחינה חברתית?
תנועה - מה מעסיק ילדים בגיל המודרך מבחינת תנועת מכבי הצעיר?
לכל שכבת גיל ישנם מאפיינים שונים ומכאן שעלינו להדריך אותם באופן שונה, לאתגר אותם באופן מיוחד ומותאם והכי חשוב - ליצור להם שיאים מרגשים ואירועים שייחדו רק אותם וימשיכו את העניין בתנועה משנה לשנה.

אז מהם המאפיינים של שכבת ו'?
גוף: פיתוח פיזי מתקדם של הבנות (הבנים עוד לא), אוהבים פעילות פיזית, מתחילה להתגבש תפיסה רעיונית, מחפשים עניין, משתעממים מהר, קצב חשיבה מהיר, מולטי טאסקינג.
חברה: קבוצת השווים הופכת להיות משמעותית ביותר ויש חשיבות לעיצובה, להיות חיובית ולא להגרר לשלילי. מתפתחת רכילות ואלימות (פיזית ומילולית).
לחץ חברתי נכנס לתמונה בגדול, מתנסים באלכוהול, סמים ומיניות בגוונים שונים, מבלים שעות רבות מול מסכים (בעיקר קטנים ורחוקים מההורים).
רגש: נכנסים "רשמית" לגיל ההתבגרות ואיתו - בין ילדות לבגרות: הורמונים, לחץ, החצנת רגשות, חוסר בטחון בעיקר בדימוי גוף, מחפשים הפרדות מההורים והגדרה עצמית, מתחילה משיכה מינית בין המינים.
תנועה: מי שהגיע עד הלום, מבין את התנועה ו"בחר בה" - כעת הוא מוכן לקחת בה חלק פעיל יותר, הפעילות נמדדת ב"מעניין/משעמם", האכפתיות של המדריך כ"בוגר משמעותי" שאיננו ההורה מקבלת משמעות.

מה מיוחד בשנת ו' שאין בשום שנה אחרת?

שנת ו' היא אחת השנים המשמעותיות ביותר של חניך בשכבות הצעירות. זוהי שנת המעבר שלו מילד לנער, ואנו מציינים זאת בשנת משימות מרגשת, מעניינת ומאתגרת, המסתיימת בשיא גדול - טקס הנעורים. חלק גדול מהפעולות של חניכי שכבת ו' עוברות באמצעות משימות שהם מתכננים ומבצעים. בקלות פעולות אלה יכולות להפוך להיות סתמיות וחסרות משמעות - הצלחת התהליך תלויה בצוות ההדרכה, ביכולת שלו להניע את החניכים לעשייה משמעותית, לבחור את דרכו של כל חניך, ללוות ולחנוך אותם בתהליך. ככל שנעצים אותם יותר, ניתן להם לקחת אחריות ותוך כדי נלווה אותם ונחנוך אותם על מנת לחוות תחושה של הצלחה - כך נבטיח שהשנה הזאת תהיה עבורם חווייתית, ערכית ובעלת משמעות גדולה!

הנחיות מיוחדות לרכזי השכבות:

1. פעולות מערך כתובות:

המחברת שלפניך בנוייה משישה מערכים ובכל מערך יש 6 פעולות כתובות (למעט מערך קיץ שאורכו חודש והוא מכיל שלוש/ארבע פעולות כתובות). הפעולות הכתובות הן פעולות שעל המדריכים להעביר כחלק מהשנה המכבית. הפעולות בנויות על בסיס של מסרים מרכזיים שאנו מעוניינים שיעברו לחניכים כחלק מהפעולה. המתודות המוצעות בתכנית כוללות את כל העזרים הדרושים ומעוצבים כחלק מהמחברת על מנת שהיא תהיה כלי עבודה יעיל, נוח וכייפי לשימוש!

2. פורמט "משודרגת":

על כל מדריך להתאים את מתודות הפעילות הן לעצמו וליכולותיו והן לקבוצתו. עליו לערוך רשימת ציוד הנגזרת מהפעולה הכתובה, להכין לוחות זמנים, לבחור מתודות שהוא "לוקח" ומתודות שהוא "משדרג" - ולהגיש לך למשוב!

מכאן נגזר אחד התפקידים החשובים שלך כרכז/ת שכבה - עליך לוודא כי המדריכים שלך, קוראים, מבינים, מתאימים את הפעולות הכתובות לקבוצות שלהם! לטובת העניין - עליך להכיר היטב את המדריכים וגם את הקבוצות, ולחנוך את הצוות שלך בדרך להתאמה המיטבית בין הפעולות לבין הקבוצות.

3. פורמט פעולת בחירה למדריך:

לטובת פעולות שאינן כתובות במלואן, תמצאו פורמט, שבו המדריכים כותבים את פעולות הבחירה ופעולות "צו השעה" של כל מערך, ומגישים לרכז למשוב.

4. עזרים:

בסוף המחברת מצורפים כל עזרי ההדרכה המעוצבים לטובת שימוש המדריכים. ניתן לגזור את העזרים ולקחת אותם איתכם לפעולה!

5. מדרג מחנאי לפי שכבות:

פריסה שנתית של כל תחום המחנאות שעל חניכי השכבה שלכם לעבור הן באמצעות המדריך שלהם והן באמצעות צוות המחנאות של הסניף (אם קיים כזה).

כיצד בנויה שנת הפעילות לחניכי השכבה ומה אני עושה עם זה?

ספטמבר - אוקטובר
מערך פתיחת שנה
שיאים:
טקס פתיחה, מסע מכבי
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

נובמבר - דצמבר
מערך 1
שיאים:
יום הזכרון ליצחק רבין,
מרוץ לפיד
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

ינואר - פברואר
מערך 2
שיאים:
טו בשבט, פורימון, יום
המשפחה מכביאדה
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

מרץ - אפריל
מערך טיולי אביב
שיאים:
טיולי אביב
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

מאי - יוני
מערך 3
שיאים:
ימי הזכרון / עצמאות,
לג בעומר
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

יולי - אוגוסט
מערך קיץ
שיאים:
מחנה קיץ
3 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

כל זה יפה בתיאוריה. באחריותכם להפוך את התיאוריה למציאות.

איך עושים את זה?

השלב הבא הוא לפתוח את לוח השנה שצירפנו לכם למחברת ולהתחיל למקם את הפעולות.
זכרו, הפעולות הכתובות במחברת צריכות להתפרס על זמן המערך (חודשיים) בשילוב עם פעולת סדנאות, צו השעה, פעולת בחירה, ופעולת הדרכה מחנאית.
אתם קובעים את סדר הפעולות!

כעת למעשה פרוסה לפניכם שנת הפעילות שלכם מתחילתה ועד סופה!

על מנת שהתכנית הכתובה תצא לפועל וגם תצליח, עליכם לשאול את עצמכם מה עליי להעניק לצוות שלי? אילו הכנות? הכשרות? באילו נושאים הם חזקים יותר/פחות? כאשר יהיו לך תשובות לשאלות הללו, תוכלו לבנות גם את תכנית ישיבות הצוות שלכם ומה צריך לקרות בהן.

מה עושים בישיבת צוות?
עוברים על הפעולה, מעבירים למדריכים העשרה קצרה בנושא הפעולה בפתיחת הישיבה, מסתכלים מה מחכה לנו בהמשך המערך, איזה מפעלים מתקרבים ואיך אנחנו מתכוננים אליהם.
עליכם לשבץ בלוח השנה מתי אתם מקיימים ישיבה עם הצוות שלכם. כדאי לקיים ישיבה אחת לשבועיים ובה לקרוא ולעבור על הפעולות לשבועיים הקרובים.

הפעולות הכתובות ומהי ה"משודרגת"?
את הפעולות הכתובות עליכם לקרוא עם המדריכים, להבין יחד את המסרים המרכזיים ומה אנחנו מנסים להשיג בפעולה.
אחרי שקראתם יחד עם כל המדריכים שלכם את הפעולה, וראיתם שהם מבינים את המסר המרכזי ואת מה שהחניכים צריכים לקבל מהפעולה, על המדריכים למלא את פורמט הפעולה המשודרגת שלהם ולהגיש לכם למישוב.

מה אנחנו רוצים לראות שם?
קודם כל, האם המדריך הבין על מה הפעולה, האם הוא קרא את הפעולה כמו שצריך, האם הוא באמת עשה התאמה לקבוצה שלו. לא לשכוח כי בפעולה המשודרגת צריכים להופיע זמני המתודות. המדריכים יכולים לשנות מתודה קיימת, להוסיף או אפילו להחליף מתודות כראות עיניהם, כל עוד המסר המרכזי של הפעולה נשמר. בזמן הפעולה, נצפה במדריכים ובפעולות ונוודא כי יש קשר בין התכנון לביצוע. כמו כן, נסייע בשטח למי שמתקשה, ונבחן את הפעולות עצמן על מנת לשפר את התכנית באופן מתמיד.
נשמח אם תוכלו להקדיש כמה דקות עם הצוות בתום הפעולה והעבירו לנו משוב, על מנת להבין וללמוד איך עוברות הפעולות הכתובות כדי שאנחנו נדע מה עובד טוב ומה פחות טוב.

מה עם הפעולות שאינן כתובות במערך?
זכור - כל מה שהשכבה עוברת במהלך השנה - באחריותך! גם מה שעובר על ידי צוותים אחרים... בכל מערך ישנן שתי פעולות שלא הצוות שלכם כותב אלא צוות הדרכה מחנאית וצוות סדנאות. עליכם לקבל את הפעולה מרכז סדנאות/הדרכה מחנאית, לעבור עליה ולהעביר אותה למדריכים שלכם. המדריכים צריכים להכיר את הפעולה כדי לדעת מה עובר לחניכים שלהם באותה הפעולה.

פעולת צו השעה
את פעולת צו השעה יש לכתוב כל הצוות ביחד איתכם כמובן. פעולת צו השעה יכולה להיות פעולת אקטואליה או פעולה שמתייחסת לדברים שקורים בשכבה
אותה אתם מרכזים. שימו לב! חשוב שהפעולה הזו תיכתב ביחד עם כל הצוות במהלך אחת מישיבות הצוות - כמובן בהתאמה של כל מדריך לקבוצה שלו.

פעולה בחירה

פעולה זו היא הג'וקר של המדריכים ויש לעודד את המדריכים לעשות בזמן הזה משהו מיוחד עם החניכים שלהם ולהביא לידי ביטוי את הערך המוסף שלהם כמדריכים.
ניתן לעשות פעולת בחירה במקום פעולה בשלישי או שישי ולהעביר אותה ליום שבת או לאחד הערבים. אפשר לעשות ערב סרט עם החניכים או בוקר טבע או כל דבר שהמדריך רוצה לעשות עם החניכים שלו.

זכרו כי כל הפעולות צריכות להיות כתובות בפורמט הפעולה החדש של המדריך למדריך.

שאלות שמדריכים ורכזים שואלים:

מה קורה אם עשר פעולות לא מספיקות לחודשיים? איזה פעולה אני מוסיף?

אפשר להוסיף או פעולת בחירה של המדריך או פעולת צו השעה שכל הצוות כותב יחד.

האם פעולת בחירה חייבת להיות בשעות ובימים של יום הפעילות?

ממש לא. הפעולת בחירה יכולה להיות במקום ביום שלישי, ביום שישי בבוקר. אפילו רצוי, לשבור קצת את השגרה של החניכים ולגוון במיקום ואופי הפעילות.

כמה פעמים במערך חניך עובד פעולת הדרכה מחנאית ופעולת סדנאות?

כפי שלמדנו, מערך מסמל חודשיים של פעילות, בכל מערך, כלומר פעם בחודשיים, החניך עובר פעול סדנאות/הדרכה מחנאית.

מתי אני ממלא את פורמט הפעולה המשודרגת שלי?

פורמט פעולה משודרגת אנחנו ממלאים לאחר שקראנו את אחת הפעולות הכתובות מתוך חוצץ פעולות כתובות. בפורמט הפעולה המשודרגת נכתוב את הזמנים של המתודות ואת השינויים שעשינו בפעולה במידה וקיימים.

איך עובדים עם עזרי הפעולה?

במידה ולפעולה כתובה מצורפים עזרים הם יופיעו באופן שניתן לגזור ולהשתמש בהם, בסוף הפעולה.

אם במערך כלשהו יש חג מסויים או מועד מסויים ואין עליו פעולה בחוצץ פעולות כתובות, האם אני יכול להוסיף פעולה כזו?

כמובן. זו יכולה להיות פעולת בחירה או פעולת צו השעה.

מה אני מגיש למישוב לרכז השכבה שלי?

את פורמט הפעולה המשודרגת, מסודר ומלא, הרכז מחזיר לי עם ההערות שלו, אני מכניס למחברת וכמובן שהמחברת איתי בכל יום פעילות.

מדריך יקר,

לפני כמה ימים הגעתם לגיוסים בכיתה שלנו, ושמעתי מישהו צועק "עוד פעם המכבי האלה הגיעו?!..." אבל אני כבר חיכיתי שתבואו ותספרו לנו על כל הדברים המגניבים שמחכים לנו השנה בסניף... אני כבר מכיר שם הכל, הפעולות, המסדרים, החאקי, הטיולים, ואפילו יש לי שני סמלים ממש שווים על העניבה (!!!) אבל אני ממש מתרגש לקראת שנת הנעורים שתהיה לנו השנה - אני בטוח שיהיה אששש! איך שנכנסתם לכיתה, ניסיתי לנחש מי יהיו המדריכים שלנו השנה. בכלל, אני ממש סקרן לגבי הבוגרים בסניף, הייתי מת להיכנס פעם לחדר שלכם ולראות מה מסתתר שם - אני בטוח שזה החדר הכי קול בעולם. רציתי להגיד לך, שעכשיו שאנחנו הכי גדולים בבצפר, הגיע הזמן שנהיה גם הכי שווים בסניף ושתיקח את זה בחשבון כי קצת נמאס לנו מלרוץ כל הפעולה ולהחתים בוגרים על פתקים...

תן לי לספר לך על איך זה להיות בכיתה ו', עכשיו זה כבר לא כמו פעם, זה שונה, יש לנו מלא חבורות. אני בחבורת הכדורגל. מזל, כי בחיים לא היו מקבלים אותי ל"מקובלים" שחושבים שאם אתה לא כמוהם אז אתה לא מגניב, אבל בתכלס, אני חושב שאנחנו הרבה יותר מגניבים מכולם, כי לקחנו מקום שני בטורניר האזורי והמאמן אמר ששיחקנו מעולה. ה"מקובלים" רק ירדו עלינו ואמרו שהיינו גרועים בגמר, אז זה קצת ביאס אבל לא נורא. אני מת על החברים שלי, ועל כדורגל. (אל תגלה לאף אחד, אבל אני לפעמים נרדם עם הכדור שלי במיטה). אני מתבאס שהתחילה שוב שנת הלימודים, היה כל כך כיף בחופש!! אחרי המחנה (שהיה אדיר), הסתובבנו כל היום ביחד, בשכונה, עם כל החברים ועשינו מלא שטויות (אני לא יכול לספר הכל כי חלק זה ממש מבייש ואפילו קצת אסור).

תדע לך, שנראה לי כדאי שתדבר איתנו השנה על כל מני דברים שמעסיקים אותנו ולא רק על חאקי, עניבה וסמל כיס. למשל, כמה זה מעצבן שיורדים עליך אם אתה שמן, או אם הפסדת במשחק או אם הבנות עושות משהו שזה ממש פאדיחה. הבנות זה בכלל קטע מוזר, כי עד עכשיו הם לא ממש עניינו אותי, אבל לאחרונה שמתי לב שהן ממש תפסו גובה, רוב הבנות כבר עברו אותי כמעט בחצי ראש! זה ממש בעייתי כי בבת מצווה של נופר היה קטע של ריקוד סלואו, וזה היה ממש מביך לראות את פערי הגובה...

חוץ מזה, כולן כבר לובשות גוזיות בכל מיני צבעים והן הכי בקטע שהחולצה תיפול הצידה ויראו את הפס של הגוזיה. אני לא ממש מבין אותן כי הן כל הזמן רבות על שטויות!

בנות זה כזה עם דרמטי... אצלנו לפחות משלימים תוך דקה ובסוף כולם הולכים יחד למרכז לאכול פיצה אחרי בצפר, אבל אצלן, זה רק אם זאת לא באה או זאת לא באה... מוזרות לגמרי.

יש לנו זוגות חדשים בשכבה והאמת שאני קצת מקנא, אז אם לא איכפת לך תשים אותי בזוג עם שירה, כי שמתי עליה עין, והיא ממש סבבה, ואני ממש מתבייש לדבר איתה כי כולם יצחקו עליי. חשוב לי שתתייחס אלינו כמו אל בוגרים כי אנחנו כבר לא ילדים יותר ואנחנו לא צריכים שתתייחסו אלינו כמו אל תינוקות. תתנו לנו אחריות, להוביל ולהחליט על דברים, שנרגיש שאנחנו משפיעים ועושים דברים גדולים!

וגם, תיתן גם לנו השקטים להשתתף ולא רק לאלה שצועקים, ועושים בלגן.

תן לי לתת לך כמה טיפים כדי שתהיה לנו שנה נפלאה!...

- אל תפחד לתת לנו אחריות! אנחנו מסוגלים להרבה יותר ממה שאתה חושב שאנחנו מסוגלים...
- תזכור שזו השנה הרביעית שלנו בתנועה ואל תשעמם אותנו עם משחקים של קטנים...
- תעשה לנו פעולות של בנים ובנות ביחד
- תעודד את הבטחון העצמי שלנו, ותתן לנו להרגיש טוב עם עצמנו!
- אל תהיה ציני - אנחנו גם ככה לא מבינים חצי מהבדיחות האלה...
- אל תתרגש אם אנחנו מתלוננים, זה חלק מהקטע שלנו, והכי גרוע זה מדריך בלי עמוד שדרה שמשנה הכל רק בגלל כמה בכיינים.

שלך, אסף

נ.ב, אל תשכח שהבטחת לי שאני אחראי על כתובת אש בטקס נעורים!

תדריך שיא - תהליך הנעורים!

הקדמה

תהליך הנעורים הוא תהליך ייחודי לשכבת ו', שעובר ברוב שנת הפעילות. עם פתיחת השנה, חניכי ו' עוברים פעולות ומערכים רגילים ככל השכבות. החל מחודש דצמבר ועד סוף השנה נכנסים החניכים לתהליך הנעורים.

תהליך הנעורים הוא למעשה סדרה של 10 משימות שהחניכים מתכננים ומבצעים, ובסופן נערוך טקס נעורים חגיגי.

לכל משימה יהיה זוג\צוות אחראי משימה.

מטרת התהליך היא שהחניכים יקחו אחריות באופן מעשי ויתרמו לסובב אותם.

תהליך תכנון משימה:

הסבר וחשיפה לנושא המשימה (מדריך)

↓

מינוי\בחירת אחראים (המדריך\הקבוצה)

↓

תכנון המשימה (אחראי המשימה)

↓

הכנות למשימה (אחראי המשימה\הקבוצה)

↓

הכנות למשימה (אחראי המשימה\הקבוצה)

רכז ומדריך יקר!

תהליך הנעורים של שכבת ו' הוא תהליך ייחודי המשפיע על כל ההתנהלות השנתית של השכבה ודורש את תשומת ליבך המיוחדת. יש להתכונן אליו מבעוד מועד עם צוות השכבה, לשבץ את משימות השכבה בלוח השנה ואף לערב את הורי החניכים (רצ"ב בהמשך דוגמא למכתב להורים).

אז מהו בעצם תהליך הנעורים והמשימות?

החל מהמערך השלישי (סביב חודש ינואר), כל מדריך מחלק את החניכים שלו לצוותי משימה.

פירוט המשימות וההכנה מתקיימת בפעולה: "עקרונות מנחים ותכנון תהליך הנעורים". פעולה זו היא קריטית להמשך תהליך הנעורים והצלחתו. עליך לוודא מראש כי כל החניכים מגיעים לפעולה וכי לוחות הזמנים העתידיים של כל המשימות משוריינות על לוח השנה כולל תיאום עם רכז הסניף!

בפעולה זו, מתבקש המדריך לפרוס בפני החניכים את כל תהליך הנעורים, להסביר להם כל משימה בקווים כללים ולחשוב יחד איתם על רעיונות. בתום הפעולה, כל צוות מקבל על עצמו משימה לביצוע. מרגע זה, על המדריך ללוות את החניכים גם מחוץ לשעות הפעולה, להפגש איתם ולהנחות אותם על מנת שיצליחו.

החל מפעולה זו והלאה, במשך שלושת המערכים הקרובים, חלק מהפעולות יוקדשו לביצוע המשימות שתוכננו על ידי צוותי המשימה - ככל שנכין אותם טוב יותר - כך תהיה משמעות רבה יותר לפעילויות הבאות. חלק מהפעולות יהוו הכנה למשימות המתקרבות.
חשוב לאפשר לחניכים לחשוב על רעיונות שהם מתחברים אליהם ולתת להם להשפיע עד כמה שניתן על בחירת המשימות, בתוך המסגרת שתגדירו להם. חשוב שיגדירו משימות ריאליות ואפשריות לביצוע ולא לקחת משימות שדורשות לערב יותר מדי גורמים בסניף - משימות שהקבוצה יכולה לעשות עבור ועם אחרים ואינן מעכבות פעילויות אחרות.
על מנת שהחניכים יצליחו במשימות אלה ולא יחוו תחושת כישלון, יש ללוות אותם היטב בתהליך העבודה על המשימות ולהנחות אותם כראוי.
ישנן משימות גדולות יותר, הדורשות תיאומים והכנות מורכבות, וישנן משימות פשוטות יותר - חשוב לשים לב כיצד מחלקים את הצוותים ואילו הנחיות נותנים להם.
לפני חלוקת המשימות, יש לתכנן את לוח השנה ולתת לכל צוות עבודה את תאריך הביצוע של המשימה שלו, על מנת שידעו כמה זמן יש להם להיערך ויגזרו משימות הכנה יחד עם המדריך מראש.
מדריך ש"יזרוק" את הקבוצה שלו למים ללא ליווי והכנה ראויים, לא יצליח לראות תוצרים והתוצאה עלולה להיות מתסכלת לחניכים, ולמדריך. מתפקידך לסייע לכל מדריך למפות את החניכים שלו ואת המשימות, ולראות כיצד נכון לעבוד עם כל קבוצה בהתאם לה.

תהליך הנעורים - לו"ז שנתי שלדי

הערה למדריך:

לפניך טבלה המפרטת לו"ז שנתי שלדי לתהליך הנעורים. זהו לו"ז מומלץ, כמובן שייתכן ודברים בו יאלצו להשתנות קלות או לזוז בהתאם לתכנון השנתי הסניפי ולמצב הקבוצה.

ספטמבר הכנת לפיד הנעורים (פעולת הכנה למסע מכבי)	**אוקטובר** אין התייחסות להתליך הנעורים	**נובמבר** פעולת "מסע אל עצמי" (הכנה למשימה לעצמי)
דצמבר לאחר מירוץ הלפיד: • פעולת עקרונות מנחים • תכנון משימות 2-4 (ראה פעולת תכנון) • שיחות אישיות (משימה לעצמי) (עד חודש אחרי חנוכה)	**ינואר** • פעולת אני ומשפחתי • ביצוע משימה למשפחה (יום המשפחה- ל' בשבט) • פעולת אני והקבוצה • ביצוע משימה לקבוצה	**פברואר** • פעולת "הכר את הסניף" • ביצוע משימה לסניף • סיכום ועיבוד המשימות עד כה (ראה פעולת עיבוד)
מרץ • פעולת הכר את הקהילה שלי • תכנון משימות 5-6 (תחילת החודש) • ביצוע משימה לקהילה (יום המעשים הטובים)	**אפריל** • ביצוע משימה לסביבה (טיול אביב) • תכנון משימות 7-10 (עדיף לפני פסח) • בסוף החודש - סיכום ועיבוד המשימות עד כה (ראה פעולת עיבוד)	**מאי** • ביצוע משימות 7-10 (אזרחים ותיקים, הנצחה, מדינה, עולמית) • תכנון טקס נעורים (אמצע מאי, שלושה שבועות לפחות לפני הטקס)
יוני • הכנות לטקס נעורים • טקס נעורים (אמצע יוני)		

לפיד הנעורים

לפיד הנעורים הינו הסמל השכבתי של תהליך הנעורים שעוברת שכבת ו'.
הלפיד יכול להיות אחד לכל השכבה או לכל קבוצה - תלוי בהחלטת הצוות.
את הלפיד מכינים במסגרת פעולת ההכנה למסע מכבי בתחילת השנה ואותו נושאים לכל המשימות, הפרוייקטים והמפעלים השנתיים של השכבה.
הוא חייב להיות מחומר עמיד. את הלפיד רצוי שישמרו היטב וישאו אותו עימם לכל הטיולים, לכל הפרויקטים שהם עושים, מוסיפים עליו חתימות ומזכרות מהתהליך.
בטקס הנעורים המסמל את סוף התהליך, הלפיד השכבתי עובר לנציגי שכבת ה'.
הכנת הלפיד תיערך בצורה הבאה - קודם תכנון - אחר כך ביצוע.
המדריך יביא עימו המון חומרים כמו עיסת נייר, חימר, בוסים , יוטה, סנדינות, אלבד, קרפים וכל שעולה על רוחו של המדריכים. החניכים צריכים להכין לפיד מהחומרים או מחלקם שיעמוד בסטנדרטים הבאים:

1. הוא יהיה באורך של לפחות 40 ס"מ.
2. הוא צריך לסמל את הקבוצה שלכם באופן מסויים.
3. הוא יהיה מספיק יציב כדי לצאת עם החניכים לכל טיול מבלי שייהרס.
4. הוא יהיה נוח לסחיבה כדי שהוא יהיה פרקטי ולא יישב בסניף .
5. יהיה ניתן להוסיף לו חתימות, מדבקות, סמלים ומזכרות שנאסוף בכל משימה.
6. הוא יהיה יפה ומרשים מכיוון שהוא מסמל את תהליך הנעורים!

פירוט המשימות ורעיונות אפשריים לביצוע:

1. משימה לעצמי: פעילות שהיא "מסע לעצמי" בו כל חניך בוחן את החוזקות והחולשות שלו, ומציב לעצמו מטרה אישית אותו ירצה להשיג בתהליך הנעורים לדוגמא: לעמוד מול הקבוצה ולהעביר פעילות, להכיר חברים חדשים, לתרום לקהילה, להתחבר יותר למכבי, להתגבר על הביישנות שלי, לקחת אחריות וכדומה... החניכים יכניסו את כל המטרות שלהם לתוך קפסולת זמן, אותה ישתלו באדמה לצד השתיל ששתלו בתחילת השנה ויפתחו אותה בפעולת הסיכום של התהליך ויבחנו האם עמדו במטרה האישית שלהם.

2. משימה למשפחתי: במשימה הזו החניך יתחבר לשורשי משפחתו.
כמה רעיונות אפשריים:
א. מחקר שורשים
ב. כתיבת סיפור על חפץ כלשהו בעל סמליות משפחתית
ג. ארוחה של מטעמים אהובים של כל משפחה
ד. השפעה משפחתית - כל חניך יבחר משהו שהיה רוצה להשפיע בו על משפחתו ויפעל להטמיע אותו בביתו: קיום ארוחה משפחתית, פעילות משפחתית, לאכול בריא יותר בבית, למחזר בקבוקים או כל רעיון אחר...

3. משימה לקבוצה: במשימה זו, הקבוצה תערוך פעילות גיוס כספים כלשהי (מכירה של עוגות או שתייה בפעילות/מכירת צמידים שהכינו/מכירת כרטיסים למופע.)
עם סכום הכסף שאספו יחליטו החניכים מה לעשות.
לדוגמא: הדפסת חולצה קבוצתית, הליכה כקבוצה לסרט או פעילות אחרת, תרומה לאירגון כלשהו, מימון חלק מהמשימות, כל רעיון אחר.

4. משימה לסניף: משימה זו תתקיים לאחר פעולת "הכר את הסניף שלנו", אבל הצוות שייקח אחריות על המשימה הזאת צריך לקבל הכנה וליווי מהמדריך עוד לפני הפעולה! מומלץ לשלב את החניכים של הצוות בדרך כלשהי בפעולה עצמה. במשימה זו, החניכים יכינו/יבנו/יצרו מתנה לסניף. לדוגמא: ציור קיר, בניית תורן לרחבת המסדרים, שלט גדול של: "ברוכים הבאים" או כל רעיון אחר שהחניכים יציעו שיתרום לסניף.

5. משימה לקהילה: משימה זו תתקיים לאחר פעולת "הכר את הקהילה שלנו", אבל הצוות שייקח אחריות על המשימה הזאת צריך לקבל הכנה וליווי מהמדריך עוד לפני הפעולה! מומלץ לשלב את החניכים של הצוות בדרך כלשהי בפעולה עצמה. על המדריך לסייע לצוות, לבחון מהם הצרכים של הקהילה ואילו אירגונים ישנם הקיימים בו (בית אבות/ ביה"ס של ילדים עם צרכים מיוחדים/מקלטים וכדומה). הצוות יבחר בסיוע רעיונות החניכים, איזו פעילות שיא/אירוע כלשהו הקבוצה שלהם תבצע בקהילה. דוגמאות אפשריות: להתנדב כקבוצה בבית אבות/בית חולים/בית ספר לילדים עם מוגבלויות, סיוע בחלוקת מזון לנזקקים, סיוע לעמותה כלשהי, קידום תחום שחשוב להם, כל רעיון אחר התורם לקהילה.

6. משימה לסביבה: משימה זו תתקיים במהלך טיולי אביב, אבל הצוות שייקח אחריות על המשימה הזאת צריך לקבל הכנה וליווי על מנת שיתכננו כל מה שצריך לפני פעולת ההכנה שעוברת לכל הקבוצה. מומלץ לשלב את החניכים של הצוות בדרך כלשהי בפעולה עצמה. על החניכים להחליט מה ירצו לעשות שיתרום לסביבה במהלך הטיול. דוגמאות: איסוף כל הזבל במשך המסלולים בטיול אביב, איסוף בקבוקי פלסטיק במהלך הטיול, ולאחר מכן למחזר אותם, שתילת שתילים ופרחים חדשים בטבע, רעיון אחר התורם לסביבה.

7. משימה לאזרחים ותיקים: משימה תתקיים סביב יום השואה ויכולה (ואף מומלץ) שתתמקד בפעילות כלשהי הקשורה בניצולי השואה. הצוות שייקח אחריות על המשימה הזאת צריך לקבל הכנה וליווי מהמדריך עוד לפני הפעולה! רעיונות למשימות: "זיכרון בסלון": החניכים יהיו אחראים למצוא ניצול שואה שירצה לספר את סיפורו לסניף, יהיו אחראים להביא אותו לסניף ולפרסם את בואו לקהל הרחב, פעילות בבית אבות, פעילות לסבים של החניכים בסניף, כל רעיון אחר...

8. משימת הנצחה: משימה המתקיימת סביב ימי הזכרון. הצוות שייקח אחריות על המשימה הזאת צריך לקבל הכנה וליווי מהמדריך עוד לפני הפעולה! במשימה זו, החניכים ילמדו את נושא ההנצחה ויבחרו סיפור אישי של חייל/יחידה שאותם ירצו להנציח בדרך כלשהי. רצוי לבחור סיפור מוכר של חלל מהיישוב/מהסניף או קרוב משפחה של אחד החניכים. במידה ואין כזה, ניתן להזמין את אחד ההורים או הסבים שלחמו במלחמה כלשהי ויספרו על חבריהם שנפלו. רעיונות להנצחה: ראיון של בן משפחה של הנופלים, צילום סרטון הנצחה/קליפ, ערב הנצחה, הכנת אנדרטה או פסל סביבתי להנצחה של נופל, כל רעיון אחר שיבחרו החניכים.

9. משימה למדינה: לכבוד יום העצמאות, החניכים יתנו מתנה למדינה לפי אחת מהאפשרויות הבאות: קישוט הסניף בשלטים וקישוטים בצבעי כחול לבן, בניית מבנה מחנאי המאחל מזל טוב למדינה, עלייה לבמות בערב יום העצמאות ואיחול מזל טוב למדינה מהסניף ומהשכבה, מכתבים או ציורים לנשיא המדינה או דמות מדינית אחרת שיבחרו החניכים, כל רעיון אחר שיציעו החניכים שיכול לתרום למדינה.

10. משימה עולמית: במשימה זו קבוצת החניכים ייחשפו לתנועת מכבי העולמי ויגלו עניין בתנועת מכבי הפזורה ברחבי העולם. אפשרויות למשימות: הכנת סרטון לסניף אחר של מכבי צעיר בעולם, אירוח משלחת שמגיעה לישראל מטעם מכבי בסניף- חניכי ו' יהיו אחראיים על המפגש בין משלחות לסניף, שיחת ועידה/מיילים/דואר עם אנשים אחרים מתנועת מכבי עולמי, ללמוד על סניפים שונים של מכבי עולמי או כל משימה אחרת שהמדריך חושב לנכון וקשורה למכבי עולמי.

טקס הנעורים

בתום עשר המשימות, יתקיים שיא התהליך - טקס הנעורים!
טקס אש שהוקם ותוכנן על ידי חניכי השכבה, בליווי צוות השכבה ותמיכה של בוגרים נוספים. הטקס יתקיים בסניף ואליו יוזמנו הורי החניכים, חניכי שכבת ה' וכלל בוגרי הסניף.
במהלך הטקס, כל צוות יציג תוצר כלשהו מהמשימה עליו היה אחראי (תמונות/שירים/סיפורים) לפיד הנעורים שהוכן בתחילת השנה וליווה את כל התהליך, יוענק לנציגי שכבה ה'. במהלך הטקס, תוענק לחניכי השכבה "סיכת הנעורים" עם סמל השכבה.

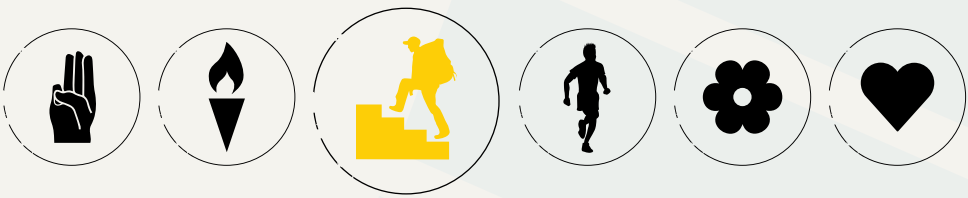

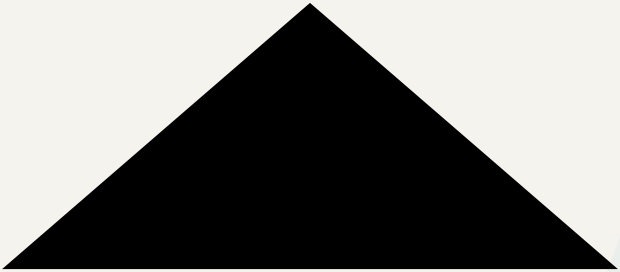

טקס **הנעורים**

10
משימה **עולמית**

9
משימה **למדינה**

8
משימת **הנצחה**

7
משימה **לאזרחים ותיקים**

6
משימה **לסביבה**

5
משימה **לקהילה**

4
משימה **לסניף**

3
משימה **לקבוצה**

2
משימה **משפחתית**

1
משימה **לעצמי**

הורי שכבה ו' היקרים,

שנת הנעורים הינה שנת פעילות ייחודית בתנועת "מכבי צעיר".
בשנה זו, אנו מציינים באופן סמלי את המעבר מה"שכבה הצעירה" ל "שכבת הנעורים". לצורך כך, אנו פותחים בתהליך של מספר חדשים, בו יתנסו החניכים ב - 10 משימות שונות הקשורות למשפחתם, לקהילה הסובבת אותם, לתנועה ולמדינה.
כל משימה תנוהל על ידי צוות מוביל מטעם החניכים ובליווי המדריכים.
אנו זקוקים לשיתוף הפעולה שלכם במספר תחומים: ראשית, ייתכן וילדכם יפנה אליכם לסיוע, לדוגמא: במשימה המשפחתית, יתכן והחניכים יחליטו לערוך מחקר שורשים, או אפילו להזמינכם לארוחה או יתבקשו להביא מאכל משפחתי כלשהו.
שנית, ייתכן והכנת המשימות ייקחו חלק גם מחוץ לזמן הפעולה, נשמח אם תאפשרו לילדיכם להיפגש ותעודדו אותם להכין ולהתכונן כראוי למשימה אותה הם מובילים. אנו מעודדים את החניכים לקחת אחריות על כל המשימות תוך כדי ליווי שלנו, צוות ההדרכה, וייתכן שהמשימות שיבחרו החניכים ידרשו לא מעט סיוע גם מהבית, ועל כך אנו מודים לכם מראש.
בסוף התהליך, יתקיים טקס סיום חגיגי שעליו נודיע בהזמנה מיוחדת בהמשך.
בטקס, יציגו החניכים את תוצרי התהליך שעברו וכל המשימות, ויקבלו את "סיכת שכבת הנעורים" המכובדת.
נשמח לראותכם לאורך הדרך וכמובן באירוע הסיום החגיגי.
תודה מראש על שיתוף הפעולה.

צוות שכבת ו'.

דף נוכחות:

	תאריך	שם	הגיע ✔ לא הגיע ✘	למה ?	התקשרת?
.1					
.2					
.3					
.4					
.5					
.6					
.7					
.8					
.9					
.10					
.11					
.12					
.13					
.14					

לוח פעילות תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר"

תש"פ 2019-2020

תנועת הנוער המכבי הצעיר

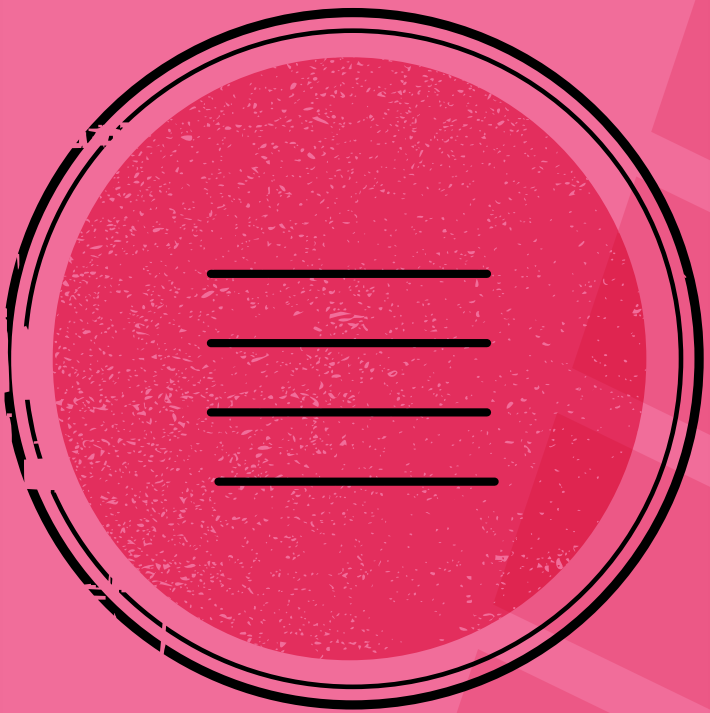

פעולות כתובות

#המדריך למדריך

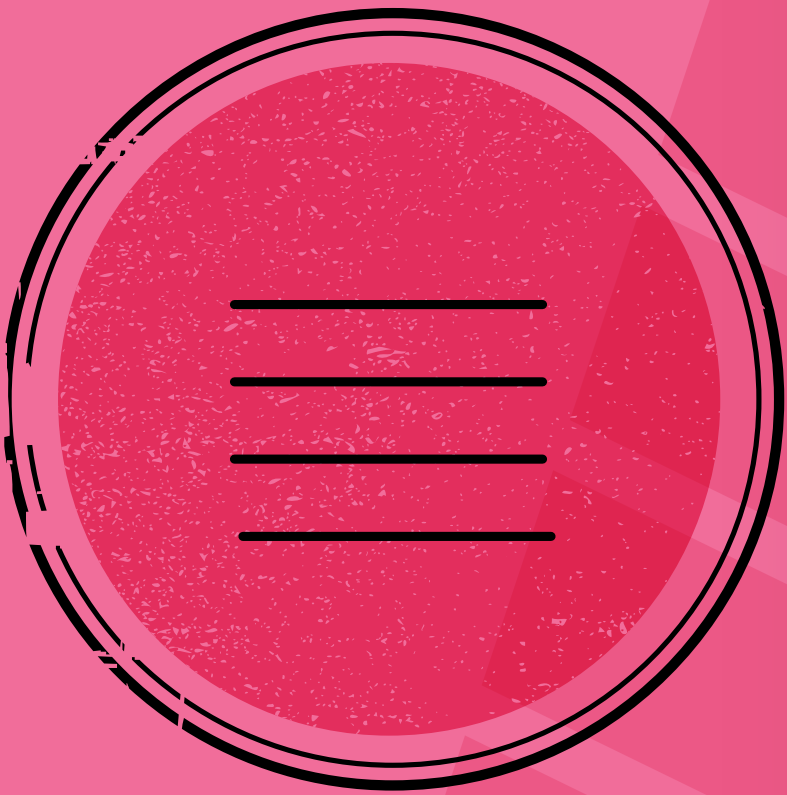

מערך פתיחת שנה

#המדריך למדריך

מערך 1 | פעולה בנושא: תאום ציפיות- שנה רביעית בתנועה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- תחושת שייכות הן לקבוצה והן למשהו גדול ומשמעותי.
- מוטיבציה לשנת הפעילות החדשה.
- חוויה קבוצתית מעצימה לפתיחת השנה.

מסרים מרכזיים:

- שנת הנעורים היא שונה ומיוחדת מכל שאר השנים בתנועה.
- על מנת להצליח וליהנות בשנה הזאת עלינו לתת מעצמנו, ולעבוד כקבוצה, יחד עם המדריך.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - משחק היכרות קצר בעיקר להכרות בין המדריך לחניכים.

הערה למדריך:

זכור! זו השנה הרביעית שלהם בתנועה - חשוב שהמשחק יהיה מקורי, נחמד וקליל.

מתודה 2 - המרוץ לנעורים

בתחילת הפעולה ימתין עבור הקבוצה בד לבן ענק מתוח בין שני עמודים/עצים ומתחתיו כמה צבעי גואש ומכחולים.
על גבי השלט נשאיר מקום ריק במרכז (מלבן גדול) אשר יתמלא במהלך הפעולה.
בינתיים כל הכתיבה תתבצע מסביב למלבן (אל תגלו לחניכים את התוכנית, זו אחת המשימות בהמשך).

נאמר לחניכים:
מהלך שנת הפעילות הקרובה, נעבור יחד תהליך מיוחד ושונה משאר שנות הפעילות שלנו בתנועה - תהליך הנעורים. על מנת להצליח בתהליך, נצטרך הרבה כלים (מיומנויות וערכים) ובחלק הזה של הפעולה, ננסה "להשיג" כמה שיותר מהם באמצעות משימות.
אתם תקבלו כעת דף עם 8 משימות. כל משימה מייצגת כלי שאתם מנסים להשיג. לאחר שנראה כי ביצעתם את המשימה, כקבוצה או מישהו מתוך הקבוצה, תקבלו את המילה ותוכלו לרשום אותה על השלט. כל הקבוצה חייבת להשתתף! יש לכם 15 דקות לבצע את כל המשימות. בהצלחה!

הערה למדריך: חשוב להיות בבקרה על המשימות ואופן הביצוע שלהם, הם חניכים חדשים וזו פעולה ראשונה, עלינו להיות עם יד על הדופק

כך ייראה השלט בתחילת הפעולה:

להשאיר לבן

הכלים והמשימות שיש להשיג:

1. **תכנון לטווח רחוק** - יש לכם 15 דקות, עליכם לקרוא את כל המשימות, לחלק אותן בין חברי הקבוצה ולתכנן את סדר הביצוע, כך שתספיקו את כל המשימות בזמן. זיכרו: כל הקבוצה חייבת להשתתף!
2. **אחריות** - יש לכם שני בלונים מנופחים. עליכם להשאיר אותם באוויר לאורך כל הזמן - אסור שיגעו ברצפה!
3. **מנהיגות** - עליכם לבחור חניך אחד שתפקידו יהיה להחליט איפה כותבים כל מילה על השלט, ככה שהמלבן יישאר ריק.
4. **שיתוף פעולה** - יש ברשותכם 4 כיסאות. עליכם לעבור כל הקבוצה מנקודה X לנקודה Y בסניף מבלי לגעת ברצפה, רק באמצעות הכיסאות.
5. **פירגון** - עליכם לחשוב על משהו טוב ומפרגן להגיד על כל חבר בקבוצה, ולרשום את המחמאות על גבי השלט.
6. **אקטיביזם חברתי** - עליכם לחשוב על לפחות חמישה דברים שהייתם רוצים לשנות בחברה/במדינה/בסביבה שלכם ולרשום אותם על השלט.
7. **קבוצתיות** - עליכם להמציא שיר מוראל לקבוצה.
8. **התמודדות עם שינוי** - לפניכם תמונה של ילד/ילדה ותמונה של נער/נערה, עליכם להסתכל על התמונה ולחשוב על לפחות עשרה תחומים בהם הילד/ה עובר/ת שינוי בחיים. (דוגמא למדריך: שינוי בלבוש, שינוי בדיבור, שינוי במבנה הגוף, שינוי בשפה, שינוי בתחומי העניין, שינוי במחשבות, שינוי ביכולות האישיות, שינוי באחריות, שינוי חברתי, שינוי בקשרים עם המשפחה, שינוי במסגרות...)

הערה למדריך: עליך להכין את דף המשימות בהתאמה למיקום הפעולה שלך ולכמות החניכים. שים לב כי ניתן לעשות שינויים בכמות הבלונים, כמות הכיסאות, בזמן שניתן לקבוצה לבצע את המשימות וכו'.

דיון מסכם מתודה 2:

- איך היה לכם במשימה?
- מה היה קשה? מה היה קל?
- מה נהנתם לעשות מהמשימות? למה נהנתם מהדברים האלו?

נעבור על המילים שנאספו. נשאל על כל מילה מהי משמעותה עבור החניכים על מנת לוודא הבנה של המילים.

נמשיך בדיון:

• כשאתם שומעים שאלו הכלים הנדרשים מכם, איך אתם מדמיינים את השנה הקרובה?
• מה אתם חושבים שיהיה בה?

נספר לחניכים כי במהלך שנת הפעילות הקרובה הם יקבלו על עצמם עשר משימות שונות ומהנות שבהן יקבלו את ההזדמנות להוביל, לקחת אחריות, ליצור ולהשפיע לא רק על חייהם אלא על פני הקבוצה שלהם, המדינה ואפילו העולם.
על מנת להצליח בתהליך ושיהיה משמעותי אנחנו נלמד ונפתח את כל הכלים ש"נאספו" בפעילות - אחריות, מנהיגות, תכנון לטווח רחוק, שיתוף פעולה פרגון, אקטיביזם חברתי, קבוצתיות, התמודדות עם שינוי.
בתום התהליך יתקיים טקס הנעורים המרשים!

הערה למדריך: ההתלהבות לקראת התהליך חשובה להצלחה - זה הזמן להלהיב אותם! זכור לצלם את השלט, שיהיה לך זיכרון לטקס הנעורים

 # ציוד:
שלט גדול ועליו מלבן במרכז.
דף משימות, צבעי גואש ומכחולים, דף עם המשימות, 2 בלונים, 4 כיסאות, ציור של ילד/ה ונער/ה.

מתודה 3 -
נכין תמונה של בסיס של עץ - גזע וענפים, ונתלה על קיר/נניח על הרצפה. כל חניך יקבל שלושה עלים, שלושה פירות, שלושה שורשים, ושלושה פרחים. ננחה את החניכים לרשום את ציפיותיהם על הפתקים שקיבלו לפי החלוקה הבאה:
שורש - מה אני מביא לקבוצה השנה?
פרי - מה אני מצפה מהקבוצה?
עלה - מה אני מצפה מעצמי?
פרח - מה אני מצפה מהמדריך?
לאחר שסיימו לכתוב, כל חניך בתורו יציג את הדברים שכתב וידביק במקום הרלוונטי על העץ.

הערה למדריך: המתודה הזו צריכה להיות באווירה מעט יותר אינטימית ורגועה.

דיון:

- נודה לחניכים על השיתוף
- איך חשוב לכם שהשנה תיראה?
- מה צריך לקרות כדי שהציפיות יתממשו?
- מה זה מצריך מאיתנו כפרטים? כקבוצה?

כמו עץ ששותלים גם השנה, צריך שנשקיע בה כדי שתהיה מוצלחת. אם ניתן כל אחד מאיתנו את מה שיכול לתת, אנחנו נגדל ונתפתח כפרטים וכקבוצה.
בסיום הפעולה נחשוב על שם לקבוצה, ונרשום אותו במרכז השלט שהכנו במתודה 2. את השלט נצלם ונשמור את התמונה לטקס הנעורים!

 # ציוד:

- פתקי עלים, שורשים, פירות, פרחים, 3 לכל חניך (נספחים)
- ציור גדול של עץ - גזע וענפים.
- עטים
- סלוטייפ

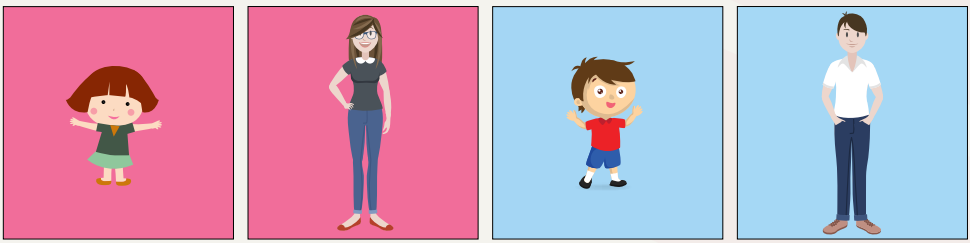

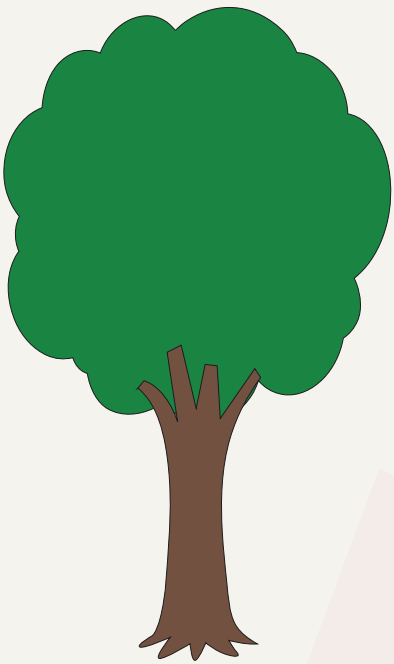

פרי
מה אני מצפה מהקבוצה?

עלה
מה אני מצפה מעצמי?

פרח
מה אני מצפה מהמדריך?

שורש
מה אני מביא לקבוצה השנה?

עזרים לפעולה

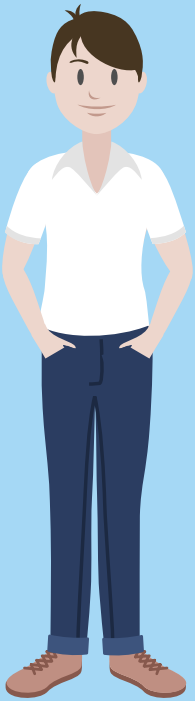

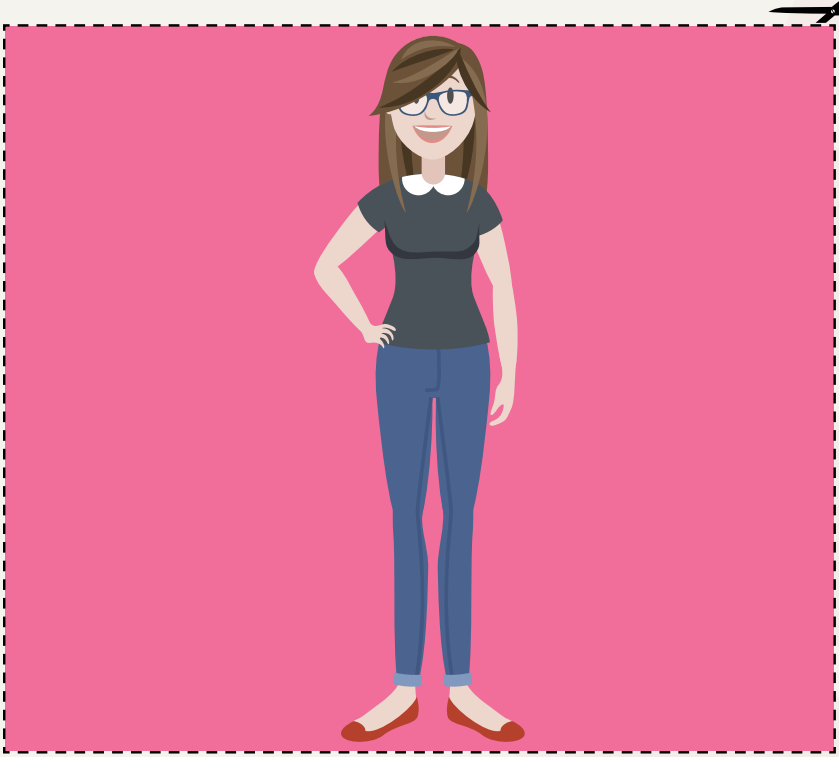

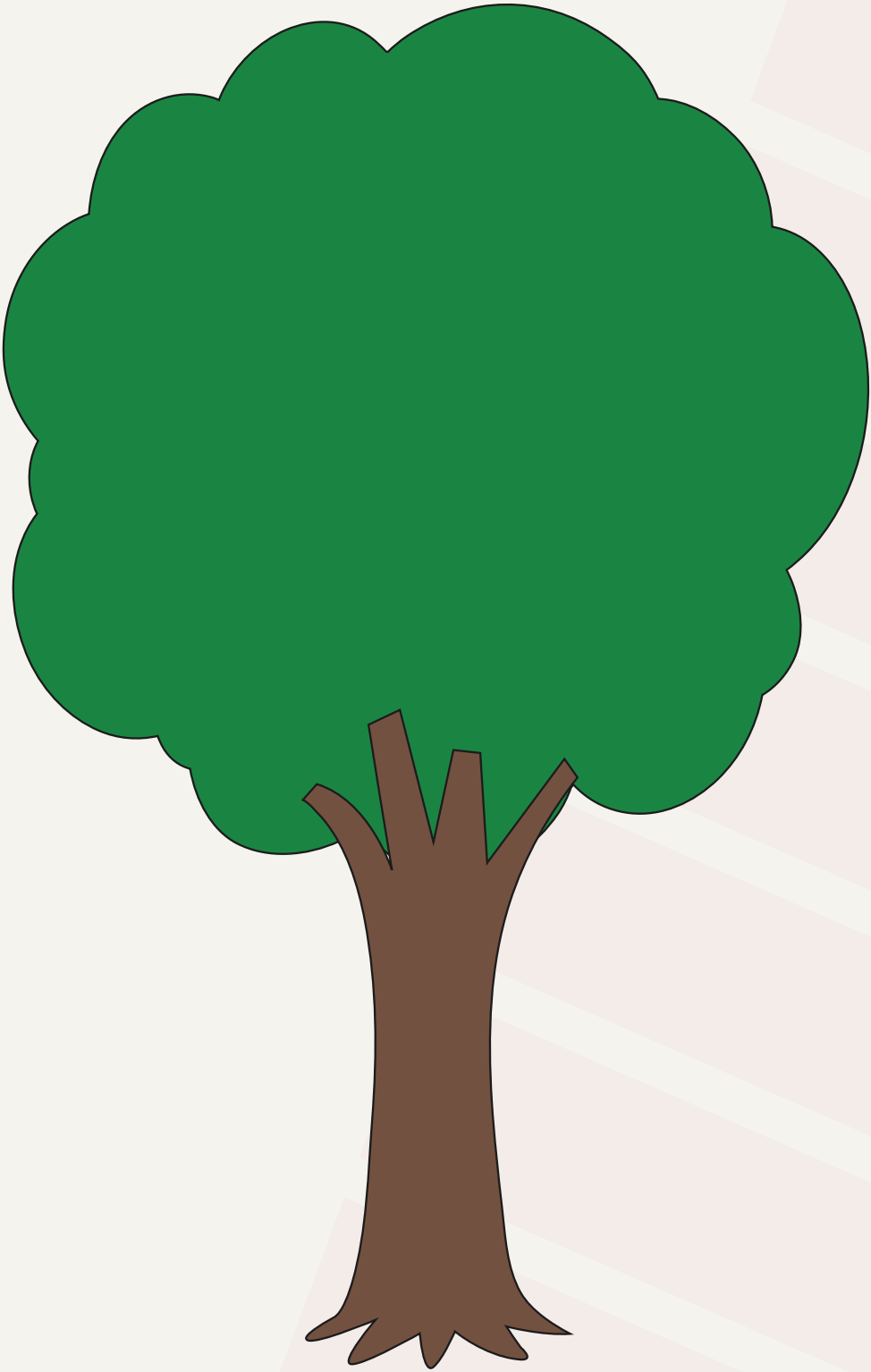

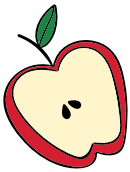

פרי

מה אני מצפה מהקבוצה?

עלה

מה אני מצפה מעצמי?

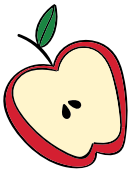

פרי

מה אני מצפה מהקבוצה?

עלה

מה אני מצפה מעצמי?

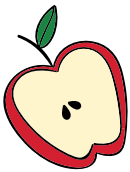

פרי

מה אני מצפה מהקבוצה?

עלה

מה אני מצפה מעצמי?

פרח

מה אני מצפה מהמדרך?

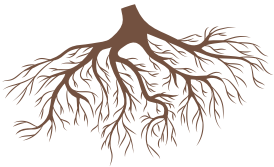

שורש

מה אני מביא לקבוצה השנה?

פרח

מה אני מצפה מהמדרך?

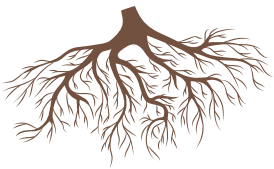

שורש

מה אני מביא לקבוצה השנה?

פרח

מה אני מצפה מהמדרך?

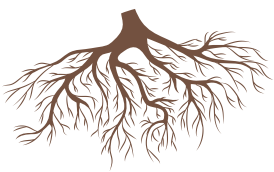

שורש

מה אני מביא לקבוצה השנה?

מערך 1 | פעולה בנושא: מקומי בקבוצה לשימור ולשיפור אישי וקבוצתי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- שאלות למחשבה בנושא ההרכב הקבוצתי שלהם, ומיקומם האישי בקבוצה
- מוטיבציה לשינוי התנהגות שלילית לטובת שיפור מיקומם בקבוצה

מסרים מרכזיים:

- המיקום הקבוצתי שלי אינו חד מימדי. ייתכן ואני ממקם את עצמי במקום מסוים וחברי רואים אותו אחרת.
- כדאי להיות מודע עד כמה שניתן לאיך אני נתפס בעיני חברי ולהיעזר במידע הזה על מנת לבחון את מיקומי הקבוצתי ולנסות לשפר אותו.
- מיקומי בקבוצה תלוי במידה רבה מאד ביחסי כלפי הקבוצה, כמה אני מוכן לתת מעצמי, לתרום, לוותר ולהקשיב.

הערה למדריך:

על מנת שפעולה זו תהיה אפקטיבית ולא תגלוש למקומות שעלולים לפגוע וליצור נזק, יש לקבוע כללי שיח ברורים, מאפשרים ופתוחים ולגלות רגישות גדולה לכל חברי הקבוצה.

מהלך הפעולה:

שם המתודה : משחק פתיחה בינגו דימיון עם החברים

כל חניך מקבל דף שעליו מצוירת טבלה ריקה של 12 משבצות, ועליה מספרים מ - 1-12 (ניתן לבקש מהחניכים לצייר את הטבלה). ברחבי חלל הפעולה יהיו תלויות 12 שאלות אישיות. על החניך להסתובב בחלל ולמלא את הטבלה בתשובות של עד מילה אחת בלבד מבלי להראות לחבריו מה ענה ומבלי לדבר (עבודה אישית ושקטה בלבד).

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12

רשימת השאלות:

1. המקצוע האהוב עליי
2. התחביב שלי
3. חיית מחמד שיש לי או שהייתי רוצה
4. סדרת הטלוויזיה האהובה עליי
5. החוג האהוב עליי
6. השיר שאני הכי אוהב
7. מספר המזל שלי
8. מידת הנעליים
9. הטעם האהוב עלי בגלידה
10. המקום הכי רחוק שהייתי בו בארץ או בעולם
11. החג האהוב עליי
12. הצבע האהוב עליי

ברגע שכל החניכים מילאו את הטבלאות שלהם, בהכרזת המדריך, עליהם להסתובב בין כולם ולחפש תשובות תואמות לשלו. עליו לרשום את שם החבר שתשובתו תואמת לשלו.
החניך הראשון שהצליח למלא שורה או טור הוא המנצח.
מנצח המנצחים הגדול יהיה מי שהצליח למלא את הכל.

 # ציוד:

דפים, עטים ושאלות פזורות בחדר

שם המתודה: קבוצה בספגטי

נניח בפני החניכים סוגים שונים של פסטות בכל מני צורות (אפשר כל חומר יצירה אחר). על כל חניך ליצור דגם של הקבוצה שלנו. בדגם עליהם להתייחס לכמה נושאים:

- תתי קבוצות - יש/אין? אם יש כמה ואיזה?
- מנהיגות בקבוצה - האם יש מנהיג אחד? כמה מנהיגים? האם הם משתפים פעולה או מושכים לכיוונים שונים?
- אוירה בקבוצה - האם היא נעימה ורגועה כמו ספגטי או סוערת ופרועה כמו פוזילי?
- יחס הקבוצה לאנשים שונים - האם הקבוצה חדגונית או מגוונת והאם היא פתוחה ומקבלת שונות?
- יחס לקבוצות אחרות - האם הקבוצה תחרותית? האם היא חיה בשלום עם שכנותיה?
- לבסוף נבקש מהחניכים למקם את עצמם בתוך הקבוצה (במרכז/בצד/מובילים/מונהגים /עם הפנים לקבוצה/עם הגב לקבוצה וכו'...)

דיון:

• שתפו על המודל של הקבוצה שבניתם
• האם כולם ראו את הדברים אותו דבר?
• ממה נובע השוני בין הדגמים (כל אחד חווה את הקבוצה מנקודת מבטו)
• איפה מיקמתם את עצמכם ולמה? (לא כולם חייבים לשתף).
• האם הייתי רוצה לשנות את המיקום שלי? האם אני מרוצה ממנו?

 # ציוד:

כל מני סוגים של פסטה: פוזילי, ספגטי, לזניה, פנה, איטריות למרק וכו'...

נחלק את הציור הבא לכל החניכים ונסביר: "העץ הוא הקבוצה שלנו".

שלב א' - המצוי

כל חניך מקבל שני צבעים - אחד הוא המצוי ואחד הוא הרצוי.
בחרו את אחת הדמויות שמתארת בצורה הטובה ביותר את יחסכם ותחושתכם לגבי הקבוצה ברגע זה ממש וצבעו אותו בצבע המצוי.
ייתכן והחניך פגוע/נעלב/מאוכזב מדברים ששמע במתודה הקודמת, וייתכן שבכלל לא ולהיפך!
אם החניכים מתקשים במשימה שאלו אותם:
מה היחס שלכם לקבוצה? מה הייתם מוכנים לעשות למענה?
מה אתם חשים כלפי הקבוצה (אהבה/שמחה/כעס), האם אתם חשים אהובים ומחובקים או דחויים וכאובים?
לאחר מכן, הסתכלו סביבכם ונסו למקם את חברי קבוצתכם על גבי העץ ומסביבו, לא חייבים למקם את כולם: נסו לענות על השאלות הבאות:

• למי תיפנו כשיש לכם בעיה?
• מי תמיד מתנדב לעזור?
• מי המנהיג בדרך כלל?
• עם מי תמיד נעים וכיף לשחק?
• את מי הייתם סקרנים להכיר יותר?
• מי מעורר בכם גאווה?
• אפשר לשאול גם שאלות אחרות כל עוד הן לא פוגעניות לדוגמא: מי אדיש להצלחה כישלון של הקבוצה? מי משתמש לעיתים בשפה שלא נעימה לכם?

הערה למדריך:

חשוב להדגיש שזהו אינו מקום ל"סגירת חשבונות" אלא בחינה אמיתית של רגשות ותחושות בקבוצה.

דיון:

- איזה איש בחרתי להיות? למה?
- איזה איש החברים שלי ראו אותי?
- האם יש פער בין איפה שאני מיקמתי את עצמי לבין איפה שהחברים מיקמו אותי?
- מה אני יכול ללמוד מהפער הזה?
- האם הייתי רוצה לשנות את מיקומי? מה אני יכול לשנות על מנת לעשות את זה (ניתן לעודד את החברים לסייע אחד לשני ולתת עצות מעשיות.

שלב ב' - הרצוי

חלקו לחניכים שוב את ציור העץ והפעם בקשו מהם למקם את עצמם במקום הרצוי ביחסם לקבוצה.

 # ציוד:

צילום של ציור הילדים סביב העץ כמספר חברי הקבוצה כפול 2, טושים.

עזרים לפעולה

9	5	1
10	6	2
11	7	3
12	8	4

9	5	1
10	6	2
11	7	3
12	8	4

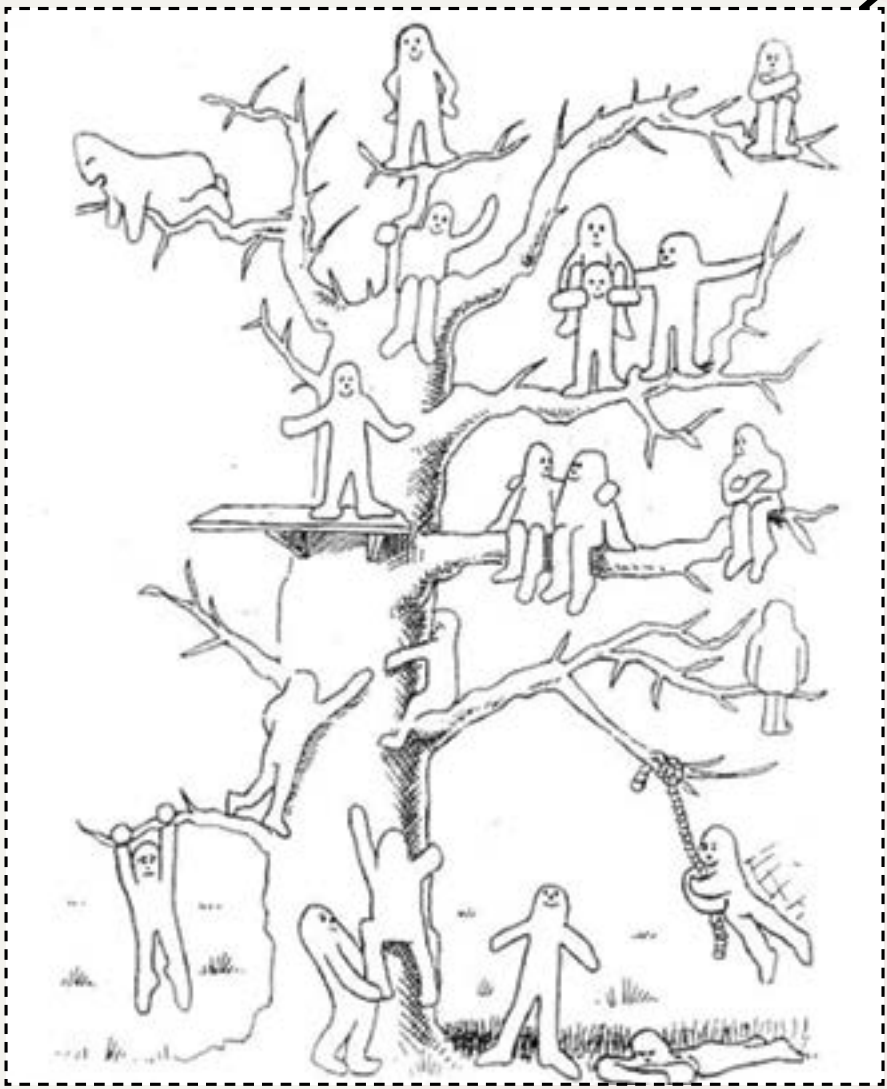

מערך 1 | פעולה בנושא: אחריות מ - א' - ת'

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• היכרות עם המימדים השונים של מושג ה"אחריות".
• בחינה אישית של רמת האחריות אישית, מנהיגותית וחברתית בחיי היום יום של החניכים.

מסרים מרכזיים:

• המושג אחריות הוא רב ממדי וטומן בחובו רבדים שונים.
• אחריות הינה זכות גדולה שנושאת בחובה גם חובות, לא מספיק להגיד "אני אחראי" ויש חובות לאור הזכות הגדולה הזאת.
• אדם אקטיבי שאיננו נשאר באיזור הנוחות ומחוץ ל"אש", אמנם איננו נושא בכובד משקל האתגר, אך גם לא זוכה לתענוג שבהצלחה כשהוא לוקח אחריות, וכל אדם בוחר בחיים את הנתיב בו הוא רוצה ללכת - לא ניתן לבחור רק את הצדדים החיוביים של האחריות.
• אין דבר כזה חצי-אחריות. זה או הכל או כלום.

מהלך הפעולה:

רקע למדריך:

בתוך המילה "אחריות" טמונות מילים רבות המהוות את המימדים השונים של המושג. כל ההיבטים האלה בעצם מרכיבים את המושג אחריות ובלעדיהם אין המושג יכול להתקיים.

• "אח" (אחריות חברתית על אחיי וחברי) במהלך הפעולה, נעבור מסע אל עבר המושג.
• "אחר" (אחריות טומנת בחובה את השונה ממני וקבלתו).
• "אחרי" (לקיחת אחריות משמע - מנהיגות אישית וחברתית).
• "אחריו" (לדעת גם להיות מובל וללכת אחרי מנהיגות חיובית ואחראית).
• א'-ת' (לקיחת אחריות משמעו תהליך מלא ובלי עיגולי פינות או האשמת אחרים בדרך).

מהלך הפעולה:

במהלך הפעולה יעברו החניכים משחקונים שבכל אחד מהם יצברו אות אחרת ויצטרכו להרכיב את המילה העומדת מאחוריה. כדי לצבור את המילה "אחריות" עלינו לעבור משימות ולקבל עוד אותיות כדי להשיג את המושג המוגמר והסופי.

אח - משימת "קורי עכביש" - בין שני עצים, נמתח גומי לבן ארוך בצורת שתי וערב כך שיווצרו מספר חורים כמספר חברי הקבוצה. חלק מהחורים גדולים וחלקם קטנים, חלקם גבוהים ודורשים את עזרת החברים למעבר, חלקם נמוכים ודורשים זחילה והקרבה למען הקבוצה. על כל חברי הקבוצה להעביר בעזרה הדדית ושיתוף פעולה את כל חברי הקבוצה מצידו האחד של הגומי לצידו השני בתוך החורים ומבלי לגעת בגומי עצמו (ניתן לחבר לגומי פעמון שיצלצל בכל פעם שיגעו בו). אם נגעו בגומי - יש להתחיל את המשימה מהתחלה.

הערה למדריך: בסיכום המשחק נשים דגש על נושא החברות, העזרה ההדדית, ההקרבה והוויתור שנדרשו על מנת להצליח במשימה.

אחר - נחלק את הקבוצות לשתי קבוצות, נקשור את חברי הקבוצות אחד לשני ביד שמאל כך שיוצא שכל קבוצה קשורה לעצמה. נגיד לשתי הקבוצות שהמטרה שלהם זה להעביר מים מדלי אחד לדלי שמונח מולו במרחק מסוים בעזרת כוסות פלסטיק, הקבוצה שתמלא את הדלי הכי מהר תנצח. אך לפני שנקשור את חברי הקבוצה ניקח חניך אחד מכל קבוצה בלי ששאר החניכים יראו ונסביר לו שהמטרה שלו היא להקשות על קבוצתו לבצע את המשימה על ידי הפגנת קשיים אישיים מדומים (לדוגמא: כאב בטן פתאומי/עיקום קרסול וכו') במהלך ביצוע המשימה. כאשר נזניק את הקבוצות החניכים שבחרנו יצטרכו להתחיל להקשות על קבוצתם ואנו נתבונן ונראה איך מגיבים חברי הקבוצה לקושי.

הערה למדריך: בסיכום המשחק נשאל את המתקשה המדומה איך הוא הרגיש להיות חריג בקבוצה ואיך הקבוצה הגיבה אליו? נשים דגש על: החשיבות של קבלת הקשיים והמגבלות של ה"אחר" בקבוצה גם כשזה לפעמים בא על חשבון הקבוצה כולה. כי בכל פעם בעל הקושי הוא מישהו אחר מהקבוצה, היום זה הוא ומחר זה אני.

נקריא לחניכים את המשפט הבא של ד"ר סוס - "אלא אם למישהו כמוך יהיה ממש אכפת, שום דבר לא ישתנה פה אפילו לא מעט" .

דיון:

- למה התכוון לפי דעתכם ד"ר סוס?
- כיצד מתקשר המשפט לכל אחד מהמשחקים שעברתם?
- מה היה קורה אם במחניים החניך שהגיע תורו היה בוחר להיות פסיבי ולא לקחת אחריות על הקבוצה?
- כיצד המשחק מתקשר להתנהלות הקבוצה שלכם? להתנהלות של קבוצות בחייכם?
- נשאל את המתנדבים: איך ההרגשה להיות נטל על קבוצתך? איך הרגשת כשקבוצתך הגיבה לקשיים שלך?
- נשאל את שאר החניכים: מה היה בראש סדר העדיפויות שלכם בזמן התחרות? איך הייתם מתנהלים לדעתכם אם היה חבר בקבוצה שלכם שהיה לו קושי אמיתי?

אחרי - ניתן לאחד החניכים לבחור משחק כלשהו ולהסביר אותו לחברי הקבוצה. עליו להנהיג את הקבוצה מתחילת המשחק ועד סופו כולל כללים, חוקים ושיפוט.

הערות לגבי בחירת החניך:
• חשוב לבחור חניך חזק שהמשימה תבנה אותו ולא שהמשימה תפיל אותו.
• מומלץ להכין את החניך מראש ולא להנחית עליו את המשימה בפתאומיות.

הערה למדריך: בסיכום המשחק נדבר על מרכיב המנהיגות הטמונה במילה "אחריות". נשים דגש על הנהגה אישית וקבוצתית, על כך שכשמישהו לוקח על עצמו משימה הוא מחויב לה מהתחלה ועד הסוף, ללא תירוצים וללא הסתייגויות, על מה קורה כאשר אין מי שינהיג ויקח את האחריות על עצמו? האם מצב כזה אפשרי?

אחריו - נחלק את החניכים לשתי קבוצות, לכל קבוצה ניתן חתיכת בד, מקל ואבנים. נערוך תחרות רעיונות שחוקיה הם: כל קבוצה תצטרך להציע את השימוש הכי טוב ויצירתי שאפשר לעשות עם החפצים שלפניהם. הקבוצה שתציע את הרעיון הכי טוב תקבל פרס קבוצתי מגניב. מי שהרעיון שלו נבחר לייצג את הקבוצה יקבל פרס יותר טוב מהפרס הקבוצתי. כך ייווצר קונפליקט: האם ללכת עם הרעיון הכי טוב או האם ללכת עם הרעיון שאני הצעתי? (*החניכים לא באמת יקבלו פרס אז אתם יכולים להגזים בפרסים) כאשר נזניק את הקבוצות נראה איך מתנהגים חברי הקבוצה. כנראה שהחניכים לא יוותרו ויעמדו על הרעיון שלהם גם אם הם יודעים שהוא פחות טוב מרעיון של חברם לקבוצה. לאחר שהקבוצות יציגו את הרעיונות שנבחרו, נסכם את המשימה ונשים דגש על היכולת שלנו להיות מונהגים על ידי אחרים, מה אנחנו מוכנים לעשות ולוותר לטובת הקבוצה שלנו ועד כמה אנחנו מונעים מהצלחתינו האישית ללא התחשבות באחרים?

הערה למדריך: שימו לב לתת בדיון דוגמאות להתנהגות אינסטינקטיביות של החניכים ולהצביע על מאבקים שהתנהלו במהלך המשחק.

לסיום, נרשום בגדול את המילה "אחריות" על נייר ונראה לחניכים איך כל המילים שדיברנו עליהם במשימות השונות, מסתתרות בתוך המילה "אחריות".

הערה למדריך: חשוב לציין כי המילה אחריות מתחילה ב- א' ומסתיימת ב- ת' ולא בכדי! כשלוקחים אחריות, אין לחפף, אין להתחמק, יש לשאת במלוא כובדה, להתחיל משימה ולסיים אותה!

דיון מסכם:

- אילו מבין מרכיבי האחריות הוא החשוב ביותר? האם ניתן לקיים אחריות ללא אחד מהמרכיבים שלה?
- האם לפי דעתכם אחריות היא פריבילגיה (זכות) או נטל?
- מהם היתרונות ו/או החסרונות של לקיחת אחריות? (האם עדיף להיות עצמאי או להקטין ראש ושידאגו לך? מה ההשלכות של כל החלטה?)

 # ציוד:

משחק ראשון- גומי לבן לקורי העכביש.
משחקון שני- שני כופתים ארוכים, שני דליים ושני בקבוקי מים.
משחקון שלישי- 2 חתיכות בד, שני מקלות ואבנים.
משחקון רביעי- נייר עיתון וכלי כתיבה.

נסיים בסיפור להשראה:

"מעשה בארבעה אנשים - כולם, מישהו, אף אחד, וכל אחד: פעם אחת היתה משימה חשובה, שכולם היה צריך לעשות. לכולם היה ברור שמישהו יעשה זאת. כל אחד יכל לעשות זאת אבל... אף אחד לא עשה זאת. מישהו כעס על כך כי זה היה תפקיד של כולם ולכולם היה הרושם שכל אחד יעשה זאת... אבל אף אחד לא ידע שזה לא יעשה ע"י כולם. בסופו של דבר, מישהו הואשם ע"י כולם שאף אחד לא עשה מה שכל אחד יכל לעשות.

מערך 1 | פעולה בנושא: תקשורת חיובית ופרגון

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• התנסות באינטראקציה חיובית.
• התנסות במתן פידבקים מעצימים.

מסרים מרכזיים:

כשיש פרגון ואווירה טובה בקבוצה, הקבוצה מגיעה יחדיו להישגים טובים יותר, האווירה חיובית הרבה יותר וכמו כן ההרגשה של הפרטים המרכיבים את הקבוצה היא מצוינת. פרגון ואווירה טובה יוצרים תחושה של ביחד. ביחד זה כוח.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - משחק פתיחה - העברה וקבלת מסרים בעזרת כדור

נעמוד במעגל. על כל משתתף למסור את הכדור למשתתף אחר תוך כדי מסר אישי (לדוגמא: "אחלה תסרוקת"/"צהריים טובים"...) על המדריך למדוד זמנים ולומר לחניכים כמה זמן לקח להם סבב המסרים. בתום הסבב הראשון נשאל: האם אתם חושבים שניתן לעשות את זה יותר מהר? החניכים כמובן יגידו כן בהתלהבות! יש לקיים את אותו סבב, להעביר את הכדור לאותו חניך ולומר לו בדיוק את אותו מסר שאמרנו קודם, רק בזמן מהיר יותר. נבצע את המשחק מספר פעמים ובכל פעם נדרבן את החניכים להגביר את הקצב. ייתכן והכדור ייפול בדרך, אך הסטופר לא יעצור.

בסיום המשחק נסכם:

1. הכדור הוא כמו מסר שאותו אנחנו רוצים להעביר, לכל מסר יש מי שמוסר ומי שתופס. מי אחרי לכך שהמסר המועבר יגיע ליעדו? מי שמוסר או מי שתופס? (שניהם! כאשר מתקיימת תקשורת בין בני אדם, האחריות היא על שני הצדדים).
2. מה קרה למסרים שהעברנו לחברים כאשר היה לחץ זמן? ייתכן ושכחנו את המסר שרצינו להעביר כאשר רצינו לעבוד מהר יותר. האם אתם יכולים לתת דוגמאות מחיי היום יום שבהם קורים דברים דומים?
3. מה קרה כאשר נפל הכדור? האם צעקתם על מישהו? התרגזתם? איך הרגיש החניך שזה קרה לו? תחושת אחריות על ביצועי הקבוצה.

 # ציוד:

כדור קטן (גודל טניס)
שעון
סטופר

מתודה 2 - התנגשות קיצונית

מראים לחניכים את הסרטון "החממה 3: סופי יוצאת על איימי" (כך מחפשים ביוטיוב, סרטון של דקה אחת). בסרטון רואים את סופי צועקת על איימי ומשתמשת בשפה קשה וקטלנית ולא מאפשרת שיחה נורמלית ובריאה.

דיון:

- מה דעתכם על ההתרחשות בסרטון?
- מה עוררה בכם הדרך שבה סופי בחרה להעביר את המסר שלה לאיימי?
- אם אתם הייתם במקומה של איימי, איך הייתם מקבלים את המסר?
- ואם סופי הייתה מדברת בצורה חיובית, איך זה היה מעביר את המסר לאיימי?

מתודה 3 - סיטואציות

בוחרים 3 נציגים מהקבוצה. שני חניכים מציגים הצגה וחניך אחד יושב עם אוזניות ושומע שיר בקולי קולות כך שהוא לא שומע את המתרחש בחדר.
מבין שני המציגים, מציג אחד מראה את הסיטואציה והנציג השני מראה את התגובה של הצד הנפגע לסיטואציה.

הסיטואציות להצגה הן (כל סיטואציה מתחלפת השלישייה):

1. חבר שלי העלה תמונה מכוערת שלי לפייסבוק בכוונה. איך אני מגיב?
2. ראיתי את חבר שלי עוזר לזקנה לעבור את הכביש. איך אני מגיב?
3. לאחר משחק כדורגל בשכונה (הפסדנו) חבר הציע לי "להיכנס" בקבוצה היריבה כי לטענתו, הם רימו כל המשחק. איך אני מגיב?
4. חבר שלי קיבל תעודת הצטיינות בבית הספר בסוף שנה במעמד של טקס מרגש. איך אני מגיב?

מתודה 4 - מעגל פרגונים

נושיב את החניכים במעגל כשהפנים שלהם פונות החוצה מהמעגל. נבקש מהם לעצום את העיניים, לשמור על שקט... להירגע.

הערה למדריך: אמור בקול רגוע (הרגשה של דמיון מודרך, אווירה אינטימית...):

חשבו על חברי הקבוצה שלכם. אתם כבר מכירים אותם היטב. אתם מכירים את החוזקות שלהם, במה כל אחד הכי טוב, ואתם מכירים גם את הקשיים שלהם. עכשיו, נסו לחשוב על חבר קבוצה אחד, שיש לו תכונה מעוררת הערצה. חשבו על משהו אחד ספציפי שהייתם רוצים לפרגן עליו למישהו מיושבי המעגל. קחו לכם דקה... (שתיקה... לאחר כמה שניות אפשר לומר): ועכשיו, בצורה חופשית, כל אחד יכול לומר: "אני רוצה לפרגן ל*** על כך ש ***" כל אחד יכול לפרגן בזמן שלו, לכל מי שיבחר ועל כל מה שירצה. מי שרוצה להתחיל מוזמן.

בסוף מעגל הפרגונים נסכם:

- מהו הכח של פרגון, מה זה עשה לכם לשמוע את הדברים החיוביים האלה?
- מה למדתם על עצמכם בפעולה הזאת?
- איזה מסר יותר נעים לשמוע - זה שעובר בצעקות (כמו כשנפל הכדור בתחילת הפעולה) או זה שהועבר כרגע?
- עם מה אתם יוצאים היום מהפעולה הזאת?

מערך 1 | פעולה בנושא: אידיאל היופי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

חומר למחשבה בנוגע למהו אידיאל היופי, מי קובע אותו ומה הסכנות הכרוכות בו.

מסרים מרכזיים:

מראה חיצוני זה לא הכל בחיים!!!

אדם באשר הוא אדם הוא יצור יפה, אין אידיאל יופי אחד - היופי הוא בעיני המתבונן, והוא תלוי בזמן ובמקום.

העולם שסביבנו מוצף בפרסומות ומסרים שיווקיים המנסים להשפיע עלינו לצרוך את המוצרים השונים על ידי יצירת מוסכמות חברתיות מעוותות לגבי אידאל היופי.

קריאה לפעולה:

אסור להיכנע למוסכמות החברתיות - לא לפסול אנשים אך ורק מפני שאינם עומדים בקריטריונים החברתיים של אידיאל היופי.

מהלך הפעולה:

מתודה א' - מהו היופי האידאלי בעיננו?

נחלק את החניכים ל- 2 קבוצות, כל קבוצה תקבל 1000 ש"ח, נייר עיתון גדול וטושים.

נבצע מכירה פומבית על מגוון מאפיינים של אברי גוף.

ההנחייה: עליכם לקנות את המאפיינים שלדעתם ירכיבו את האישה הכי יפה שאפשר:

עיניים כחולות, עיניים חומות, שיער בלונדיני, שיער שחור, שיער ארוך, שיער חלק, מתולתל, 1.80, שיער קצוץ, אצבעות רזות, אצבעות עבות, בטן שטוחה, עור שזוף, עור כהה, עור לבן, ידיים חטובות, כרס, שיניים לבנות, קרחת, שיניים ישרות, שרירית, חזה גדול, חזה קטן, מותניים צרות, רגליים ארוכות, מידת נעליים קטנה, שיער גוף, וכו'...

בסוף המכירה הפומבית יצטרכו החניכים לצייר את התכונות שהם קנו ובאמצעותם להרכיב את האישה המושלמת ביותר (לדעתם) שהם יכולים מהרכיבים שיש ברשותם.

דיון מסכם:

- כל קבוצה מציגה את האישה המושלמת שלה.
- לפי מה בחרתם את המאפיינים שבחרתם? מה הם מייצגים בעיניכם?
- כמה "אנשים אמיתיים" אתם מכירים בחייכם שמתאימים להגדרות שבחרתם?

מתודה ב' - מה משפיע על התפיסה שלנו לגבי אידיאל היופי?

נשחק משחק כלשהו (לדוגמא: לימבו, עמודו או כל משחק שיש בו פסילות), כאשר חניך נפסל עליו לבחון תמונה ולומר מה התמונה משדרת או מה המסר שיוצר התמונה מנסה למסור?

אם החניכים מתקשים, אפשר לכוון אותם - מה נחשב יפה בעיני היוצר של התמונה? האם הייתם רוצים להשתייך ל"חבורה הזאת" שבתמונה? כיצד עליכם להראות/להתלבש על מנת להתקבל לחבורה הזאת?

דיון מסכם:

- מה נחשב "יפה" בעיני יוצר התמונה?
- האם קיים קשר בין מה שיוצר התמונה חושב שיפה לבין מה שחשבתם בפעילות הקודמת?
- מי קובע מה נחשב "יפה"?

הערה למדריך:

חשוב להדגיש לחניכים שהאינטרס של יוצר התמונה הוא שנקנה את המוצר על ידי כך שנראה שהוא הופך אותנו למושכים ויפים יותר. הדמויות בתמונה הם דוגמנים ודוגמניות שנבחרו בקפידה, הולבשו, אופרו, צולמו בתאורה מיוחדת ובטח גם לוטשו בפוטושופ.

מתודה ג' - אידיאל היופי הוא תלוי זמן ומשתנה כל הזמן

נראה לחניכים את האישה בתמונה ונשאל:

מה הייתם צריכים לשנות באישה הזאת כדי שתתאים לתכונות שבחרתם במתודה הראשונה? (לצבוע לה את השיער, להחליק, לרזות קצת... וכו')

לאחר מכן ספרו לחניכים: **התמונה הזאת נבחרה להדגים את המבנה המושלם ביותר של האישה על ידי מגזין טיים בשנת 1955!**

מסקנה: מה שפעם נחשב יפה - היום כבר לא. שום דבר לא השתנה חוץ מאופנות מסחריות... הזמן הוא מרכיב משמעותי בבניית אידיאל היופי והוא משתנה כל הזמן.

(למתקדמים: ניתן להראות תמונות של מוזות אמנותיות מתקופות קודמות יותר)

מתודה ד' - אידיאל היופי הוא תלוי מקום

האישה בתמונה: מה הייתם משנים לה על מנת שתתאים לאידיאל היופי של המתודה הראשונה? (צבע שיער, אורך, משקל, חזה...)?

ערכו ניסוי חברתי, ושלחו את התמונה של האישה שלמעלה ל- 18 מעצבים במדינות שונות וביקשו מהם לעצב את גופה כך שיהיה לה את הגוף האידיאלי.
זאת היתה התוצאה:

1. מה אפשר ללמוד על תוצאות הניסוי?
2. האם יש משהו שנחשב "יפה" אצלכם ביישוב/בקבוצה/בסניף ובמקום אחר לא?
3. האם נהוג לשפוט אנשים לפי מראה חיצוני?
4. מה האינטרס שעומד מאחורי חברות פרסום שמציגות לנו דמויות יפות ואידיאליות לכאורה?
5. מה הסכנות הכרוכות בהליכה עיוורת אחרי אידיאל יופי מסוים? ממה צריך להיזהר?
(הפרעות אכילה, נידוי חברתי, בזבוז כסף על מוצרים לא נחוצים רק כי הם יפים, איפור מוגזם, לחץ חברתי, דימוי עצמי נמוך ועוד...)

עזרים לפעולה

מערך 1 | פעולה בנושא: הכנה למסע מכבי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- יצירת מוכנות לקראת הטיול - מסע מכבי
- מוטיבציה לצאת ולקחת אחריות על תחום מסוים במהלכו
- שייכות והתלהבות לקראת תהליך הנעורים

מסרים מרכזיים:

- זוהי ההתחלה הרשמית של תהליך הנעורים, הם קיבלו את הזכות לקחת אחריות על הטיול.
- הלפיד מסמל את תחילת התהליך ועליהם להקדיש המון מחשבה כיצד הם מעצבים אותו מבחינה סימבולית ופרקטית.

מהלך הפעולה:

הפעולה תתחלק לשלושה חלקים (על צוות השכבה להחליט באיזה סדר הכי נכון לקיים את החלקים):

חלק 1 - הצד הטכני של העברת פרטי המסע וכל המידע שהחניכים צריכים לקבל לקראתו.

הערה למדריך:

מכיוון שזוהי פעולה פחות אקטיבית, מומלץ להעביר את הפרטים הלוגיסטיים והמידע הטכני באופן משחקי - אקטיבי.

חלק 2 - חלוקה לצוותי משימות לקראת הטיול ולקיחת אחריות אישית וקבוצתית על עיצוב איך ייראה הטיול שלנו.

הערה למדריך: זוהי אבן דרך ראשונה שתכין אותך המדריך לראות כיצד כל חניך מתייחס למשימה שניתנה לו ותעזור לך להבין איך ניתן לחלק את משימות הנעורים באופן מושכל יותר בהמשך

מספר רעיונות אפשריים לפרוייקטים בטיול:

1. מסדר סיום אותו יעבירו החניכים לשכבה בליווי המדריכים בסוף הטיול.
2. להיות אחראים על כללי הבטיחות והתנהגות אחראית בטיול (מים, כובע לבוש הולם).
3. אחראי מוראל: הכנת מושמושים, כתיבת שיר ייעודי לקבוצה בטיול.
4. אחראי על פרסום הטיול וקידום ההרשמות אליו (הכנת קליפ לקראת הטיול וכדומה).

הערה למדריך:
שים לב שניתן לבחור עוד אופציות בהתאם לאופי הקבוצה והסניף .

חלק 3 - עיצוב לפיד הנעורים הקבוצתי/שכבתי שלנו.

הערה למדריך:
לפיד הנעורים הינו הסמל השכבתי של תהליך הנעורים שעוברת שכבת ו'. את הלפיד, רצוי שישמרו היטב וישאו אותו עימם לכל הטיולים, לכל הפרויקטים שהם עושים, מוסיפים עליו חתימות ומזכרות מהתהליך ובסוף השנה הם מעבירים אותו בטקס רשמי לשכבת ה'.

הכנת הלפיד תיערך בצורה הבאה -
המדריך יביא עימו המון חומרים כמו חימר, בוסים, יוטה, סנדינות, אלבד, קרפים וכל שעולה על רוחם של המדריכים.
החניכים צריכים להכין לפיד מהחומרים או מחלקם שיעמוד בסטנדרטים הבאים:
1. הוא יהיה באורך של לפחות 40 ס"מ.
2. הוא יהיה מספיק יציב כדי לצאת עם החניכים לכל טיול מבלי שייהרס.
3. הוא יהיה נוח לסחיבה כדי שהוא יהיה פרקטי ולא יישב בסניף.
4. הוא יהיה יפה ומרשים מכיוון שהוא מסמל את תהליך הנעורים!

דיון מסכם:
• למה בניתם את הלפיד בצורה הזו?
• מה כל רכיב מסמל? האם הקדשתם חשיבה למשמעות הרכיבים והצורה שהרכבתם?

 # ציוד:
בריסטול/נייר עיתון עם האופציות כתובות עליו.
אלבדים
קרפים
יוטה
בוסים
חוטי ברזל
כופתים
קרטונים
צלופן וכו'.

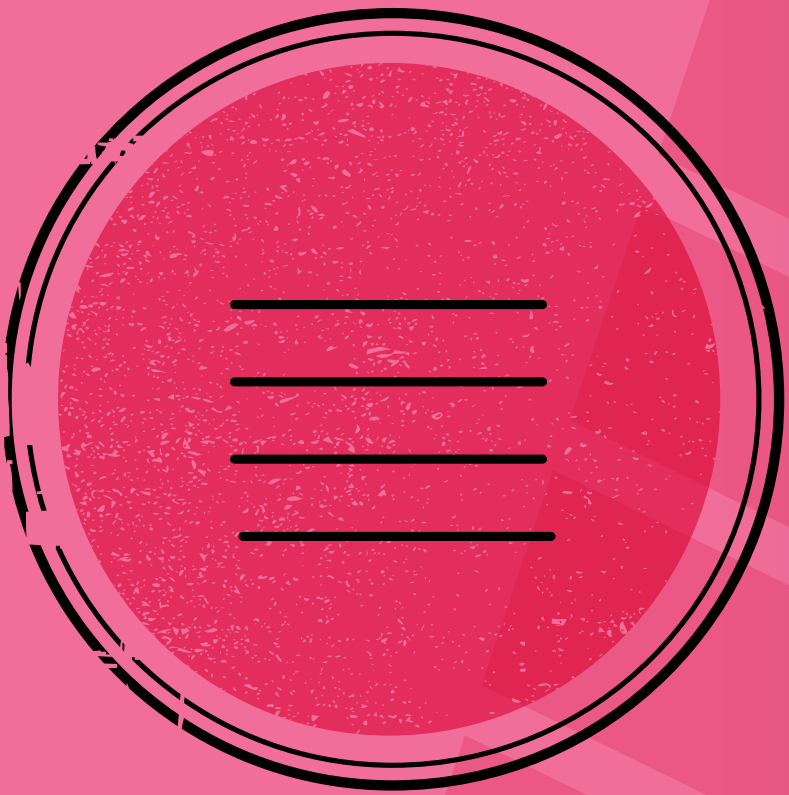

מערך אדם שאינו יודע את עברו

#המדריך למדריך

מערך 2 | פעולה בנושא: דמוקרטיה מול דיקטטורה

הערה למדריך:

לפני הפעולה - חשוב ללמוד היטב על ההבדלים בין משטר דיקטטורי לבין משטר דמוקרטי - זכור שההדרכה מתוך ידע היא הרבה יותר משמעותית ואפקטיבית

מה יקבלו החניכים בפעולה?

הכרות עם המושג "משטר דיקטטורי" והשוואה עם "משטר דמוקרטי"

מסרים מרכזיים:

המשטר הדמוקרטי בו אנו חיים הוא בחירה, שכדי שנמשיך לדבוק בה עלינו להבין את ההבדלים בינו לבין המשטר הדיקטטורי, להכיר בחסרונות שלו ולהתחבר ליתרונות שלו.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - משחק המשימות

נחלק את החניכים לשתי קבוצות. מבלי שהחניכים ידעו, קבוצה אחת תתנהל באופן דמוקרטי והשנייה באופן דיקטטורי. נסביר לחניכים שהם הולכים לבצע משימות בקבוצה שלהם, ואת המשימות יהיה עליהם לבצע בזמן ובאופן הטוב ביותר.
לכל קבוצה ניתן מעטפה שבתוכה הסבר על תפקודם כקבוצה.

קבוצה 1:

אתם הולכים לבצע מספר משימות.

- על כל חברי הקבוצה לקחת חלק בתכנון ובביצוע המשימה.
- בכל משימה תוכלו לבחור מוביל למשימה. מוביל המשימה חייב להשתנות בין משימה למשימה!
- לפני כל משימה תקבלו זמן להתייעץ ולהחליט איך תעבדו במשימה. כל אחד רשאי להביע את דעתו לגבי אופן ביצוע המשימה.
- כל החלטה שתקבלו (מי מוביל, איך מבצעים את המשימה) צריכה להתקבל בהצבעה - הרוב קובע!

משימה ראשונה - תבחרו שם לקבוצה ותכינו דגל!
הדגל ייצג את הערך המרכזי שאתם דוגלים בו כקבוצה.

קבוצה 2:
אתם הולכים לבצע מספר משימות.
- כעת המדריך יבחר מאחד מחברי הקבוצה שלכם שיהיה "המנהיג" של הקבוצה.
- בעת ביצוע המשימות, על המנהיג באופן בלעדי לנהל את אופן ביצוע המשימה כראות עיניו ולפי בחירתו.
- לפני כל משימה תקבלו זמן לתכנון והסבר של המנהיג על ביצוע המשימה.
- על כל חברי הקבוצה להקשיב לדברי המנהיג ולעשות בדיוק את מה שהוא מצווה אתכם לעשות.
- אם אחד מחברי הקבוצה מפריע או מתנגד למנהיג, הוא רשאי להוציא אותו מהקבוצה

משימה ראשונה - תבחרו שם לקבוצה ותכינו דגל!
השם והדגל צריך לייצג את הערך שיבחר המנהיג, שמייצג אותו ואתכם כקבוצה.

המשימות:

1. משימה ראשונה- מסלול מכשולים:
עליכם להעביר נציג מכל קבוצה דרך מסלול מכשולים. לנציג אסור לגעת ברצפה.
למדריך: מסלול המכשולים יורכב מ- 3 תחנות רצופות שאת כולן הקבוצה תצטרך לעבור כדי לסיים את המשימה.
- תחנה 1 - המדריכים יקשרו בין 2 עצים 4 כופתים בצורת כוכבית *.
  המדריכים יסבירו לחניכים שעל הנציג לעבור בין הכופתים מבלי לגעת בהם.
- תחנה 2 - המדריכים יציבו על הרצפה 12 כופתים קשורים בצורת עיגולים (למעשה על הרצפה צריכים להיות מונחים 12 עיגולים שעשויים ממשהו, זה יכול להיות חישוקים, סביר להניח שלרוב הסניפים יהיה נוח להשתמש בעיגולי כופתים).
  על החניכים לעבור בתוך העיגולים כאשר הם מרימים יחד את הנציג, אסור להם לגעת בעיגולים או לדרוך מחוץ להם.
- תחנה 3 - המדריכים יקשרו חבל יתר בצורת עיגול בין שני עצים. אחרי כמה מטרים יקשרו חבל יתר נוסף בצורת עיגול אך בגובה גבוה יותר מהראשון.
  משימת הקבוצה היא להעביר את הנציג בתוך שני העיגולים.

2. משימה שניה- פלונטר ידיים:
כל קבוצה תעמוד במעגל בעיניים עצומות ותרים ידיים. כל חניך יתפוס יד של מישהו מבלי לראות במי הוא מחזיק.
כאשר יפתחו את העיניים יצטרכו החניכים "לפתור את הפלונטר", לחזור חזרה למעגל מבלי לעזוב ידיים.
הקבוצה הראשונה שחוזרת למעגל/מספר מעגלים מנצחת.
- נבצע שני סבבים.
- זמן התכנון לקבוצות יינתן כאשר העיניים נפתחות בפעם הראשונה, ובין שתי הפעמים.

3. משימה שלישית- מגדל קשים:
כל קבוצה תקבל כ-30 קשים, ותצטרך לבנות את המגדל הכי גבוה בזמן מוגבל.
ניתן לחניכים 2-3 דקות לתכנון ו-7 דקות לביצוע.

הערה למדריך: ניתן להקשות את המשימה על ידי מתן הגבלות לקבוצות - לחלק מהחניכים אסור לגעת, חלק מהחניכים לא רואים

4. משימה רביעית- הכספת:
נכין לכל קבוצה מעגל מכופת ובתוכו נשים על הרצפה דפים עליהם רשומים המספרים 1-30. החניכים יצטרכו בזמן המהיר ביותר ללחוץ על כל המספרים לפי הסדר, כך שבכל פעם מותר רק לחניך אחד להיות בתוך המעגל, וחניך לא יכול לדרוך על שני מספרים ברצף. במידה ושני חניכים נכנסים בו זמנית, הקבוצה תצטרך להתחיל מהתחלה.
הקבוצה הראשונה שמסיימת מנצחת.

דיון לעיבוד המשימות:
- איך היה?
- מה קרה במשימות? איזו קבוצה הצליחה יותר?
- למה לדעתכם קבוצה זו היא שניצחה?
- מה היה השוני בביצוע המשימות בין שתי הקבוצות?
- איזו קבוצה הייתה יותר יעילה?
- מה עיכב את הקבוצות בביצוע המשימות?
- כיצד בחרה קבוצה מספר 1 להתנהל? איך בחרו את מובילי המשימה?
- איך הרגשתם להיות מונהגים בכל קבוצה?
- מה חשוב יותר - איך שהרגשתם או כמה שהצלחתם במשימה?

הערה למדריך: סיכוי טוב שבחלק מהמשימות, או אפילו בכולן, הקבוצה הדיקטטורית תנצח - שכן הרבה פעמים ריבוי דעות ומחשבות יכול ליצור סרבול, ודווקא מנהיג אחד מוצלח יכול בטווח הקצר להוביל להצלחה בצורה טובה. חשוב לא להיות מקובעים על התפיסה הדמוקרטית האוטומטית שלנו, ו"לעבוד" בדיון עם מה שקרה באמת במשחק. לדוגמה, במידה והקבוצה הדיקטטורית הצליחה, לנסות להבין איתם למה אבל גם איך הרגישו חברי הקבוצה לעומת הקבוצה הדמוקרטית.

 # ציוד:
שתי חתיכות אלבד/בריסטול וגואש להכנת הדגלים.
30 חתיכות כופת של כ-3 ידיים
4 חתיכות יתר של כ-3 ידיים
כ-60 קשים
דפים עם המספרים 1-30 (כפול שתיים)

מתודה 2 - למידה על המשטרים

נסביר לחניכים כי הקבוצות מייצגות שני סוגי משטרים: משטר דמוקרטי ומשטר דיקטטורי.

הערה למדריך: משטר- ממשל, התחום בו נעשות ההחלטות הרשמיות והכוללות של חברה או מדינה. כדי להבין מה מאפיין כל משטר, נפזר על הרצפה פתקים עם מאפייני המשטרים. לפי התנהלות הקבוצות, החניכים יצטרכו לחלק את המאפיינים בין המשטר הדמוקרטי והדיקטטורי.

משטר דמוקרטי:

הכרעת הרוב - הרוב קובע	פיצול רשויות והגבלת השלטון	פלורליזם והבעת דעה	מקור הסמכות הוא העם, החוק חל על אזרחים ושלטון כאחד	העם בוחר את השלטון

משטר דיקטטורי:

כל הסמכות אצל אדם אחד	הגבלה של זכויות האדם, חופש הביטוי והזכות לביקורת	מקור הסמכות הוא המנהיג, הוא מעל החוק	של יחיד המחזיק בשלטון

לאחר החלוקה נעבור על המאפיינים ונוודא הבנה של החניכים של המאפיינים.
נשתמש באופן התנהלות הקבוצות במשימה הראשונה על מנת להדגים את המאפיינים (לדוגמה, בקבוצה 1 בכל משימה התחלף מנהיג - ממחיש את הגבלת השלטון)

דיון:

- מה ההבדלים המרכזיים בין המשטרים?
- מה היתרונות של ניהול מדינה במשטר דיקטטורי?
- מה החסרונות? (להתייחס להתנהלות הקבוצות במשימות)
- מה הקשיים בהתנהלות במשטר דמוקרטי?
- למה לדעתכם בכל זאת אנחנו בוחרים לחיות בישראל במשטר דמוקרטי?

הערה למדריך:

הדמוקרטיה התקבעה כשיטת המשטר עם הקמת התנועה הציונית. הסיבה העיקרית שאנחנו דובקים בדמוקרטיה היא שהיא מקדמת את חרויות הפרט - אמנם בדיקטטורה ההתנהלות יכולה להיות יעילה יותר, אך היא מקטינה את המקום של הפרט להתבטא, להתפתח ולעלות במדרגות ההשפעה.

קבוצה 1:
אתם הולכים לבצע מספר משימות.
• על כל חברי הקבוצה לקחת חלק בתכנון ובביצוע המשימה.
• בכל משימה תוכלו לבחור מוביל למשימה. מוביל המשימה חייב להשתנות בין משימה למשימה!
• לפני כל משימה תקבלו זמן להתייעץ ולהחליט איך תעבדו במשימה. כל אחד רשאי להביע את דעתו לגבי אופן ביצוע המשימה.
• כל החלטה שתקבלו (מי מוביל, איך מבצעים את המשימה) צריכה להתקבל בהצבעה - הרוב קובע!
משימה ראשונה - תבחרו שם לקבוצה ותכינו דגל!
הדגל ייצג את הערך המרכזי שאתם דוגלים בו כקבוצה.

קבוצה 1:
אתם הולכים לבצע מספר משימות.
• על כל חברי הקבוצה לקחת חלק בתכנון ובביצוע המשימה.
• בכל משימה תוכלו לבחור מוביל למשימה. מוביל המשימה חייב להשתנות בין משימה למשימה!
• לפני כל משימה תקבלו זמן להתייעץ ולהחליט איך תעבדו במשימה. כל אחד רשאי להביע את דעתו לגבי אופן ביצוע המשימה.
• כל החלטה שתקבלו (מי מוביל, איך מבצעים את המשימה) צריכה להתקבל בהצבעה - הרוב קובע!
משימה ראשונה - תבחרו שם לקבוצה ותכינו דגל!
הדגל ייצג את הערך המרכזי שאתם דוגלים בו כקבוצה.

הכרעת הרוב - הרוב קובע	פיצול רשויות והגבלת השלטון	פלורליזם והבעת דעה
מקור הסמכות הוא העם, החוק חל על אזרחים ושלטון כאחד	העם בוחר את השלטון	כל הסמכות אצל אדם אחד
הגבלה של זכויות האדם, חופש הביטוי והזכות לביקורת	מקור הסמכות הוא המנהיג, הוא מעל החוק	של יחיד המחזיק בשלטון

מערך 2 | פעולה בנושא: ההיסטוריה של התנועה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

ידע על ההיסטוריה של מכבי עולמי בכלל ומכבי צעיר בפרט.

הערה למדריך:

דע מאין באת ולאן אתה הולך. העבר של התנועה חשוב והכרחי לקיומה של התנועה כיום, ועל כל חניך בכל שכבות הגיל להכיר וללמוד אותו.

מסרים מרכזיים:

אנחנו חלק משרשרת היסטורית ארוכת שנים, בעלת רקע עשיר שהביא אותנו לאיפה שאנחנו נמצאים היום.

מהלך הפעולה:

מתודת על של הפעולה- כלוב הזהב:

נחלק את החדר כך שהחלק שלא קרוב לדלת יהיה בתחום סגור עם פתח כניסה לתוכו ובכל המתחם יהיו פזורים חפצים אקראיים (טושים, קופסאות, ספות, כדורים ועוד).
ראה שרטוט:

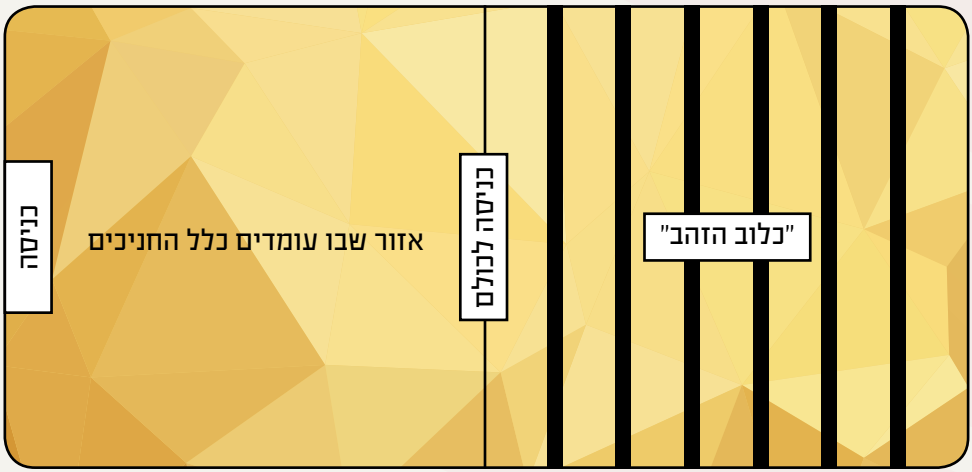

נחלק את הקבוצה לשניים. נקיים בין הקבוצות חידון העוסק בהיסטוריית התנועה.
החידון יהיה מחולק לשלושה חלקים המחלקים את היסטוריית התנועה כרונולוגית:

• מהקמת קבוצת הספורט הראשונה ועד הקמת מכבי צעיר (1895-1929)
• מהקמת מכבי צעיר עד הקמת המדינה (1929-1948)
• מהקמת המדינה עד היום (1948 ואילך)
כל קבוצה צריכה לענות בתורה על שאלה הקשורה לאותה תקופת זמן. במידה והקבוצה עונה נכון היא יכולה לשלוח נציג שלה אל תוך "כלוב הזהב". הנציג יצטרך בזמן מוגבל להוציא חפץ/תמונה/פריט מידע התואם לשלב בהיסטורית התנועה בו עוסקים. ככל שנתקדם בחלקי המשחק, פרק הזמן בכלוב יתארך. יש שאלות שלאחריהן יש משימות. במידה והקבוצה עמדה במשימה בהצלחה היא זוכה בנקודות בונוס.

• 1895 - הקמת קבוצת הספורט הראשונה
קבוצה 1 - היכן נוסדה קבוצת הספורט היהודית הראשונה?
א. הולנד
ב. בולגריה
ג. ישראל
ד. טורקיה
קבוצה 2 - מדוע הוקמה קבוצת הספורט היהודית הראשונה?
א. היהודים לא רצו להתאמן עם לא יהודים
ב. היה להם הרבה כסף שלא ידעו מה לעשות איתו
ג. לא הרשו להם להתאמן במועדוני ספורט משום שהיו יהודים
ד. מתוך רעיון יהדות השרירים

משימה: על החניך הנכנס למצוא דגל לבן וחבילת טושים, עליו יהיה ליצור סמל של קבוצה שייצג את הקבוצה שלו (ניתן לתת לו לצאת מן החדר ולשלב את שאר חברי הקבוצה)

• 1898 - יהדות השרירים
קבוצה 1 - מה אומר המושג "יהדות השרירים"?
א. מי שלא מצטרף לקבוצות הספורט לא יוכל לקחת חלק במפעל הציוני
ב. עיצוב "יהודי חדש" בעל עוצמה נפשית וגופנית
ג. רשימת כל היהודים בהיסטוריה שעסקו בספורט כמקצוע
ד. מושג אנטישמי שהחריב את מועדוני הספורט של היהודים
קבוצה 2 - מי הגה את רעיון "יהדות השרירים"?
א. מכבי צעיר בראשית דרכה
ב. מקס נוראו בקונגרס הציוני השני
ג. בנימין זאב הרצל בקונגרס הציוני הראשון
ד. דוד בן גוריון בנאומו טרם הכרזת המדינה

משימה: על החניך הנכנס למצוא דף "רשימה" של תרגילים (לדוגמה: "10 שכיבות שמיכה", "3 סמוחקום") שעליו לבצע בשביל להוציא את החפץ החוצה.

• **1903 - הקמת ארגון הספורט מכבי**

קבוצה 1 - מי נכנס תחת ארגון המתעמלים הראשון?

א. כל ארגוני הספורט בטורקיה

ב. כל קבוצות הספורט שבחרו לקחת בכך חלק

ג. כל קבוצות הכדורגל והכדורסל היהודיות

ד. כל אגודות הספורט היהודיות בעולם

קבוצה 2 - מתי הכריזו על הקמתו של ארגון המתעמלים הראשון?

א. בקונגרס הציוני ה-6

ב. בקונגרס הציוני ה-1

ג. בקונגרס הציוני ה-3

ד. עם הקמת המדינה

משימה: על החניך למצוא כדור וכדי שיזכה בו על כל הקבוצה להתמסר 20 פעמים בכדור אחד עם השני בלי שהכדור ייפול.

• **1921 - מכבי עולמי**

קבוצה 1 - מה ההבדל בין מכבי עולמי לבין ארגון המתעמלים הראשון?

א. זהו אותו ארגון רק ששינו לו את השם

ב. מכבי הוא ארגון מתחרה לו

ג. מכבי מכיל בתוכו קבוצות ספורט נוספות שאינן יהודיות

ד. ארגון המתעמלים הראשון נסגר בגלל מחסור בתקציב והוקם במקומו ארגון מכבי

קבוצה 2 - מי היה הנשיא הראשון של מכבי עולמי?

א. ד"ר היינריך קוהן מגרמניה

ב. מקס נורדאו

ג. לאה גולדשטיין מברלין

ד. ג'לל באייר מטורקיה

• **1929 - הקמת מכבי צעיר**

קבוצה 1 - איפה קמו סניפי מכבי צעיר?

א. בארץ ישראל

ב. ליד ערים מרכזיות

ג. בטורקיה ובשוויץ

ד. ליד כל אגודת מכבי

קבוצה 2 - תן 2 דוגמאות לנושאים עליהם דיברה וחיננה התנועה את הנוער בשנותיה הראשונות (מחנאות, שדאות, תרבות, אקטואליה ופעילות ספורטיבית)

• **1932 - המכבייה הראשונה**

קבוצה 1 - איפה התקיימה המכבייה הראשונה?

א. בטורקיה

ב. בתל אביב

ג. כל אגודה קיימה תחרויות ספורט במדינתה באותו זמן

ד. בירושלים

קבוצה 2 - כל כמה זמן קיימו את המכבייה בהתחלה?

א. כל 3 שנים כדי להיות שונים מהאולימפיאדה

ב. כל 4 שנים, תמיד שנה אחרי האולימפיאדה

ג. כל שנה

ד. כל ראש חודש קיימו תחרות של ענף ספורט אחר

משימה: ברחבי החדר יוחבאו חלקי פאזל של סמל המכביה העדכני "80 מדינות לב אחד". עליו יהיה למצוא את חלקי הפאזל ולהרכיבם.

הערה למדריך: יש להדגיש שכיום מדובר על כל 4 שנים

• **1933 - הקמת מכבי צעיר בארץ ישראל**

קבוצה 1 - איזה קיבוץ **לא** הקימו חברי מכבי צעיר בארץ ישראל?

א. כפר רופין

ב. מצובה

ג. נס ציונה

ד. כפר המכבי

קבוצה 2 - באיזה שנה הוחלט על הקמת מכבי צעיר בארץ ישראל?

א. 1948

ב. 1930

ג. 1933

ד. 1895

• **הצטרפות כוחות הלוחמה וההגנה על ארץ ישראל**

קבוצה 1 - בשנת 1940 התגייסו אנשים ממכבי צעיר לצבא הבריטי ליחידה משלהם שנקראה פלוגת רגלים 18. מה מהתפקידים הבאים הם **לא עשו** כחלק משירותם הצבאי?

א. אבטחה במחנה השבויים בלטרון

ב. אבטחה של מחסני תחמושת

ג. אבטחת בתי הזיקוק בתעלת סואץ

ד. פיתוח הדרכה בחיל חינוך

קבוצה 2 - בשנת 1942 הצטרפו אנשי מכבי צעיר לשורות הפלמ"ח. מדוע עשו זאת?
א. בעקבות הידלדלות האנשים שהתגייסו לשירותו
ב. מתוך אמונה שלמה באידיאולוגיה של הפלמ"ח
ג. הם רצו לפתח את כושרם הגופני באמצעות אימונים צבאיים
ד. כהתלמדות לקראת פתיחת צבא עצמאי

משימה: נשחק עם כל הקבוצה את המשחק בנג-בנג/פיו-פיו:
כל הקבוצה עומדת במעגל. המדריך קורא בשם של מישהו, עליו להתכופף ושני אלו שמצדדיו צריכים לעשות "אקדח" עם היד ולהגיד ברצף "בנג בנג בנג" עד שנגמר להם האוויר. הראשון שנגמר לו האוויר מפסיד ויוצא מהמשחק.

• **מכבי צעיר כיום:**
קבוצה 1 - כמה דרגות מחנאיות ישנן בתנועה?
א. 1
ב. 2 (בסיסית ומתקדמת)
ג. 3 (ג', ב' ו-א')
ד. 4 (ראשונית, בסיסית, מתקדמת, הצטיינות)
קבוצה 2 - מהו צבע סמל הכיס של חניכי כיתה ד'?
א. תכלת
ב. ירוק
ג. אדום
ד. צהוב

קבוצה 1 - סדרו את המפעלים לפי הסדר השנתי בהם הם מתקיימים:
מרוץ לפיד, מחנה קיץ, מסע מכבי וטיול אביב
(הסדר הנכון- מסע מכבי, מירוץ לפיד, טיול אביב ומחנה קיץ)
קבוצה 2 - באיזה עיר לא היה סניף של מכבי צעיר?
א. הוד השרון
ב. רעננה
ג. תל אביב
ד. טבריה

לאחר ביצוע "כלוב הזהב", נושיב את החניכים במעגל לסיכום.

דיון:
• איזה דבר חדש למדתם על התנועה בפעולה?
• מדוע חשוב לדעת את ההסטוריה של התנועה שלנו?

נקריא לחניכים ציטוט של יגאל אלון (מפקד הפלמ"ח):
"עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל"
• מה הכוונה במשפט?
• איך זה בא לידי ביטוי ביום יום שלנו ושל מכבי צעיר?

MACCABIAH
המכביה ה-20
80 מדינות
אחד

מערך 2 | פעולה בנושא: מירוץ לפיד בראי מכבי בעבר

הערה למדריך: הפעולה מהווה בסיס להכנה לקראת מירוץ הלפיד, במהלכה יש לשלב גם הסבר טכני על מירוץ הלפיד הקרב - פרטים על ההרשמה, לפעולה ניתן לצרף פעילויות נוספות בנושא המירוץ, חשוב להתכונן וללמוד את הרקע ההיסטורי של מירוץ הלפיד לפני הפעולה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

ידע על ההיסטוריה של מירוץ הלפיד, מקורותיו וערכיו המרכזיים.

מסרים מרכזיים:

אנחנו חלק משרשרת היסטורית ארוכת שנים ולהשתתפות במירוץ הלפיד יש ערך חברתי, היסטורי ותנועתי מעבר לכיף הגדול שטמון בו.

מהלך הפעולה:

משחק פתיחה- המכבים באים

נשחק עם החניכים "הקדרים באים" בגרסת המכבים באים

מתודה א - תפקיד המירוץ בעבר

"בתקופות קדומות נהגו בארץ ישראל להעביר הודעות, מסרים וציוני מועד בעזרת העברת לפיד ממקום ישוב אחד לאחר".

לכל חניך נחלק מילה (או יותר בהתאם לכמות החניכים) מהמשפט.

נמקם את החניכים במרחקים גדולים אחד מהשני ברחבי הסניף.

מטרת החניכים היא להצליח להשלים משפט שלם בדרך של מירוץ שליחים. החניך הראשון שמוזנק עם המילה הראשונה במשפט רץ אל החניך עם המילה הבאה ואומר לו את המילה שלו. החניך שקיבל את המילה צריך לרוץ לחניך הבא ולהגיד לו את המילה שנאמרה ואת המילה שקיבל וכן הלאה. כך בצורה של מירוץ שליחים יושלם המשפט. החניך האחרון במירוץ השליחים יחזור לקבוצה ויגיד את המשפט השלם.

בתום המירוץ, כשהמשפט מונח לפני החניכים, נספר לחניכים על מירוץ הלפיד של פעם, בו רצו חברי התנועה עם לפיד ממקום למקום בארץ ושמירוץ הלפיד מסמל את הדרך בה שמרו הקהילות היהודיות על הקשר בינהן בעבר, על מנת לשמור על אחדות העם היהודי, מעשה זה נחשב למעשה גבורה בשל סיכוניו הרבים.

מתודה ב-

החניכים יקבלו את קטע בו יוסבר להם שמרוץ הלפיד מבטא 4 ערכים מרכזיים.
על מנת שיוכלו להיות חלק מתנועת הנוער ה"מכבי הצעיר" ולהשתתף במרוץ הלפיד, עליהם לבצע משימות הקשורות לכל אחד מהערכים הללו, כאשר בתום כל משימה הם יקבלו פתק עם קטע מידע שקשור להסטוריית מרוץ הלפיד.

פתק 1 - התחלה:
בשנת 1944 הגה היו"ר של מכבי עולמי את רעיון מרוץ הלפיד כאירוע הדגל של תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר".
מרוץ הלפיד מבטא ארבעה ערכים מרכזיים בחיי המכבים:

- דבקות במטרה
- חירות ועצמאות
- אהבת המולדת
- המשכיות

חניכים יקרים! הגעתם לרגע מכריע בתנועה זו. עליכם להוכיח את נאמנותכם כלפי מימוש הערכים של אבות אבותיכם המכבים הצעירים. קודם כל עליכם להוכיח כמה רחוק אתם מוכנים ללכת כדי לזכות באפשרות להשתתף בארועי מרוץ הלפיד.
משימה: עליכם לייצר שרשרת בגדים אשר תגיע מנקודה אחת לנקודה שנייה אשר יראו לכם המדריכים.

הערה למדריך: עליכם להחליט מראש מאיזו נקודה ועד איזו נקודה עליהם למתוח את שרשרת הבגדים וזאת בהתאם למקום בו נערכת הפעולה וכמות המשתתפים. חשוב שזה יאתגר אותם אך לא יהיה בלתי אפשרי.

פתק 2 - דבקות במטרה:
למרות שכיום קברות המכבים נמצאים במקום מרכזי שקל להגיע אליו, פעם המקום היה מבודד והדרך אליו הייתה כרוכה במעבר בין יישובים ערביים ודרכים לא מסומנות. דבר זה סימן את האומץ והדבקות במטרה של המכבים, שהגיעו לאזור בעייתי זה שנה אחר שנה.
משימה: על כל הקבוצה באופן כולל לעשות 50 שכיבות שמיכה. ניתן לחלק את זה בין כלל חברי הקבוצה בכל אופן שתחליטו. בהצלחה!

פתק 3 - חירות ועצמאות:
הסיבה שאנו עולים דווקא לקברות המכבים היא ששם לכאורה קבורים המכבים המהוללים מסיפור חנוכה, אשר לחמו על חירותם לפני שנים רבות.
משימה: המדריכים יקשרו כל אחד מכם בידיים וברגליים בעזרת כופת. מטרתכם היא להשתחרר בעזרת חבריכם לקבוצה, כאשר אסור עליכם לשחרר את עצמכם. בהצלחה!

פתק 4 - אהבת המולדת:
לפני יותר מאלפיים שנה שלטו היוונים בארץ הקודש, וביקשו להפוך בכוח את בני ישראל ליוונים. כנגד כל הסיכויים הביסה חבורה קטנה של יהודים נאמנים - ה"מכבים" - את אחד הצבאות הכבירים ביותר בעולם, גירשה את היוונים מן הארץ, כבשה מחדש את בית המקדש בירושלים, ניקתה והחזירה אותו לפעילות כמקום מקודש ליהודים.
משימה: עליכם לסדר את שורות השיר "אין לי ארץ אחרת" לפי הסדר הנכון

פתק 5 - המשכיות:
מירוץ הלפיד כיום הפך למסורת שנתית בתנועה. טקס הזנקת הלפיד נעשה במעמד של כל חברי התנועה ומכובדיה בליווי ספורטאי בכיר מאחת מקבוצות מכבי.
כל פעילויות מרוץ הלפיד, בארץ ובחו"ל, מתקיימות תחת אותו סימן חינוכי שמשתנה כל שנה.
משימה: עליכם להכין לפיד קבוצתי בצורה הכי מקורית ובעזרת כל החומרים שלרשותכם, אותו תישאו במרוץ הלפיד. בהצלחה!

פתק 6 - פתק סיום:
כל הכבוד! כעת לאחר שלמדתם מעט על היסטוריית המכבים ועל מרוץ הלפיד, היננכם מוכנים לצעוד במרוץ הלפיד בגאווה, יחד עם הלפיד שהכנתם!

לאחר שעמדו בכל המשימות נאסוף את כולם ונספר להם על מה עתיד לקרות במרוץ הלפיד השנה, ניתן להם את הפרטים על הטיול, איזה ציוד יש להביא ודגשים חשובים נוספים.

 # ציוד:
כופתים
ציוד להכנת הלפיד הקבוצתי
(קרטון, מספריים, סלוטייפ, דבק, עיתונים, טושים, גואש, מכחולים)

פתק 1 - התחלה:
בשנת 1944 הגה היו"ר של מכבי עולמי את רעיון מרוץ הלפיד כאירוע הדגל של תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר".
מרוץ הלפיד מבטא ארבעה ערכים מרכזיים בחיי המכבים:
• דבקות במטרה
• חירות ועצמאות
• אהבת המולדת
• המשכיות
חניכים יקרים! הגעתם לרגע מכריע בתנועה זו. עליכם להוכיח את נאמנותכם כלפי מימוש הערכים של אבות אבותיכם המכבים הצעירים. קודם כל עליכם להוכיח כמה רחוק אתם מוכנים ללכת כדי לזכות באפשרות להשתתף בארועי מרוץ הלפיד.
משימה: עליכם לייצר שרשרת בגדים אשר תגיע מנקודה אחת לנקודה שנייה אשר יראו לכם המדריכים.

פתק 2 - דבקות במטרה:
למרות שכיום קברות המכבים נמצאים במקום מרכזי שקל להגיע אליו, פעם המקום היה מבודד והדרך אליו הייתה כרוכה במעבר בין יישובים ערביים ודרכים לא מסומנות. דבר זה סימן את האומץ והדבקות במטרה של המכבים, שהגיעו לאזור בעייתי זה שנה אחר שנה.
משימה: על כל הקבוצה באופן כולל לעשות 50 שכיבות סמיכה. ניתן לחלק את זה בין כלל חברי הקבוצה בכל אופן שתחליטו. בהצלחה!

פתק 3 - חירות ועצמאות:
הסיבה שאנו עולים דווקא לקברות המכבים היא ששם לכאורה קבורים המכבים המהוללים מסיפור חנוכה, אשר לחמו על חירותם לפני שנים רבות.
משימה: המדריכים יקשרו כל אחד מכם בידיים וברגליים בעזרת כופת. מטרתכם היא להשתחרר בעזרת חבריכם לקבוצה, כאשר אסור עליכם לשחרר את עצמכם. בהצלחה!

פתק 4 - אהבת המולדת:
לפני יותר מאלפיים שנה שלטו היוונים בארץ הקודש, וביקשו להפוך בכוח את בני ישראל ליוונים. כנגד כל הסיכויים הביסה חבורה קטנה של יהודים נאמנים - ה"מכבים" - את אחד הצבאות הכבירים ביותר בעולם, גירשה את היוונים מן הארץ, כבשה מחדש את בית המקדש בירושלים, ניקתה והחזירה אותו לפעילות כמקום מקודש ליהודים.
משימה: עליכם לסדר את שורות השיר "אין לי ארץ אחרת" לפי הסדר הנכון

פתק 5 - המשכיות:
מירוץ הלפיד כיום הפך למסורת שנתית בתנועה. טקס הזנקת הלפיד נעשה במעמד של כל חברי התנועה ומכובדיה בליווי ספורטאי בכיר מאחת מקבוצות מכבי. כל פעילויות מרוץ הלפיד, בארץ ובחו"ל, מתקיימות תחת אותו סימן חינוכי שמשתנה כל שנה.
משימה: עליכם להכין לפיד קבוצתי בצורה הכי מקורית ובעזרת כל החומרים שלרשותכם, אותו תישאו במרוץ הלפיד. בהצלחה!

פתק 6 - פתק סיום:
כל הכבוד! כעת לאחר שלמדתם מעט על היסטורית המכבים ועל מרוץ הלפיד, הנכם מוכנים לצעוד במרוץ הלפיד בגאווה, יחד עם הלפיד שהכנתם!

אין לי ארץ אחרת

גם אם אדמתי בוערת

רק מילה בעברית חודרת

אל עורקיי, אל נשמתי

בגוף כואב, בלב רעב

כאן הוא ביתי

לא אשתוק, כי ארצי

שינתה את פניה

לא אוותר לה,

להזכיר לה,

ואשיר כאן באוזניה

עד שתפקח את עיניה

מערך 2 | פעולה בנושא: מעגלי השתייכות בחיים בראי אחריות

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• בחינת מעגלי ההשתייכות שלהם בחיים
• חומר למחשבה בנוגע ללקיחת אחריות שנדרשת ממני כדי להשתייך למעגלים של חיי

מסרים מרכזיים:

כל אדם משתייך למספר רב של מעגלים בחייו ובכל מעגל יש חובות וזכויות. אם אני רוצה לשנות ולהשפיע במעגל שלי- עליי לקחת אחריות. לעתים מעגלים אלה מתנגשים זה בזה ויש צורך לקבל החלטות מורכבות.

קריאה לפעולה

עלינו לקחת אחריות על הנעשה בחיינו בכל אחד מהמעגלים כי יש לנו יכולת השפעה, גם אם היא נראית לנו קטנה היא משמעותית!

מהלך הפעולה:

מתודה א - הרוח נושבת

נשחק "הרוח נושבת": נושיב את החניכים במעגל כיסאות כאשר לחניך אחד לא יהיה כיסא והוא יעמוד במרכז המעגל. עליו לומר מסגרת שהוא משתייך אליה וכל מי שנמצא גם כן במסגרת הזו עובר כיסא לכל כיסא אחר במעגל. מי שעומד במרכז מנסה גם הוא לתפוס כיסא עד שלבסוף נותר שחקן אחד ללא כיסא, שצריך בעצמו כעת לשתף במסגרת שעוד לא נאמרה שהוא משתייך אליה. ניסוח המשפט של מי שעומד במרכז הוא "הרוח נושבת בין..." (לדוגמה: הרוח נושבת בין כל מי שבמכבי, הרוח נושבת בין כל מי שבחוג נגרות וכדומה).

מתודה ב - מעגלי ההשתייכות

על הרצפה יהיו מצוירים בגיר שישה מעגלים גדולים בצבעים שונים או שניתן לכתוב את שם הצבע במרכז המעגל/ניתן לסמן את המעגלים עם כופתים.

למדריך: המעגלים מייצגים את מעגלי ההשתייכות של כל חניך: משפחה (צהוב), חברים (כתום), בית הספר (אדום), תנועה (סגול), מדינה (כחול), עולם (ירוק).

במרכז המעגל יעמוד דלי עם מים ובתוכו כרטיסיות מנוילנות.

על כל כרטיסיה רשומה מחוייבות כלשהי.

כל חניך בתורו רץ לדלי, מכניס יד ושולף ממנו כרטיסיה.

אם לדעתו המחוייבות שרשומה על הכרטיס היא שלו (כלומר, הוא אחראי לבצע את המשימה), עליו לרוץ למעגל הצבוע בצבע של הכרטיסיה ולהניח אותו בה.

אם הוא חושב שאין לו אחריות על מה שרשום בכרטיסייה, עליו לתת אותה למדריך הקבוצה. הסתכלו על המעגלים בהם מיקמתם את הפתקים. האם ניתן למצוא קשר בין המשימות לכל מעגל?

הערה למדריך: זה השלב בו לכל מעגל נשבץ כותרות לפי מה שנאמר בשיח ומתאים להגדרות. מה שלא נאמר נשלים בסוף.

להוריד את הכלים מהשולחן בתום הארוחה	לשמור על האחים הקטנים שלי	להשקות את העציצים בבית	להתקשר לאחד הסבים ולשאול מה נשמע?	להרים לכלוכים שאחרים זרקו מהרצפה
ללמוד שפות (כמו אנגלית/ ערבית)	להפריד זבל לפחי מחזור שונים	לשמור על שקט בשכונה בשעות המנוחה	להתנדב למען הקהילה	לקנות לחבר מתנה ליומולדת
לבקר חבר חולה שלא הגיע לבית הספר	לתת לחבר להעתיק מהמחברת שלי מה שלא הספיק	להכין שיעור בית	התנגדות לחרם על ילד בבית הספר	משמרות זה"ב
להגיע על חאקי לפעולות	להודיע למדריכים שלא מגיעים לפעולה	הגעה בזמן לפעולה ולמסדר		

דיון:

- אתם מרגישים שאתם שייכים לכל המעגלים שעל הריצפה בחייכם? למה?
- (לשאול חניך שענה לא) האם זה השפיע על ביצוע המשימות שנדרשו ממך מקודם? למה?
- (לשאול חניך שבחר משימה שלא באחריותו) מדוע משימה זו לא באחריותך?
- האם זה שאני מגדיר את עצמי שייך למעגל כלשהו זה מספיק?
- האם אני צריך לעשות משהו בשביל להיות חלק? (המחוייבויות בכרטיסיות)

הערה למדריך: יש לשים לב שהחניכים הם בכיתה ו' ואין להם עדיין מחויבות גדולה למדינה או לעולם ולכן יש להסביר להם את הקשר בין המחויבויות הקהילתיות לארציות ולהסביר להם שכל מעגל משפיע על המעגל האחר בדרך כזו או אחרת.

מתודה ג - התנגשויות בסיטואציות

נחלק את החניכים לקבוצות על פי התפקידים בסיטואציות. כל צוות צריך להמחיז את הסיטואציה ולתת פתרון להתנגשות שמופיעה בו. (ניתן להתאים את הסיטואציות למצבים שמתאימים יותר לחיי החניכים שלכם - כל הסיטואציות כתובות בלשון זכר אז צריך להתאים לקבוצות של בנות)

הסיטואציות:

- מחר יש מבחן גדול במתמטיקה וירון, חבר שלך מהשכונה, הזמין אותי לשחק כדורסל.
- הגעתי הביתה מיום עמוס וחם והחדר שלי מבולגן בטירוף. אמא אמרה שעד שאני לא מסדר את החדר - אין טלוויזיה ואין מחשב! הצילו! ממש לא היה לי כח. אז ישבתי בחדר והתכתבתי עם החברים.
- הלכנו כמה חברים למרכז לאכול פיצה ופתאום ראינו שכל המגרש מלא לכלוכים ממסיבת יומולדת שקיימו שם אחר הצהריים.
- שחר (הילדה הכי מרגיזה בכיתה) כתבה בוואטספ של הכיתה "כל הבנים הם טמבלים". הקמנו קבוצת וואטספ נפרדת, רק לבנים, אפילו שהמורה אמרה שאסור.
- שמעתי שליד בית הספר גר איש מאד זקן שהיה בשואה. כל יום אני רואה אותו יושב על הספסל מחוץ לבית הספר ומסתכל על כל הילדים נכנסים. הוא נראה לי ממש עצוב ובודד, אבל אני מפחד לגשת אליו כי אז כל החברה יצחקו עליי.
- לסבתא שלי היתה יום הולדת 80 והיו חגיגות משפחתיות. לא היה לי זמן לעבור בבית לקחת את החאקי לפני הפעולה, אז החלטתי לבוא בלי החאקי.

שאלו את הצופים בכל הצגה:

- אילו מעגלים התנגשו בכל סיטואציה?
- איזה מעגל "ניצח" בכל התנגשות?
- איך היה אפשר לבחור אחרת? האם היה צריך לדעתכם?

מתודה ד-

נעמיד את החניכים במעגל, כאשר כל קבוצת חניכים עומדת בתוך מעגל כלשהו מהחיים (על פי השרטוט). ניתן לאחד החניכים כדור ונבקש ממנו לומר משהו שהוא יעשה מעכשיו כדי לקחת אחריות ולהשפיע על המעגל בו הוא עומד כרגע. לאחר שעשה זאת, עליו לעבור למעגל אחר ולתת את הכדור למישהו שהיה שם קודם. לדוגמה: חניך שהתחיל במעגל המשפחה משתף ואז עובר למעגל מדינה ומעביר את הכדור למישהו שהיה במעגל מדינה עוד קודם שישתף מה הוא יעשה מעכשיו במעגל המדינה.

שרטוט:

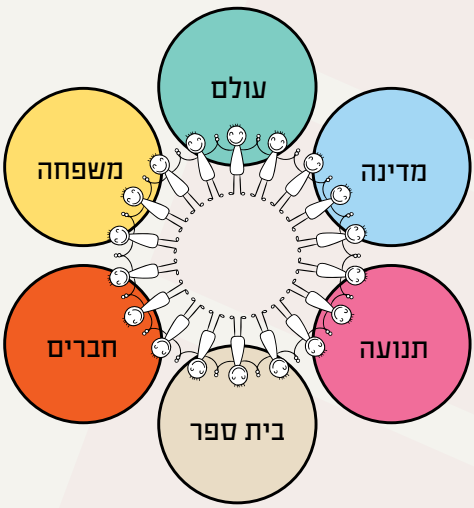

 # ציוד:

דפים ועטים

עזרים לפעולה

להוריד את
הכלים מהשולחן
בתום הארוחה

לשמור על
האחים הקטנים
שלי

להשקות את
העציצים בבית

להתקשר לאחד
הסבים ולשאול
מה נשמע?

להרים לכלוכים
שאחרים זרקו
מהרצפה

ללמוד שפות
(כמו אנגלית/
ערבית)

להפריד זבל
לפחי מחזור
שונים

לשמור על שקט
בשכונה בשעות
המנוחה

להתנדב למען
הקהילה

לקנות לחבר
מתנה ליומולדת

לבקר חבר חולה
שלא הגיע
לבית הספר

לתת לחבר להעתיק
מהמחברת שלי
מה שלא הספיק

להכין שיעור בית

התנגדות לחרם
על ילד
בבית הספר

משמרות זה"ב

להגיע על חאקי
לפעולות

להודיע
למדריכים שלא
מגיעים לפעולה

הגעה בזמן
לפעולה ולמסדר

מחר יש מבחן גדול במתמטיקה וירון, חבר שלי מהשכונה, הזמין אותי לשחק כדורסל.

הגעתי הביתה מיום עמוס וחם והחדר שלי מבולגן בטירוף. אמא באמרה שעד שאני לא מסדר את החדר - אין טלוויזיה ואין מחשב! הצילו! ממש לא היה לי כח. אז ישבתי בחדר והתכתבתי עם החברים.

הלכנו כמה חברים למרכז לאכול פיצה ופתאום ראינו שכל המגרש מלא לכלוכים ממסיבת יומולדת שקיימו שם אחר הצהריים.

שחר (הילדה הכי מרגיזה בכיתה) כתבה בוואטספ של הכיתה "כל הבנים הם טמבלים". הקמנו קבוצת וואטספ נפרדת, רק לבנים, אפילו שהמורה אמרה שאסור.

שמעתי שליד בית הספר גר איש מאד זקן שהיה בשואה. כל יום אני רואה אותו יושב על הספסל מחוץ לבית הספר ומסתכל על כל הילדים נכנסים. הוא נראה לי ממש עצוב ובודד, אבל אני מפחד לגשת אליו כי אז כל החברה יצחקו עלי.

לסבתא שלי היתה יומולדת 80 והיו חגיגות משפחתיות. לא היה לי זמן לעבור בבית לקחת את החאקי לפני הפעולה, אז החלטתי לבוא בלי החאקי.

מערך 2 | פעולה בנושא: רבין בראי חופש הביטוי וזכות הפרטיות

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- הכרות עם עקרון חופש הביטוי.
- חומר למחשבה על החשיבות והאחריות האישית בשמירה על גבולותיו של ערך חופש הביטוי.
- ידע לגבי האוירה הציבורית שקדמה לרצח כמקרה ברור של חציית קו אדום של חופש הביטוי.

מסרים מרכזיים:

חופש הביטוי הינו ערך מרכזי במשטר דמוקרטי, עם זאת ישנן ביטויים המהווים ביקורת ומחאה לגיטימיים לבין כאלה החוצים את הקווים האדומים והופכים לביטויים לא חוקיים- פגיעה בפרטיות, דבר הסתה או המרדה.

מהלך הפעולה:

חלק א' - בית משפט לשיר

נקריא בפני החניכים את השיר: "אני מתבייש" של אלי רווה

אני מתבייש / אלי רווה

בבית הספר, על הקיר
מישהו קשקש בגיר.
"המורה יוחנן רשע מרושע
אין לו חכמות ואין לו אישה"

המורה יוחנן איננו רשע
יש לו חכמות ויש לו אישה.

הוא מורה מצויין, לפחות בעיני,
למה כתבו עליו כתובת של גנאי?

אני מסתובב לי, מאוד מבוייש
אני מסתובב לי נרעש ונרגש...
אני יודע מי זה
אני ממש מכיר
את הילד ההוא
שקשקש על הקיר.

נחלק את הקבוצה לשלושה חלקים - קבוצת הנאשם, קבוצת המאשים וחבר המושבעים.
נערוך בית משפט בעד ונגד השיר. לעזרת הקבוצות נחלק קטעי קריאה וחומר עזר.
על כל הקבוצה לחשוב על טיעונים משכנעים מדוע זה בסדר/לא בסדר לרשום את מה שרשם על הקיר, ולשכנע במשפט אמיתי את חבר המושבעים.

נחלק תפקידים:

קבוצת הנאשם- הילד שקישקש על הקיר

1. **השיר**
2. **חופש הביטוי וההבעה** הוא זכותו של כל אדם להביע את דעתו ולומר את שברצונו לומר, ללא הגבלות.
3. לכל ילד הזכות להביע את דעותיו בחופשיות בכל העניינים הנוגעים לו. לכל ילד הזכות לחופש מחשבה, מצפון ודת.
4. מדינת ישראל... תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות... ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. (מתוך מגילת העצמאות).

קבוצת המאשים - הילד שמתבייש בשיר

1. **השיר**
2. הזכות לפרטיות מאפשרת לאדם מרחב פרטי, פיזי או וירטואלי הנתונים לשליטתו, מתוך ההכרה כי תחומים בחיי האדם, אסור שיהיו ברשות הרבים ללא הסכמת האדם הנוגע בדבר. מדובר בזכות יסוד, המוגנת באמנות ובהסכמים בינלאומיים, כמו גם בחקיקה בישראל.
3. שום ילד לא יהא נתון להתערבות שרירותית או בלתי חוקית בפרטיותו, משפחתו, ביתו ותכתובתו, ואף לא פגיעה שלא כחוק בכבודו ובשמו הטוב.
   מתוך: אמנת האו"ם בדבר זכויות הילד.
4. כל אלו שהם בעלי לשון הרע, אסור לגור בשכונתם, וכל שכן לשבת איתם ולשמוע דבריהם. ולא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר, אלא על לשון הרע בלבד.
   (רמב"ם, משנה תורה, ספר המדע, הלכות דעות פרק ז, 1)

הערה למדריך: לחבר המושבעים ניתן את כל קטעי הקריאה - גם בעד וגם נגד.

אחרי שחבר המושבעים ייתן את פסק דינו, נדון:

דיון:

- מתי זכותו של ילד להתבטא ולהביע דעה על מישהו אחר?
- מתי הזכות לפרטיות קודמת לזכות הביטוי?
- איפה עובר הגבול בין חופש הביטוי לחופש הפרטיות?

חלק ב' - מדחום ביטויים

נתלה / נניח לפני החניכים 4 שלטים:

1. ביטוי לגיטימי

2. ביטוי שאינו מקובל אך לא מסוכן

3. ביטוי שאינו מקובל ומסוכן

4. ביטוי לא חוקי

נראה לחניכים פוסטרים וסטיקרים מהתקופה שקדמה לרצח רבין ובכל פעם על החניכים לרוץ לשלט שנראה להם מתאים לתוכן המופיע בפוסטר (התמונות מצורפות בסוף בפעולה).

דיון:

- האם ההחלטה היכן לעמוד הייתה קלה או קשה?
- מה סייע לכם להחליט?
- האם כולם הסכימו?
- בהקשר לביטויים הבעייתיים, האם עלינו להציב גבולות או שמא יפגע הדבר בעצם מהותו של חופש הביטוי?

נספר לחניכים שהמשפטן והעיתונאי משה נגבי משתמש לצורך הבהרת עניין זה במשל הרמזורים. לדבריו, רמזורים פוגעים בזכות יסוד שלנו כאזרחים במדינה דמוקרטית: חופש התנועה. אך למעשה הרמזורים מסדירים את חופש התנועה של כולנו, מונעים אנרכיה ושומרים על זכות החשובה לעין ערוך: הזכות לחיים. אם כן, לעיתים זכויות מתנגשות ויש למצוא את האיזון בין ערכים וזכויות. לכן, יש להציב גבולות וקווים אדומים בכדי להגן על עצמנו.

שאלה לדיון:

- כיצד נדע להבחין היכן עובר הגבול וכיצד נדע מתי להציבו?

נקריא בפני החניכים את אמירתו של אלברט איינשטיין:
"חוקים בלבד אינם יכולים להבטיח חופש ביטוי. כדי שכל אדם יוכל להביע את דעותיו ללא עונש, חייבת לשרור רוח של סובלנות באוכלוסייה כולה". (אלברט איינשטיין).

 # ציוד:

דפים ועטים

עזרים לפעולה

קבוצת הנאשם - הילד שקישקש על הקיר

אני מתבייש / אלי רוה

בבית הספר, על הקיר
מישהו קשקש בגיר.
"המורה יוחנן רשע מרושע
אין לו חכמות ואין לו אישה"

המורה יוחנן איננו רשע
יש לו חכמות ויש לו אישה.

הוא מורה מצויין, לפחות בעיני,
למה כתבו עליו כתובת של גנאי?

אני מסתובב לי, מאוד מבוייש
אני מסתובב לי נרעש ונרגש...
אני יודע מי זה
אני ממש מכיר
את הילד ההוא
שקשקש על הקיר.

2. חופש הביטוי וההבעה
הוא זכותו של כל אדם להביע את דעתו ולומר את שברצונו לומר, ללא הגבלות.

3. לכל ילד הזכות להביע את דעותיו בחופשיות בכל העניינים הנוגעים לו. לכל ילד הזכות לחופש מחשבה, מצפון ודת.

4. מדינת ישראל.... תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות... ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. (<u>מתוך מגילת העצמאות</u>).

אני מתבייש / אלי רוה

בבית הספר, על הקיר
מישהו קשקש בגיר.
"המורה יוחנן רשע מרושע
אין לו חכמות ואין לו אישה"

המורה יוחנן איננו רשע
יש לו חכמות ויש לו אישה.

הוא מורה מצויין, לפחות בעיני,
למה כתבו עליו כתובת של גנאי?

אני מסתובב לי, מאוד מבוייש
אני מסתובב לי נרעש ונרגש...
אני יודע מי זה
אני ממש מכיר
את הילד ההוא
שקשקש על הקיר.

2. הזכות לפרטיות מאפשרת לאדם מרחב פרטי, פיזי או וירטואלי הנתונים לשליטתו, מתוך ההכרה כי תחומים בחיי האדם, אסור שיהיו ברשות הרבים ללא הסכמת האדם הנוגע בדבר. מדובר בזכות יסוד, המוגנת באמנות ובהסכמים בינלאומיים, כמו גם בחקיקה בישראל.

3. שום ילד לא יהא נתון להתערבות שרירותית או בלתי חוקית בפרטיותו, משפחתו, ביתו ותכתובתו, ואף לא פגיעה שלא כחוק בכבודו ובשמו הטוב. מתוך: אמנת האו"ם בדבר זכויות הילד.

4. כל אלו שהם בעלי לשון הרע, אסור לגור בשכונתם, וכל שכן לשבת איתם ולשמוע דבריהם. ולא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר, אלא על לשון הרע בלבד. (רמב"ם, משנה תורה, ספר המדע, הלכות דעות פרק ז, ו)

תנועת הנוער המכבי הצעיר

מי ינתן את הדין על "קורבנות השלום"
משפט "פושעי השלום"

השקרן
בחירות עכשיו!

היא שוב מוסרת
את יריחו

זו הפגנה
נגד ממשלה מטורפת

❖ **חוק איסור הסתה לגזענות** (מתוקצר מתוך חוק השופטים, תיקון התשמ"ו).

144א. "גזענות"- דרישה, השמצה , ביזוי, גילוי איבה, שנאה או אלימות, או עריכת פרסים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסייה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי אתני.

144ב. איסור פרסום הסתה לגזענות-

(1). המפרסם דבר מתוך מטרה להסית לגזענות, דינו- מאסר חמש שנים.

(2). לשניין סעיף זה אין נפקא מינה אם הפרסום הביא לגזענות או לא ועם היה בו אמת או לא.

- הסתה לאלימות או פרור- המפרסם קריאה לעשיית מעשה אלימות או פרוד, או דברי שבח, אהדה או עידוד למעשה אלימות או פרור, המיכה בו או הזדהות עמו , ושל פי תוכנו של הפרסום המסית והנסיבות שבהן פורסם, יש אפשרות ממשית שיביא לעשיית מעשה אלימות או פרור, דינו- מאסר חמש שנים.

❖ הסתה"- (ע"פ אבן שושן) קריאה ברורה ומובנת לפגיעה באדם מסוים.

❖ "מבחן הוודאות הקרובה"- מבחן משפטי ליהויה של הסתה. שאלת "הוודאות הקרובה" בודקת מהו הסיכון בדבר התממשות הרעה בעקבות פרסום הדברים. מידת הסיכוי להתממשות הדברים הקובעת את גבול חופש הביטוי.

❖ חופש הביטוי- הזכות של כל אדם באשר הוא אדם להביע את דעתו, תהא אשר תהא, בכתב, בעל פה ובכל דרך אחרת שיבחר.
הגבול של חופש הביטוי הוא ביבוד זכויותיו של הזולת והמוניטין שלו (הגנה מפני לשון הרע) , פגיעה בביטחון המדינה, פגיעה בסדר הציבורי בשלום הציבור והמוסר הציבורי.

❖ לשון הרע (מתוך חוק איסור לשון הרע התשכ"ה 1965) – לשון הרע היא דבר שפרסומו שלול-

1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם.

2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו.

3) לפגוע באדם במשרתו, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו.

4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו או נטייתו המינית.

❖ **חוק איסור המרדה** (מתוקצר מתוך חוק השופטים, תיקון התשמ"ו).

136. להמריד- (1). להביא לידי שנאה, בוז או אי נאמנות למדינה או לרשויות השלטון או המשפט שלה, שהוקמו כדין.

(2). להסית או לגרות את יושבי הארץ, שינסו להשיג בדרכים לא כשרות שינוי של דבר, שיסודו בדין.

(3). לעורר אי רצון או מורת רוח בקרב יושבי הארץ.

(4). לעורר מדנים ואיבה בין חלקים שונים של האוכלוסין.

מערך 2 | פעולה בנושא: מסע אל עצמי- הכנה למשימה לעצמי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• חומר למחשבה עצמית
• בחינה עצמית כבסיס להצבת מטרות אישיות בתהליך הנעורים

מסרים מרכזיים:

המעבר שקורה כחלק מתהליך הנעורים הוא הזדמנות לבחון את עצמנו, ולהשתנות בהתאם למה שאנחנו רוצים להיות

מהלך הפעולה:

בתחילת הפעולה נגיד לחניכים שאנחנו הולכים בפעולה הזו לדבר על עצמנו, לכן דרושה מידה רבה של כנות, פתיחות וכבוד הדדי.

הערה למדריך: חשוב מאוד לייצר אווירה נעימה, פתוחה ואינטימית בפעולה. ניתן לעשות זאת באמצעות תאורה, מוזיקה, דיבור רגוע, פיזור כריות נוחות ברחבי החדר ועוד. במידה ומדובר בקבוצה "קופצנית" חשוב מאוד "להתיש" אותם במשחק מוציא אנרגיות לפני תחילת המתודות הבאות.

1. יצירה - מי אני?

נפזר בחדר חומרי יצירה רבים ומגוונים: דבק, מספריים, צבעים, טושים, עיתונים ועיתוני נוער, בריסטולים, סול, פונפונים, ציוד ביתי הרוס, וכו'.
כל חניך יקבל דף A3. על הדף החניך יצטרך ליצור פורטרט - מי אני?. הציור, והחומרים שהוא משתמש בהם צריכים לייצג את מי שהוא בצורה יצירתית ועמוקה.
ניתן לחניכים זמן מכובד להכין את היצירות (15-30 דק').

 # ציוד:

דפי A3 ככמות החניכים.
חומרי יצירה רבים. דבק, מספריים, סלוטייפ, צבעים. עיתוני נוער ומגזינים ישנים.

2. הצגת היצירות.

כל חניך יציג את היצירה שלו. נשאל אותם:
• מה כל חלק בציור מייצג?
• למה בחרת דווקא את החומרים/הצבעים האלה?
• מה אפשר ללמוד עליך מהציור הזה?

3. ספיד-דייט אינטימי:
נפזר בחדר נרות כמספר הזוגות בקבוצות. החניכים יסתובבו בין הנרות ובכל פעם שנגיד יתיישבו שני חניכים ליד נר. לאחר שיתישבו אנחנו ניתן שאלה אישית, כל חניך יצטרך לענות על עצמו. השאלות הן הזדמנות של כל חניך להכיר מעט את עצמו ולבחון את עצמו ברמה הפנימית, אך גם לשמוע אחד על השני. כל כמה דקות, לאחר ששני החניכים בזוג דיברו, החניכים יחזרו להסתובב ויתיישבו שוב ליד חניך אחר.
חשוב להדגיש לחניכים שהמטרה היא לדבר לעומק על עצמנו, אז צריך להשתדל לדבר בפתיחות ובכנות ולהמעיט בצחוקים ובציניות. זכרו: ציניות ממוסטת אינטימיות!

השאלות:
- מה התכונה החזקה שלי? במה אני טוב?
- מה התכונה החזקה של מי שיושב מולי?
- מה משמח אותי?
- מה המקום/מסגרת שהכי עושה לי טוב?
- מה החששות שלי לגבי השינויים הקרובים בחיים? (סיום יסודי, מעבר לחטיבה)
- מה מעציב/מכעיס אותי?
- מה התכונה שהכי הייתי רוצה לרכוש/לשפר?
- מה הכי הייתי רוצה ללמוד מהבנאדם שמולי?
- ממה אני מפחד?
- מה החלום שלי?

 # ציוד:
נרות.

4. דיון:
לאחר שסיימו את כלל נושאי השיחה, נחזור לדיון במעגל קבוצתי. נשאל:
- איך היה?
- איך זה מרגיש לדבר על עצמנו?
- למה בעצם אנחנו עושים את זה? מה החשיבות של הבחינה הפנימית שלנו?
- למה חשוב לנו לעשות את זה דווקא עכשיו?

הערה למדריך: החניכים נמצאים לפני נקודת שינוי משמעותית - מעבר לשלב הנעורים. נקודת שינוי זו היא הזדמנות לבחון את עצמנו, לגלות מה אנחנו אוהבים בעצמנו ואנחנו רוצים לחזק, ומה אנחנו פחות אוהבים ואנחנו רוצים לשפר. בגלל שכל אחד מתחיל להתעצב בדרך אחרת, זו גם הזדמנות טובה ללמוד אחד על השני ואחד מהשני. בנוסף, תהליך הנעורים שעומד בפתח הוא הזדמנות לקחת את ההחלטות על עצמנו וליישם אותם כחלק מהעשייה האישית והקבוצתית במשימות.

5. שדרוג היצירה:
ניתן לכל חניך שקף שידביק על היצירה שהכין. כעת, על השקף, כל חניך "ישדרג" את היצירה שלו לפי מה שהוא היה רוצה להיות. החניכים יוכלו להוסיף פרטים, לשנות, לשפר, כך שהשקף בשילוב עם היצירה המקורית ייצג את מי שהיה רוצה להיות בסוף תהליך הנעורים.
לאחר שהחניכים יסיימו להכין את שדרוג היצירות, נעשה סבב נוסף של הצגה עם שאלות דומות למה ששאלנו בסבב הראשון, ככה שנבין מהיצירות מה היה רוצה כל חניך להיות ואיך הוא חושב שהוא יגיע לשם.

 # ציוד:
שקפים ככמות החניכים

דיון מסכם:
- איך היה לכם בפעולה?
- מה למדתם על עצמכם?
- מה למדתם אחד על השני?
- מה אתם לוקחים מהפעולה לעצמכם להמשך תהליך הנעורים?

לסיכום נכין את החניכים לכך שבמשימה הראשונה בתהליך, אותו נחשוף בזמן הקרוב, תהיה לנו הזדמנות לעבוד בדיוק על הדברים שהם בחנו בעצמם במהלך הפעולה.

מערך 2 | פעולה בנושא: פתיחת תהליך נעורים- טקסי נעורים בעולם

מה יקבלו החניכים בפעולה?

ידע. החניכים ייחשפו לטקסי ההתבגרות בתרבויות השונות, לחשיבותם ולמשמעותם.

מסרים מרכזיים:

הצלחת התהליך, איכותו וההנאה שתהיה לנו תלויה בנו כקבוצה ובאחריות שכל אחד ייקח על עצמו בדרך!

מהלך הפעולה:

סיפור מסגרת: החניכים נכנסים לטיסה (אם יש כסאות, אז לסדר כיסאות בשני טורים ואם לא אז לסדר דפים על הרצפה בשני טורים). החניכים יקבלו כל אחד דרכון משלו. דרך הכנת הדרכון (עזר) ניצור אווירה של טיסה כאשר המדריכים הינם הדיילים (עוברים ומחלקים שתייה).

הערה למדריך: עליך להיכנס לאווירה ולגרום לחניכים להיכנס לאווירה גם. רצוי להביא תחפושות, ניתן לשים מוזיקה שמתאימה למדינות השונות וכל מה שעולה בדעתך על מנת לייצר את האווירה.

מתודה א'

מחלקים את הקבוצה לחמש קבוצות ולכל קבוצה נותנים קטע מידע על מדינה ועל הטקס התבגרות שבה. על כל קבוצה להעלות הצגה שתמחיש את טקס הנעורים במדינה אותה הם קיבלו.

לאחר שכל קבוצה בנתה את ההצגה מושיבים את כל החניכים במטוס וממריאים (על פי סיפור מסגרת). כל פעם מגיעים למדינה אחרת, כאשר מגיעים למדינה על הקבוצה שקיבלה את המדינה להציג את ההצגה שהכינו.

אינדונזיה - שיוף שיניים

נערים ונערות עוברים טקס התבגרות, שבמהלכו הכוהן משייף את שש השיניים הקדמיות שלהם. השיניים המשויפות מבדילות אותם, כך הם מאמינים, מהשדים בעלי השיניים החדות. ביום מותם ישמשו השיניים אמצעי זיהוי בשער הכניסה לעולם הרוחות: לשדים הכניסה אסורה.

שבט הלויה - טקס מילה

טקס ברית המילה נעשה אצלנו ליילוד בן 8 ימים. אך בחברות רבות נעשית המילה כחלק מטקס ההתבגרות. כאשר נערים מגיעים לגיל 14, מתחילות החגיגות. במשך 6 ימים שותים בני הכפר, שרים ורוקדים. בבוקר היום השביעי נערך הטקס. ראשית, טובלים הנערים בנהר. אחר כך הם נמרחים בבוץ ולבסוף מחברים לראשם נוצת תרנגול. נוצה זו אמורה להקל עליהם את הכאב.

במשך כל המילה חייב הנער לעמוד בלי להראות שום סימנים של סבל. רק לאחר דקות ארוכות מותר לו לשבת ולהתמסר לכאבו. נער שמגלה את כאבו במהלך המילה, גורם לעצמו בושות איומות ומבזה את משפחתו.

לאחר המילה מקבל הבוגר הטרי מתנות מבני השבט, וזאת אולי ההוכחה שיש מנהגים שחוצים גבולות ותרבויות. מעתה יש לבוגר החדש שפע של זכויות: למשל, לשאת אישה ולבחור את עיסוקו.

הודו - טקס הלידה השנייה

טקס ההתבגרות מתקיים רק לבני שלושת המעמדות הגבוהים. הטקס נקרא "אופנאיאנה", שפירושו "הלידה השנייה". לפני הטקס שייכים הנערים למשפחתם, ואילו אחריו הם כאילו נולדים מחדש והופכים חלק מהחברה. בעבר היו הנערים יוצאים, לאחר הטקס, ליער לחיות ביער וללמוד מפי מדריך על החיים. כיום חוזרים הנערים לבית הספר, אך מעמדם הוא כשל בוגרים. הטקס נערך לנערים בגילאים 12 - 20, והוא עמוס בסמלים שמבטאים את המעבר מעולם הילדות לעולם הבגרות.

שבט המסאי - מבחני אומץ

נערים צריכים לעבור מבחני אומץ שונים, כדי שיוכרזו בוגרים.

כדי לסמל את כניסתו של הנער לעולם המבוגרים, שורפים את כל צעצועיו ומגלחים את ראשו. עורכים לכבודו חגיגה שנמשכת מספר ימים. שיאה של החגיגה הוא עריכת טקס מילה. אסור לנער להפגין רגשות כאב או פחד, ואם הצליח בכך, מוענק לו התואר "לוחם צעיר". הוא רשאי לצוד ציפורים צבעוניות ולעצב מנוצותיהן כתר מפואר לראשו. נערים שנכשלו בטקס המילה (כלומר חשפו את כאבם או את פחדם), רשאים לצוד רק ציפורים שאינן צבעוניות.

לאחר הטקס עוברים הנערים לכפר מבודד, ושם הם חיים במשך מספר שנים. בפרק זמן זה הם לומדים מיומנויות שונות כמו ציד וטיפול בבקר. בסוף התקופה הם חוזרים לשבט ונחשבים ללוחמים מן המניין.

יהדות - בר מצווה

כשנער מגיע לגיל 13, נערך לו טקס. בטקס דתי זה מצטרף הנער לקהילת המאמינים הבוגרים. אביו מברך ואומר: "ברוך שפטרני מעונשו של זה" ומתכוון לומר בכך, שעד עתה היה הוא, האב, אחראי למעשי בנו, ואילו מעתה הנער עצמו אחראי למעשיו שלו ולמילוי המצוות.

במהלך הטקס עולה הנער לתורה בפעם הראשונה, כלומר קורא בתורה לפני הקהל. הוא קורא את הקטע האחרון של פרשת השבוע - ה"מפטיר" - מתוך ספר תורה שהוצא מארון הקודש. לאחר מכן קורא הנער קטע מספרי הנביאים הקשור לפרשה. זוהי ה"הפטרה".

מכאן והלאה חלים על הנער חובות וזכויות של מבוגר: למשל, הוא חייב במצוות הנחת תפילין, והוא רשאי להשתתף ב"מניין" - תפילה בחבורה של 10 גברים לפחות. גם נערים רבים שאינם דתיים עוברים את הטקס, ובכך הם מצהירים על עצמם שהם חלק מהמורשת היהודית.
לאחר מכן המדריך יתקן אם צריך.

דיון:
• מה דעתכם על הטקסים השונים?
• האם יש טקס שאהבתם במיוחד?
• או עורר בכם רגש אחר?

מתודה ב':
נניח על הרצפה שלושה פתקים. על כל פתק יהיה כתוב טקס מעבר אחר שיש בתרבות שלנו: ברית מילה, בר מצווה וחתונה.
על החניכים לדבר ביניהם ולהחליט איזה טקס מעבר הכי חשוב ככה שייווצר מדרג.
למשל: 1 יותר חשוב מ - 2 אבל פחות חשוב מ 3, 2 יותר חשוב מ 3 אבל פחות חשוב מ - 1 ו - 3 יותר חשוב מ - 1 אבל פחות חשוב מ - 2. (המטרה היא שתיווצר מעגליות כמו המשחק אבן, נייר ומספריים).
לאחר מכן נחלק את הקבוצה לשתי קבוצות. נעמיד את הקבוצות אחת מול השנייה כאשר מאחורי כל קבוצה במרחק מה יונח כופת על הרצפה. כל פעם שהמדריך אומר: "שלוש ארבע ו.." כל קבוצה צריכה לצעוק את הטקס שהיא בחרה (ברית מילה\חתונה\בר מצווה). הקבוצה שבחרה בטקס החשוב יותר (לפי מה שהחניכים בחרו בהתחלה) צריכה לרדוף אחרי חברי הקבוצה שהם גברו עליה. ברגע שחברי הקבוצה שבורחת עברו את הכופת אסור לחברי הקבוצה הרודפת לתפוס אותם יותר (כמו הקדרים באים). חניכים שנתפסו עוברים לקבוצה השנייה. עושים כמה סבבים עד שנשאר חניך אחד בקבוצה.

מתודה ג' - בניית טקס נעורים
החניכים יעלו על המטוס ויגיעו למדינה ללא שם וללא מנהגים. על החניכים תוטל המשימה להמציא למדינה טקס התבגרות חדש. על החניכים לבנות את הטקס לפרטי פרטים ולבצעו.

שאלות מנחות-
• באיזה גיל הטקס מתבצע? מה מטרתו?
• מהו מהלך הטקס? כמה זמן הוא נמשך?
• מי מוזמן אל הטקס?
לבסוף יציגו החניכים את טקס ההתבגרות החדש אותו המציאו

דיון מסכם:

- מדוע לדעתכם יש צורך בטקס התבגרות?
- ומה חשיבותו? מה טקס ההתבגרות מסמל?

 # ציוד:

שתייה וחטיפים למטוס
כוסות וצלחות
דפים ועטים
2 כופתים
תחפושות שונות
בוקסה (רצוי)

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL
דרכון
PASSPORT

VISAS אשרות
10
VISAS אשרות
11

ברית מילה

בר מצווה

חתונה

מערך 2 | פעולה בנושא: עקרונות מנחים ותכנון קבוצתי של תכנית המשימות שלנו לקראת טקס הנעורים

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• חשיפה והתחלת תהליך הנעורים והבנת תפקידם הגדול ואחריותם בהצלחת התהליך
• תאום ציפיות לתהליך הנעורים

מסרים מרכזיים:

הצלחת התהליך, איכותו וההנאה שתהיה לנו תלויה בנו כקבוצה ובאחריות שכל אחד ייקח על עצמו בדרך!

מהלך הפעולה:

רעיון כללי: הפעולה הכי מדהימה וחשובה של השנה! מהללים את הפעולה הרבה מאוד לפני, גורמים להתלהבות וציפייה אצל החניכים. בפעולה נעבור "טיזר" לקראת כל משימה. במהלך השנה לחלק מהמשימות נעשה גם פעולה מעמיקה מקדימה לפני.

הערה למדריך: פעולה זו ארוכה מהרגיל, יש להערך לכך ולהכין גם את החניכים. מומלץ לקיים אותה בערב שישי, כדי לשבור קצת את שגרת החניכים

התכנסות ופתיחה:

כשהחניכים יגיעו, נסדר בפינת החדר שולחן ועליו חטיפים וגביעי יין חד"פ עם מיץ בפנים, וניצור אוירה חגיגית. על קיר אחר נתלה את חץ התהליך השנתי, שעליו נוסיף את המשימות במהלך הפעולה. נחלק לכל חניך גם פנקס מקושט שבתוכו נקציב כמה עמודים לכל משימה. הפנקס נועד לשמש את החניך במהלך השנה לרשום את מה שהוא הולך לעשות במשימה שלו, רעיונות, תכנון... מה שהחניך רוצה. אחרי כל מתודה נמנה זוג חניכים שיהיו אחראיים על המשימה בבוא הזמן.

הערה למדריך: יש לפתוח את הפעולה בהכנה קצרה לחניכים, שבה נסביר שחלק מהפעולה תהיה רצינית וחלק תהיה כיפית ולבקש את שיתוף הפעולה שלהם. נפתח בחלק יותר רציני.

 # ציוד:

פנקס לכל חניך
חץ גדול עליו מופיע התהליך השנתי (דוגמה בפתיחת הקלסר)
פתקים עם שמות המשימות (לתלות על החץ במהלך הפעולה)
חטיפים ושתייה
קישוטים לחדר

מתודה 1 - משימה לעצמי

נפזר על הרצפה המון דפים עם תכונות. החניכים יסתובבו בדממה בין הדפים וכל אחד יכתוב לעצמו בפנקס שלו את התכונות וימיין אותן לחוזקות וחולשות שלו.
אחר כך כל חניך יפתח את הפנקס שלו ויציג את החוזקות והחולשות שלו בקצרה.
למדריך: חשוב לשמר אווירה של פתיחות, כבוד ואינטימיות כדי שכלל החניכים ירגישו בנוח לשתף.
מומלץ לרשום לעצמך את מה ששיתפו החניכים שיהיה לעזר לקראת המשימה לעצמי (ראה הנחיות לשיחות האישיות).
לאחר שהחניכים ישתפו נסביר להם כי באחת הפעולות הקרובות יהיו שיחות אישיות בהן כל חניך יקבל משימה לעצמו מהמדריך לאור הקשיים ששותפו והמטרות שכל אחד ירצה להציב לעצמו.

 # ציוד:

רשימת תכונות על דפים
עטים כמספר החניכים

תכונות אופי			**יכולות, כישורים וכישרונות**		
נדיב	מתמיד	יצירתי	יכולת ארגון	בעל כושר דיבור	כתיבה
רגיש	ותרן	מתמיד	מנהיגות	תפעול מחשב	כושר טוב
טוב לב	שטותניק	אמיץ	יצירת קשרים	חקר	זכרון טוב
תקשורתי	הוגן	חזק	דמיון	מחנאות	מסתדר עם מבוגרים
פתוח	חכם	רגוע	סדר וארגון	עיצוב	מוזיקה
זורם	לא נבהל	לא נלחץ	ציור	אופנה	ריקוד
בעל חוש הומור	סקרן	אחראי	טיפול בבע"ח	שירה	תושייה ופתרון בעיות
מכבד	שמח לעזור	זהיר	הדרכה	ספורט	לומד מהר

מתודה 2 - משפחה

נסדר את החניכים בשורה מול הקיר ונקריא להם משפטים על משפחתם. מי שהדברים האלה קורים אצלו בבית מתקדם צעד ומי שלא, נשאר במקום. המשפטים:

1. אצלי במשפחה ממחזרים בקבוקים.
2. אצלי במשפחה חוגגים מימונה
3. אצלי במשפחה שומרים שבת
4. אצלי במשפחה הולכים לטייל פעם בחודש לפחות
5. אצלי במשפחה לכל אחד מהאחים יש תורנות
6. אצלי במשפחה אני חייב להכין שיעורים לפני שאני צופה בטלוויזיה
7. אצלי במשפחה יש ארוחות שישי עם המשפחה המורחבת לפחות פעם בשבועיים.
8. אצלי במשפחה חוגגים חגים מיוחדים (נובי גוד, חג הסיגד)

נשאל: מה אנחנו יכולים ללמוד על המשפחות שלנו מהמשחק? (שהן שונות אחת מהשניה, שיש למשפחה חלק משמעותי בדברים שאני רגיל ואוהב לעשות...)
נסביר לחניכים על המשימה השנייה שהיא משימה למשפחה, שתיתן אפשרות להכיר ולהוקיר את המשפחות שלנו.
לדוגמה: נעשה סעודה עם מאכלים משפחתיים, נכין ספר סיפורים משפחתיים, נכין מתנות למשפחות שלנו וכו'.

מתודה 3 - הקבוצה

נשחק עם החניכים מעגל פרגונים, חצי דקה לכל אחד.
נשאל את החניכים איך הם רוצים לראות את הקבוצה בסוף השנה (מגובשת, כולם על חאקי, מגיעים לפעולות, משתתפים, נפגשים גם מחוץ למכבי ועוד).
נסביר לחניכים שבמשימה הקבוצתית אנחנו נעשה משהו שיתרום לקבוצה לפי בחירתנו. לדוגמה: נארגן פעילות קבוצתית כמו סרט, ערב הווי, נעשה מכירה למימון פעילות מיוחדת וכו'.

מתודה 4 - הסניף

נעשה לחניכים חידון על הסניף. נחלק אותם לשתי קבוצות וכל קבוצה תצטרך לענות על כמה שיותר שאלות בזמן מוקצב על ידי חיפוש באינטרנט, שאילת בוגרים וכו'.

הערה למדריך: עליך לכתוב כ - 15 חידות הרלוונטיות לסניף שלך. מומלץ לבדוק עם מדריכי ו' של השנה הקודמת האם יש להם חידון מוכן.

נסביר לחניכים את המשימה שלהם לסניף, שהם יוכלו לשנות או להציע רעיונות חדשים. לדוגמה: לבנות תורן למסדרים או שלט כניסה לסניף. אפשרות נוספת היא שהם יכינו שלטים לפרסום הסניף ויתלו אותם ברחבי העיר.

 # ציוד:

דף עם שאלות החידון (כפול שתיים)

מתודה 5 - הקהילה

נחלק לחניכים את המילים של הבית הראשון והפזמון של השיר "אם אתה בסביבה" של יצחק קלפטר.

רחוב ישן בצהרי היום
לצידיו בתים עם גג אדום
במספרה ממול יושב אדון
מסתפר.

פסי רכבת חוצים שדה
וגשר מעל הפסים חוצה
מכולת בית מלון
בית דואר בלי חלון.

כן כך נראית העיירה שלי
אם תעצור אולי תראה אותי
ואם אתה נמצא כבר בסביבה
דע לך שכאן הזמן לא הכרחי

נשמיע לחניכים את החלק הראשון של השיר (עד אחרי הפזמון) ולאחר מכן נשאל:

- על מה השיר מדבר? (הדובר מתאר את הקהילה שלו, האנשים והמקומות)
- מה חסר לדעתכם בתיאור? (התיאור מאוד יבש, חסר רגש)

כעת נחלק את החניכים לשלשות. כל שלשה תצטרך לכתוב עוד בית ופזמון על הקהילה שלהם. הבית צריך להיות תיאור משמעותי של הקהילה שלהם: מה הם אוהבים בה, מה מיוחד באנשים בה, מקומות משמעותיים וכו'.
החניכים יציגו את השירים שלהם לכלל הקבוצה.
לאחר מכן, נראה לחניכים סרטון המתאר פעילות קהילתית כלשהי, על מנת לגרות להם את החשיבה לגבי פרוייקטים קהילתיים שניתן לעשות וההשפעה שלהם על הקהילה.
לדוגמה: סרטון "יום המעשים הטובים 2016" של גרעין בת ים, סרטון "שווים" של עיריית ראשון 2016 , סרטון איסוף מזון לחיילים בודדים וכו'.

הערה למדריך: מומלץ להציג סרטון המכוון לפרויקט שהיית רוצה שהקבוצה תעשה במשימה לקהילה. ההשראה שהם יקבלו מהסרטון תלך איתם למשימה!
נסביר להם שאנחנו יכולים לעשות אותו דבר, ובמשימה לקהילה נעשה משהו טוב עבור האנשים בקהילה שלנו. לדוגמה: לחלק בלונים/מאפים ברחבי העיר, לצלם סרטון להעלאת מודעות לצורך כלשהו בקהילה, להכין גינה קהילתית וכו'.

 # ציוד:

מילות הבית והפזמון בכמות החניכים, רמקול להשמעת השיר
דפים ועטים
סרטון (מוכן להצגה בפלאפון או במקרן)
מחשב ומקרן במידת הצורך

מתודה 6 - סביבה
נשחק תופסת זבל. נפזר בחדר זבל (עיתונים, בקבוקים, פחיות וכו'). נחלק לכל חניך שקית סופר שיכנים לאחורי מכנסיו. מטרתו של כל חניך היא לשים זבל בשקיות של אחרים ושבשקית שלו לא יהיה זבל.
לאחר מכן, נסביר לחניכים כי במהלך טיול אביב, הם יצטרכו לעשות משימה הקשורה לאיכות הסביבה. לדוגמה: להכין שרשרת בקבוקים לאיסוף בקבוקים, להעלות מודעות בסניף לאיסוף זבל, לעשות תחרות בין חניכי הסניף לניקיון השטח וכו'.

 # ציוד:
שקיות זבל

מתודה 7 - אזרחים ותיקים
נחלק את החניכים לשתי קבוצות, לכל קבוצה ניתן סיפור על זקנים, אותו יצטרכו להציג בפנטומימה בפני הקבוצה השנייה. כל קבוצה תצטרך לנחש מה הסיפור של הקבוצה השנייה.
הסיפורים:
משה הוא ילד שובב. משה משחק כדורגל עם חבריו ברחוב כל יום בשעה 15:00. בזמן המשחק, משה וחבריו צועקים ומרעישים. כל יום, השכנה הזקנה מלמעלה מבקשת מהם להיות בשקט, אך הם אינם נשמעים לה. משה גדל, וכיום הוא בן 80. הוא אוהב לנוח בצהריים, אך כל יום הוא מתעורר מחבורת ילדים רעשנית שמשחקת כדורגל מתחת לבניין שלו ואינה נענית לבקשותיו שיהיו בשקט.

בכל יום, כשחנה חוזרת מבית הספר, היא עוברת בדרך ליד אותה זקנה, שקונה בכל יום מצרכים בסופר. חנה מעולם לא הציעה עזרה לזקנה בסחיבת השקיות, משום שחששה ממנה. חלפו השנים, והיום חנה בת 70. יום אחד, חנה יצאה לקניות, אך בדרך חזרה לביתה, ידיה כבר היו חלשות וכל המצרכים נשמטו מידיה והתגלגלו על הרצפה. ילדה שעברה ברחוב ניגשה אליה מיד ועזרה לה להרים את הכל חזרה לשקיות, ואפילו סחבה איתה את השקיות עד לביתה.

נסביר לחניכים כי האזרחים הוותיקים הם קהילה חשובה אשר מהווה חלק גדול מהאוכלוסיה ויש לה חלק גדול בהקמת המדינה ופיתוחה. כיום, אוכלוסייה זו כמעט אינה נשמעת, ולאור העובדה שכולנו נהיה שם יום אחד חשוב שנשמע אותם, נוקיר אותם ונעזור להם.
לכן לקראת יום השואה נעשה משימה לאזרחים ותיקים, לדוגמה נשמע סיפור של אזרח ותיק, נוקיר תודה לדור מייסדי המדינה (למדריך: חפש בגוגל "עצמאות עם משמעות"), נעשה ערב משותף עם אזרחים ותיקים, נעזור בשיפוץ בית של אזרח ותיק שצריך, נבקר במועדון אזרחים ותיקים וכו'.

 # ציוד:
פתקים עם הסיפורים

מתודה 8 - הנצחה
נשים במרכז המעגל שלט עם המילה "הנצחה".

דיון:
• מהי הנצחה? מה משמעות המילה? (נצח, לשמר מורשת של אדם לאורך שנים)
• מהי חשיבות ההנצחה של אנשים?
• אילו דרכי הנצחה אתכם מכירים? (אנדרטאות, שירים, סרטונים, טקסים, אתרים בארץ, טיולים, אירועים קהילתיים, שבילים וכו')

נסביר לחניכים כי משימת ההנצחה תתקיים סביב יום הזיכרון לחללי צה"ל. במשימה זו יוכלו לחקור על חייל/גדוד/אירוע שחשוב וקשור אליהם (מהמשפחה, מהעיר, מהסניף, מבית הספר) ולהנציח בדרך בה יבחרו.

 # ציוד:
דף עם המילה "הנצחה"

מתודה 9 - מדינה
נשכיב חניך אחד על הרצפה ונבקש ממנו לעוות את גופו לצורתה של ארץ ישראל. אחר כך נבקש משאר החניכים להדביק על גופו, במקומות המתאימים, מדבקות עם שמות של ערים בולטות בארץ. הערים: ירושלים, תל אביב, חיפה, באר שבע, אילת, מטולה, טבריה, קריית שמונה, ים המלח, הכינרת, אשדוד.
אחרי המשחק נדבר עם החניכים על המשימה שהם יעשו, לדוגמה - בניית תורן לסניף שבכל מסדר נציג מהקבוצה יניף עליו את דגל המדינה, קישוט הסניף לכבוד יום העצמאות, לשלוח מכתב לנשיא המדינה שבו הקבוצה תוקיר את פועלו למען המדינה ותאחל לו יום עצמאות שמח וכו'.

 # ציוד:
מדבקות עם שמות הערים

מתודה 10 - עולם
נשחק עם החניכים משחק זיכרון שבו הזוגות המתאימים הם מדינה ודגלה. חלק מהמדינות יהיו מדינות שבהן יש סניפים של מכבי צעיר עולמי. המטרה של החניכים היא להשיג כמה שיותר נקודות, כשזוג של מדינה רגילה מזכה אותם בנקודה אחת וזוג של מדינה עם סניף של מכבי צעיר מזכה אותם ב - 2 נקודות. המדינות: יפן, אינדונזיה, מונאקו, בולגריה, גרמניה, איטליה, צרפת, הולנד, ספרד, ארגנטינה, אורוגוואי, אנגליה, ארה"ב המדינות שבהן יש סניפים של מכבי צעיר עולמי: ספרד, ארגנטינה, אורוגוואי, אנגליה, ארה"ב.
נסביר לחניכים שהמשימה האחרונה תהיה משימה עולמית שבה אנחנו נייצר חיבור בינינו לבין אנשים מהקהילה היהודית וממכבי צעיר בעולם.

 # ציוד:
כרטיסיות זיכרון עם שמות המדינות והדגלים

יפן	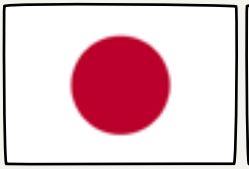	בולגריה	
ארה"ב		גרמניה	
איטליה		צרפת	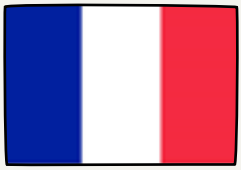
אורוגוואי		בריטניה	
ארגנטינה		ספרד	
הולנד			

מתודה 11 **דיון מסכם:**

- אתם מצפים מתהליך הנעורים?
- מה החששות שלכם לגבי התהליך?
- איזה מהמשימות הכי מסקרנת אתכם? אתם הכי מצפים לה?

נחזור בקצרה על כל המשימות שעברנו בפעולה. נבהיר לחניכים שהצלחת התהליך תלויה בהם ושאנו, המדריכים, תמיד שם לצדם לעזור להם בכל דבר שיצטרכו.
בדיון המסכם גם נסביר לחניכים על טקס הנעורים שהם יכינו בסוף התהליך ואליו יוזמנו הוריהם, חניכי ובוגרי הסניף.
נסביר לחניכים כי בפעולה הבאה נתחלק לצוותי עבודה ונתחיל בתכנון המשימות הראשונות.

רחוב ישן בצהרי היום
לצידיו בתים עם גג אדום
במספרה ממול יושב אדון
מסתפר.

פסי רכבת חוצים שדה
וגשר מעל הפסים חוצה
מכולת בית מלון
בית דואר בלי חלון.

כן כך נראית העיירה שלי
אם תעצור אולי תראה אותי
ואם אתה נמצא כבר בסביבה
דע לך שכאן הזמן לא הכרחי

משה הוא ילד שובב. משה משחק כדורגל עם חבריו ברחוב כל יום בשעה 15:00. בזמן המשחק, משה וחבריו צועקים ומרעישים. כל יום, השכנה הזקנה מלמעלה מבקשת מהם להיות בשקט, אך הם אינם נשמעים לה. משה גדל, וכיום הוא בן 80. הוא אוהב לנוח בצהריים, אך כל יום הוא מתעורר מחבורת ילדים רעשנית שמשחקת כדורגל מתחת לבניין שלו ואינה נענית לבקשותיו שיהיו בשקט.

בכל יום, כשחנה חוזרת מבית הספר, היא עוברת בדרך ליד אותה זקנה, שקונה בכל יום מצרכים בסופר. חנה מעולם לא הציעה עזרה לזקנה בסחיבת השקיות, משום שחששה ממנה. חלפו השנים, והיום חנה בת 70. יום אחד, חנה יצאה לקניות, אך בדרך חזרה לביתה, ידיה כבר היו חלשות וכל המצרכים נשמטו מידיה והתגלגלו על הרצפה. ילדה שעברה ברחוב ניגשה אליה מיד ועזרה לה להרים את הכל חזרה לשקיות, ואפילו סחבה איתה את השקיות עד לביתה.

יפן

בולגריה

ארצות הברית

גרמניה

איטליה

צרפת

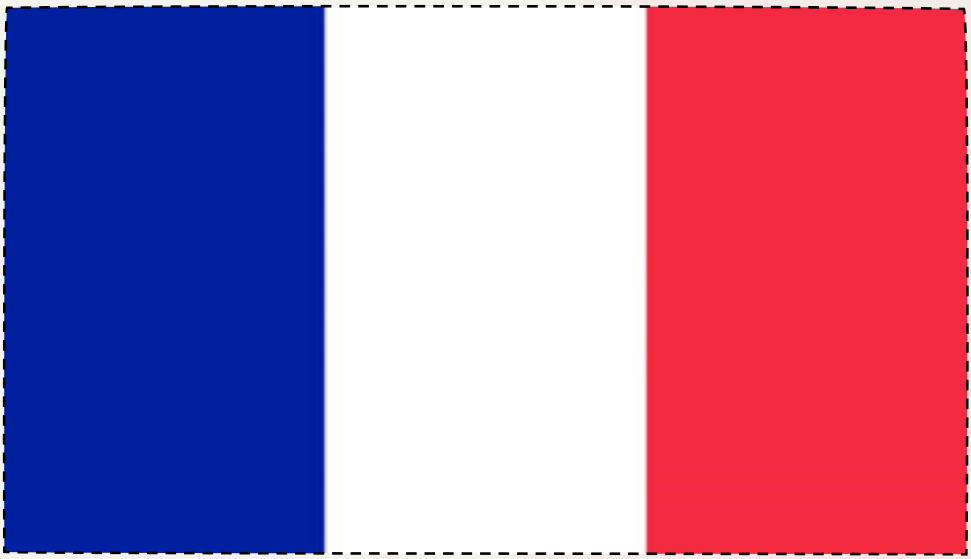

אורוגוואי

בריטניה

ארגנטינה

ספרד

הולנד

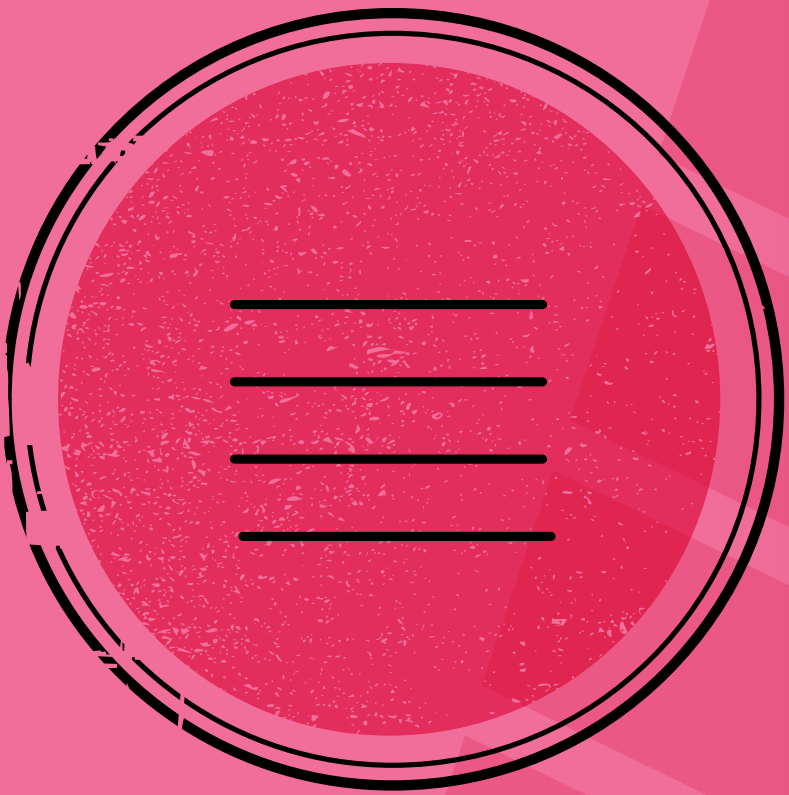

מערך פתיחת תהליך הנעורים

#המדריך למדריך

מערך 3 | משימה 1 - משימה לעצמי - פעולת מדריך

משימה זו תבוא מיד אחרי פעולת "עקרונות מנחים ותכנון קבוצתי של תכנית המשימות שלנו לקראת טקס הנעורים".
במקום פעולה, נקיים סבב שיחות אישיות עם החניכים.

מטרת השיחות האישיות:

- יצירת חיבור אישי ואינטימי בין המדריך לכל חניך בנפרד.
- הזדמנות לחניך לשתף בתחושותיו לגבי הדינמיקה בקבוצה, הפעולות והסניף.
- הגדרת משימה אישית לכל חניך, כחלק מתהליך הנעורים.

הכנת המדריך לשיחות האישיות:

- יש להתייחס לחולשות שכל חניך הציף בפעולת "עקרונות מנחים..." ולבוא מוכנים עם 3 הצעות למשימה לכל חניך.
- המפתח להצלחת השיחות הוא יצירת סביבה אינטימית, רגועה ופתוחה.
- חשוב לבחור מקום שקט.
- חשוב להיות עדינים, סבלנים ורגישים בזמן השיחה.
- להסביר לחניכים את מטרת השיחה ולהוריד חששות לגביה.
- לחלק את הזמן נכון בין החניכים.
- להרחיק הסחות דעת (פלאפונים, מחשבים...) גם לנו וגם לחניכים.
- לחשוב מראש על שאלות מתאימות לכל חניך בנוגע להתנהלות החניך בקבוצה.
- להכין דף למילוי תשובות החניכים ע"י המדריך בזמן השיחות.

מהלך השיחה:

- פתיחה של מדריך לצורך בניית האווירה:
- הסבר על מטרת השיחה ומהלכה
- כל מה שהחניך אומר לא עובר לאף אחד, אנחנו רושמים רק בשביל עצמנו כדי לזכור.
- הרגעה (יכול להגיד מה שהוא רוצה...)

שאלות כלליות:

- איך עוברת עליך השנה עד כה? (בביה"ס, בסניף, בבית...)
- ממה אתה נהנה, מרוצה?
- ממה אתה פחות נהנה, פחות מרוצה?
- איך אתה מרגיש בקבוצה בפעולות?
- מה טיב הקשרים שלך עם חברי הקבוצה מעבר לשעות הסניף? (בי"ס, חוגים, למידה משותפת, מפגשים).
- מה אתה אוהב בפעולות, בקבוצה? מה פחות?
- עם מי אתה פחות מסתדר? עם מי יותר?
- מה אתה חושב עלינו כמדריכים? ממה אתה מרוצה, ממה פחות? האם אתה רוצה שנשנה משהו?

• **משימה לעצמי** - נזכיר לחניך את סבב התכונות שהיה בפעולת "עקרונות מנחים".
נזכיר לו את התכונה שהעלה כתכונה שהיה רוצה לרכוש/לשפר.
כעת נציג לחניכים 3 אפשרויות למשימות עליהן חשבנו מראש. החניך יוכל להציע רעיונות משלו או לבחור מבין המשימות שהציע המדריך.
מומלץ לייצר תגמול אישי על ביצוע המשימה, לדוגמה קבלת מושמוש.
במידה והמשימה האישית אינה חד פעמית, מומלץ להיעזר בפנקס שקיבלו בפעולת "עקרונות מנחים..." לתיעוד הביצוע (כל פעם שביצע X יקבל מדבקה).

דוגמאות למשימות לעצמי לחניכים:

בטחון עצמי/עמידה מול קהל - להעביר משחק בפעולה, להקריא קטע במסדר, להשתתף בדיון/להקריא קטע בכל פעולה (על כל פעולה שקרה מקבל מדבקה, לאחר 10 מדבקות מקבל מושמוש).
חברותיות/קשרים אישיים- השתתפות בדיונים/משחקים בפעולה, צריך להכיר את החניכים ובסוף החודש להכין חידון על הקבוצה.
עמידה בזמנים - הגעה בזמן לפעולות (כל 10 מדבקות...), אחראי זמנים במהלך הפעולות, אחראי זמנים באחת המשימות של תהליך הנעורים.
משמעת - להעביר מסדר עם אחד הבוגרים, אחראי שקט בפעולות, כל פעולה שלא מפריע מקבל מדבקה.
יצירתיות - אחריות על אחת המשימות שדורשות יצירתיות, אחראי מושמושים בטיול אביב.
אחריות - אחראי על הלפיד והציוד הקבוצתי בטיול אביב/במהלך המשימות, לתת לו אחריות קבועה בכל פעולה (נגיד, לנקות את אזור הפעולה).

הערה למדריך:

כמובן שאלו רק דוגמאות, צריך להתאים לכל חניך את המשימה שלו לפי הצרכים שלו, מצב הקבוצה וההדעפה שלכם כמדריכים.

מערך 3 | פעולה בנושא: תכנון משימות 2-4: תדריך למדריך

הגענו לחלק העיקרי אך המורכב ביותר של תהליך הנעורים: תכנון המשימות.
על מנת שהתהליך יהיה באמת של החניכים, עלינו לשים דגש על כך שהם הוגים, מתכננים ומבצעים את הפעולות.
עלינו לזכור כי מדובר בחניכי שכבת ו', ולכן אנחנו צריכים ללוות ולסייע להם בשלבי התכנון וההכנה, במיוחד במשימות הראשונות (ראה תדריך).
לצורך כך, שיבצנו בתהליך את פעולת תכנון המשימות. מטרת פעולה זו היא לייצר מפגש יזום של קבוצות העבודה שבו הם הוגים ומתכננים את המשימות ותהליך ההכנה בליווי והנחיית המדריך.

איך מתנהלת הפעולה ומה אני צריך לעשות?

- חלוקה לצוותי משימה והגדרת חניכ/ה כאחראי/ת משימה.
- לחלק לכל קבוצה את "דף הכנה לצוות משימה" (ראה בסוף המערך)
- כל מדריך אחראי על כמה קבוצות עבודה. המדריך עובר בין כל הקבוצות שהוא אחראי עליהם וממלא ביחד עם החניכים את "דף ההכנה לצוות המשימה".
- על המדריך לחשוב לפני הפעולה על רעיונות למשימות כדי לעורר את החשיבה של החניכים במידה ונתקעו.

בסוף הפעולה, אנו צריכים לדעת על כל משימה:

- מה קורה במשימה?
- איך מבצעים אותה ומכינים אותה?
- מתי כל משימה ותהליך העבודה מתקיימים?

דגשים:

- צריך לעזור לחניכים לרדת לפרטים: מה שהם לא יחשבו עליו בפעולה זו כנראה לא יקרה.
- עלינו לשים לב לאיזון שבין ההכוונה לעצמאות: מצד אחד, לתת לחניכים לחשוב ולהחליט לבד, מצד שני לשאול את השאלות המכווינות, לתת את הרעיונות ולפסול דברים שלא ניתנים ליישום על מנת להוריד את התכנון לפרקטיקה.

מערך 3 | דף הכנה לצוות משימה - משימה למשפחה

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

האם עלינו להכין הזמנות להורים או למישהו אחר?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מערך 3 | דף הכנה לצוות משימה - משימה לקבוצה

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מערך 4 | דף הכנה לצוות משימה - משימה לסניף

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מערך 3 | פעולה בנושא: אני ומשפחתי- פעולת הכנה למשימה למשפחה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• הכרות עם מסורות שונות במשפחות
• הבנה שקיימים בעולם סוגי משפחות שונות
• הערכה למשפחתם.

מסרים מרכזיים:

כל משפחה היא מיוחדת במינה ובעלת אופי שונה. בנוסף, למרות שקיימים בעולם סוגים שונים של משפחות, כל המשפחות שוות.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - המטבע

נשחק את משחק "המטבע". החניכים ישבו במעגל על הברכיים ויעבירו מאחורי גבם מיד ליד מטבע. בתוך המעגל יהיה נציג מהקבוצה ועליו לעצום עיניים ובזמנו החופשי למחוא כף. כשהנציג מוחא כף על כל החניכים להביא את הידיים שלהם כאשר הם בצורת אגרוף ממאחורי הגב אל קדמת הגוף ולצעוק: "המטבע" ומיד לאחר מכן להניח את הידיים שלהם על הרצפה. כאשר המטבע יונח על הרצפה הוא יעשה צליל ועל הנציג לנחש אצל מי המטבע ובאיזו יד (לפי הצליל מהמטבע). אם הנציג הצליח לנחש נכונה, גם הנציג וגם החניך שהמטבע היה אצלו צריכים להגיד מסורת משפחתית שיש אצלם במשפחה.

מתודה 2 - שמש אסוציאציות

נכתוב על בריסטול את המילה: "משפחה". כל חניך יצטרך להגיד בתורו איזו מחשבה עולה לו לראש בהקשר למילה זו.

דיון:

• האם קיים סוג אחד של משפחה?
לאחר מכן נשים באמצע המעגל תמונות של אימוג'ים בווטסאפ של סוגי משפחות.
• איזה סוגי משפחות קיימים בעולם?
• האם אתם מכירים מישהו עם סוג משפחה אחר משלכם? איזה?
• האם ילד שחי בסוג משפחה ששונה משלכם הוא שונה מכם? מדוע?

הערה למדריך:

חשוב לסכם שיש הרבה סוגים של משפחות ושהדבר הכי חשוב במשפחה הוא שיש אהבה ושכל סוגי המשפחות שוות אחת לשנייה.

מתודה 3 - רד-רוץ-כנס-תפוס

החניכים יעמדו בשני מעגלים - במעגל פנימי ובמעגל חיצוני. כאשר המדריך מוחא כף בפעם הראשונה כל חניך מהמעגל החיצוני קופץ על חברו מהמעגל הפנימי בשק קמח. כאשר המדריך מוחא כף בפעם השנייה החניכים שעלו על שק קמח יורדים מהגב של חברם ומתחילים לרוץ סביב המעגל עם כיוון השעון. כאשר הם מסיימים לרוץ סביב המעגל פעם אחת ומגיעים לחברם שוב הם צריכים לזחול בין הרגליים של בן הזוג שלהם ולקחת את הפתק שנמצא באמצע המעגל. החניך הראשון שלקח את הפתק זוכה בו. עושים סבבים של המשחק כמספר הפתקים הקיימים.

משפטים:

"כבד את אביך ואת אמך"
"לא טוב היות האדם לבדו"
"התפוח לא נופל רחוק מהעץ"
"כי אין בעולם אהבה כמו אהבה של אמא"
"אמא יש רק אחת"
"משפחה לא בוחרים"
"בנים גידלתי ורוממתי"
"אל תשליכני לעת זקנה"
"ואבא שלי הוא הכי בעולם... כי רק בגללי הוא האבא שלי"
"אבא בא, סבא בא, אריה מכפר סבא בא"

לאחר מכן נפרוס את כל המשפטים על הרצפה ונבקש מהחניכים להסתובב ולבחור את המשפט אליו הם הכי מתחברים.

דיון:

- למה בחרת במשפט הזה מבין כל המשפטים?
- איך המשפחה שלכם משפיעה על חייכם?
- איך אתם משפיעים על המשפחה שלכם?
- מתי פעם האחרונה הודיתם למשפחתכם על דבר שעשו?
- איך אתם יכולים להודות למשפחה שלכם?

 # ציוד:

מטבע
דפים
עטים
בריסטול

"כבד את אביך ואת אמך"

"לא טוב היות האדם לבדו"

"התפוח לא נופל רחוק מהעץ"

"כי אין בעולם אהבה כמו אהבה של אמא"

"אמא יש רק אחת"

"משפחה לא בוחרים"

"בנים גידלתי ורוממתי"

"אל תשליכני לעת זקנה"

"ואבא שלי הוא הכי בעולם... כי רק בגללי הוא האבא שלי"

"אבא בא, סבא בא, אריה מכפר סבא בא"

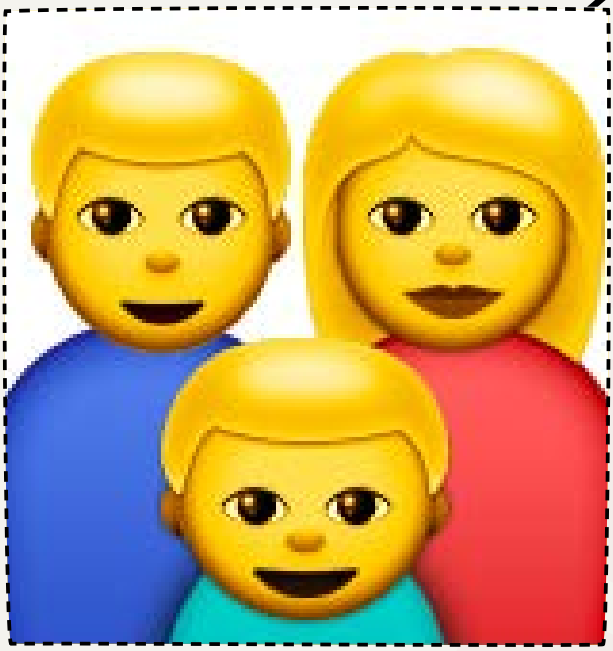

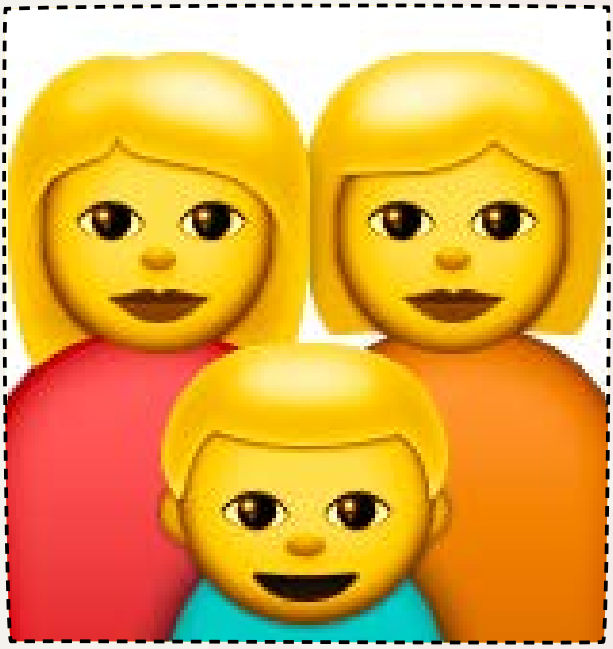

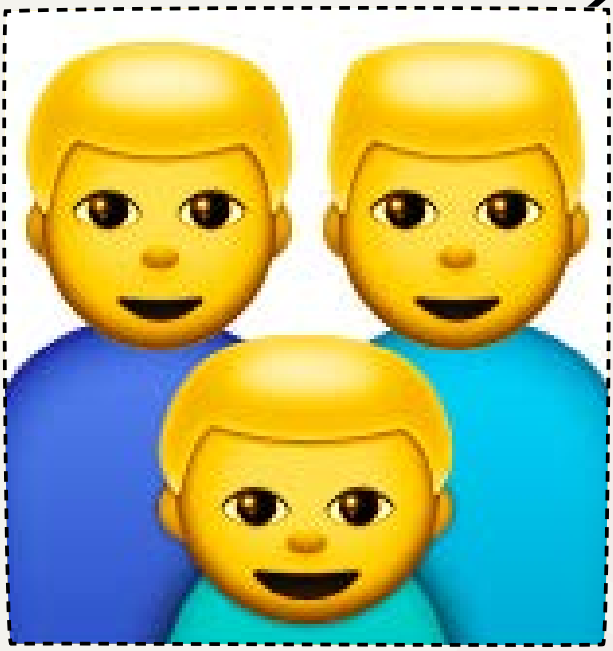

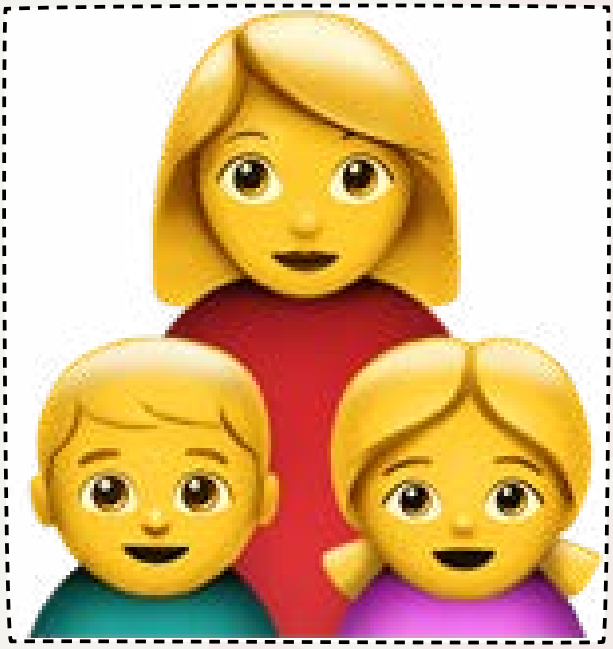

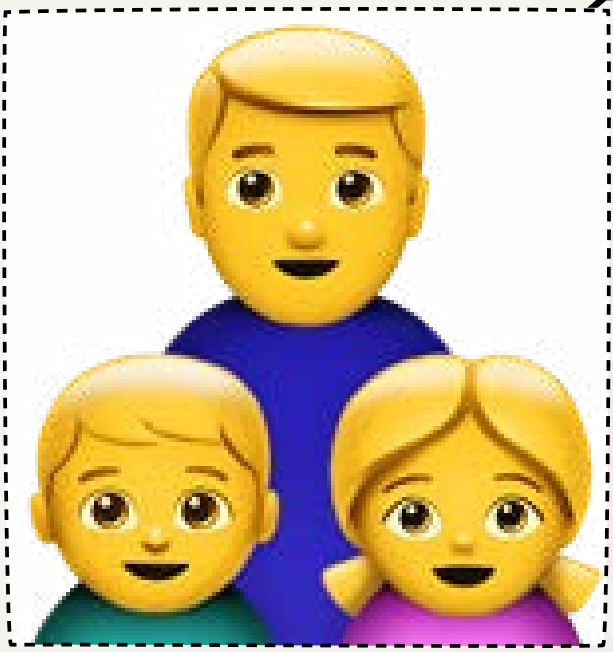

מערך 3 | פעולה בנושא: אני והקבוצה שלי- פעולת הכנה למשימה לקבוצה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

הבנה של חשיבות קבוצה בחיינו

מסרים מרכזיים:

בתור קבוצה יש לנו יותר כוח מיחידים והקבוצה היא גורם שמשפיע עליי ועל ההתפתחות האישית שלי.

מהלך הפעולה:

מתודה: צפייה מודרכת בסרט- 6 גיבורים (Big Hero 6) של דיסני

הערה למדריך: הפעולה הינה צפייה בסרט ועיבוד שלו, על כן עלינו לוודא שיש לנו את כל מה שנדרש לצפייה נינוחה בסרט וכמובן את הסרט עצמו. ניתן לערוך זאת בסניף, בבית של אחד החניכים או בכל מקום נוח אחר. חשוב מאוד להכין את החניכים והוריהם לכך שפעולה זו תהיה ארוכה יותר מהרגיל מכיוון שהיא כוללת צפייה בסרט.
חשוב מאוד לצפות בסרט לפני הפעולה כדי להבין שהוא אכן מתאים לקבוצה שלכם.
במידה ולא, ניתן לבחור סרט אחר שאתם מכירים המציג קבוצתיות וכוחה של קבוצה (וישנם סרטים רבים כאלו המתאימים לגיל זה). חשוב מאוד שבסרט לא יופיע חלקים פוגעניים או מיניים מידי. במידה ואתם לא בטוחים התייעצו עם מבוגר.

נגיד לחניכים שאנחנו הולכים לצפות בסרט "6 גיבורים" של דיסני. נבקש מהם ליהנות מהסרט אך גם לשים לב שמה שקורה בו כי לאחר מכן נדבר על זה. נבקש מהם לא להפריע אחד לשני.
תקציר הסרט: https://he.wikipedia.org/wiki/6_%D7%92%D7%99%D7%91%D7%95%D7%A8%D7%99%D7%9D

בתום הסרט ניתן לחניכים זמן קצת להתרעננות ונחזור לשבת במעגל לטובת עיבוד הצפייה.

דיון:

- מה דעתכם על הסרט? נהניתם? התחברתם?
- עם איזו דמות בסרט הזדהית? מדוע?
- מה היה תפקידה של הקבוצה בסרט?
- מה כל דמות תרמה לקבוצה? מה היה תפקידה בקבוצה?
- מה הקבוצה תרמה לכל דמות?
- מה אני תורם לקבוצה שלי במכבי? מה תפקידו של כל אחד מכם בקבוצה?

• כיצד אתם מרגישים שהקבוצה משפיעה עליכם (לטובה ולרעה)?
• מהו מקום הקבוצה במכבי בחייכם?
• כיצד ניתן להפוך אותה למשמעותית עבור כל אחד מכם וכיצד כל אחד מכם יכול להיות משמעותי עבור חברי הקבוצה?

סיכום: הקבוצה משפיעה על החברים בה והחברים בה משפיעים על הקבוצה. זהו תהליך שכל הזמן מתפתח ומשתנה. הקבוצה במכבי היא קבוצה משמעותית איתה אני עובר חוויות רבות והיא עוזר לעצב אותי ואני אותה. חשוב מאוד שנחשוב כיצד אנחנו תורמים בצורה חיובית לקבוצה ומבינים מה היא תורמת לנו. חשוב מאוד גם שנבין האם יש השפעות לא טובות בתוך הקבוצה וכיצד ניתן לשנות את זה.

מערך 3 | פעולה בנושא: הכר את הסניף שלי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מידע על הסניף: על היסטוריית הסניף, על הצוותים שבסניף ועל התפקידים השונים הקיימים בסניף.

מסרים מרכזיים:

בתור חניכים, אשר מסיימים את שנת הנעורים, חשוב שיכירו לעומק את מבנה הסניף ואת התפקידים השונים הקיימים בסניף.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - 21 עם סבון מוצק

החניכים יסתדרו במעגל וישחקו במשחק 21. בתחילת המשחק המדריך ירטיב לכל חניך את הידיים עם בקבוק מים. על החניכים להצליח להתמסר ביניהם 21 פעמים ברצף.
במקום להתמסר עם כדור, החניכים יתמסרו עם סבון מוצק כך דרגת הקושי עולה מכיוון שהסבון יחליק להם בין הידיים.
כאשר הם יצליחו להתמסר מבלי שהסבון ייפול להם הם יקבלו שאלה אמריקאית על תולדות הסניף.

הערה למדריך: להכין שאלות מראש על היסטוריית הסניף בעלות 4 תשובות אפשריות. אם החניכים לא מצליחים להגיע ל - 21 מסירות, ניתן להפחית את סף המסירות הנחוצות על מנת לקבל שאלה.

מתודה 2 - חפש את המטמון

החניכים ישחקו חפש את המטמון כאשר כל רמז יוביל אותם ללמוד על צוות אחר בסניף ועל בעלי התפקידים שבסניף.

הערה למדריך: עליך להכין מראש רמזים, משימות והסבר על כל צוות כך שהמשימות והרמזים יתאימו לצוותים הקיימים בסניף שלך.

מתודה 3 - דמיון מודרך

החניכים ישכבו על הרצפה ויעצמו את עיניהם בזמן שהמדריך ידבר אליהם:
" דמיינו את הסניף שלנו...
דמיינו את הסניף עוד חודש...
מה הייתם רוצים לראות בו?
מה חסר לכם והייתם רוצים שיהיה?
דמיינו, דמיינו... "

הערה למדריך: כאשר אתה אומר לחניכים לדמיין את הסניף הרחב בתיאורך על הקבוצה, על מבנה הסניף, על השכבות וכו'...

דיון:

- מה כל אחד מכם דמיין?
- איזה רעיון הכי מצא חן בעיניכם והייתם רוצים ליישם אותו?
- איך אתם חושבים שאתם יכולים להפוך את הדמיון למציאות?

הערה למדריך: כאן ניתן להחליט עם החניכים מה תהיה המשימה לסניף שלהם (ר' תדריך לתהליך הנעורים בתחילת הקלסר).

 # ציוד:

סבון מוצק

בקבוק מים

מערך 3 | פעולה בנושא: עיבוד משימות - 1-4 תדריך למדריך

לאחר שעברנו את החלק המורכב של תהליך הנעורים: המשימות, עלינו לבצע סיכום משימה עם החניכים על מנת להפיק לקחים, לבדוק את ההתנהלות הקבוצתית ולברר מהי הרגשת החניכים בנוגע למשימה שביצעו. כל זאת למען ייעול והצלחה מרבית של שאר המשימות.
עלינו לזכור כי מדובר בחניכי שכבת ו', לכן עלינו ללוות אותם לאורך כל התהליך מבניית המשימה ועד הסיכום שלה ולא לוותר על חלק הסיכום אשר ייתן לחניכים כלים כיצד לבחון את עצמם ואת התנהלותם. כלי שיעזור להם גם בהמשך שנותיהם במכבי בפרט ובכל מסגרת ככלל.
לצורך כך, שיבצנו בתהליך את פעולת סיכום משימה - מטרת פעולה זו היא לייצר מפגש בו אנו יושבים כשווים לחניכים וביחד איתם מסיקים מסקנות ומעלים רעיונות לשיפור המשימה הבאה בכדי שבסוף השנה לאחר ביצוע כל המשימות נוכל להבחין בתהליך אותו עברו החניכים ובאיכות ביצוע המשימות מהמשימה הראשונה לאחרונה.

מה אני צריך להכין מראש?

- תיאור של כל תהליך המשימה והמשימה עצמה (תיאור אובייקטיבי)
- נקודות עליהן יש להתעכב בתהליך (גם שליליות וגם חיוביות)
- לקרוא שוב את פעולת תכנון המשימה ולהיזכר במשימה ובמה שתוכנן לה.

בכדי להעביר סיכום טוב ואפקטיבי של המשימה עלינו לשים דגש פעולת הסיכום על הערכים עליהם מתבסס סיכום טוב:

ערכים	הסבר
הישגיות	למידה היא דרך לשיפור ביצועים. למידה היא תנאי להתפתחות והתקדמות.
אמינות ושקיפות	התחקיר האמיתי ביותר התבצע ע"י מי שהיה מעורב בפעולה. לא מחפשים אשמים אלא משפרים תהליכים.
שותפות	לכל חניך פוטנציאל לתרום ללמידה. אין מישהו שהוא היחיד שיודע. ידע משמעותי מופק בתהליך של אינטראקציה בין אנשים.
אחריות ומקצוענות	תמיד יש מקום לשיפור (אין שלמות). אין גבול ליכולת השיפור.
סובלנות לטעות	טעויות הן הזדמנות ללמידה.

בפעולת סיכום המשימה נעבוד על פי המודל הבא:

1. מה היה? נערוך שיקוף אובייקטיבי ביחד עם החניכים של מה היה, ניזכר בכל הרגעים של התכנון ושל הביצוע. נערוך את התיאור ללא חיפוש בעיות, כשלים או מצד שני הצלחות.

2. הצפת תחושות - ניתן לחניכים לעלות את התחושות שלהם מהתהליך ללא מתן הדעה האישית שלנו מהראייה שלנו בתור מדריכים. חשוב ליצור אווירה נוחה ופתוחה אשר תאפשר לחניכים לשתף בהרגשותיהם ותחושותיהם מביצוע המשימה.
3. התבוננות רחבה - רק בשלב זה ניגע בהצלחות ובבעיות אשר התרחשו במהלך המשימה. ניתן לחניכים לעלות בעצמם את ההצלחות והבעיות ולאחר מכן נוסיף את הצד שלנו, חשוב שהדעה שלנו תבוא ממקום אמיתי ונגיש לחניכים ולא ממקום שיפוטי או ביקורתי.
4. ומה עכשיו? בשלב זה עלינו לצאת עם תובנות ומסקנות לקראת המשימה הבאה, איך גורמים לבעיות והכשלים להפוך במשימה הבאה להצלחות? חשוב להגיע אל התובנות ביחד עם החניכים, אם המסקנה תגיע מן החניכים סיכוי גדול יותר שהחניכים יישמו אותה במשימה הבאה.

לאחר הפעולה:

- חשוב לזכור את הדברים שעלו ולשים לב אליהם במשימה הבאה.

מערך 3 | פעולה בנושא: יש קול ויש עונה - האומנות של פניה לעזרה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- בחינה של מהם הגבולות שלי
- ידע בנושא "מודל האיום על הערך העצמי"
- ביקורתיות ובחינה של עצמית של איך אני תופס את הסובבים לי
- כלים שיוכלו להשתמש בהם במידה ויעמדו במצב בו צריך לפנות לעזרה

מסרים מרכזיים:

יש הרבה גורמים שמשפיעים עליי כשאני במצב מצוקה וזקוק לעזרה. ישנם גורמים רבים שיכולים לעזור לי, בין אם הם מוכרים או אנונימיים. עליי להכיר בכך ולהיעזר בהם במידת הצורך.

מודל האיום על הערך העצמי:

מודל שמסביר את דפוסי הפנייה לעזרה במצבי מצוקה, המתבסס על שלושה רכיבים מרכזיים: מאפייני מקבל העזרה, מאפייני נותן העזרה ומאפייני תפיסת הבעיה. הנחת היסוד במודל זה היא שיש שילוב פוטנציאלי של גורמים מאיימים ושל גורמים תומכים ומאפייניה של סיטואציית העזרה לפי שלושת הרכיבים שהוזכרו לעיל יקבעו אם העזרה תיתפס כמאיימת או כתומכת. לאינטראקציה בין שלושת הגורמים יש השפעה מיידית על התפיסה הרגשית וההתנהגותית של הפרט.

מאפייני מקבל העזרה:

תפיסת הבעיה- לכל אחד יש פרשנות שלו לחומרת הבעיה שקוראת לו ולפיכך הוא בוחר כיצד להגיב (אם מדובר בפנייה לגורם מוסמך בסיטואציה שמתקבלת כרצינית מאוד או פנייה לחבר קרוב אם הסיטואציה יותר קלילה).

נותן העזרה- כיצד אנחנו תופסים את הסובבים אותנו בכל מסגרת אליה אנו משתייכים (לדוגמא- מורה יכולה להיתפס כאוהבת ובעלת ידע או לחילופין כדמות קרה שאיני יכול לשתף אותה בחיים האישיים שלי).

תפיסת המקבל- כל אחד בעל פרספקטיבה אחרת ויתמודד עם מצבים בצורה שונה.

מהלך הפעולה:

משחק פתיחה - פלונטר ידיים

החניכים עומדים במעגל ועליהם להושיט יד פנימה ולתפוס יד זרה. לאחר מכן עליהם להכניס את ידם השניה ולתפוס יד נוספת. המטרה שלהם היא לפתוח את הפלונטר וליצור מעגל בלי לעזוב ידיים.

שלב א - תפיסת הבעיה:
נעמיד את החניכים בשורה, נקריא מספר אמרות וכאשר החניכים יסכימו איתם הם יקחו צעד קדימה.
האמרות :
• אני רוצה לעשות קעקוע
• אני רוצה לצנוח צניחה חופשית
• אני רוצה לצלול עם כרישים
• אני רוצה לטפס על הר
• אני רוצה לאכול צפרדע
• אני רוצה לרכב על תנין
• אני רוצה להחליק על קרח
• אני רוצה לנהוג במשאית

הערה למדריך: ניתן להוסיף משפטים נוספים. שימו לב לקריאות ביניים של החניכים, יש לאפשר את זה שידחפו קצת אחד את השני לעשות דברים, אך לא לתת לזה להידרדר לקללות או השפלות.

דיון:
• האם הרגשתם שאנחנו דוחפים אתכם לקצה?
• אתם חושבים שאולי יום אחת תרצו לעשות חלק מהדברים שלא הסכמתם לעשות?
• מה הגבול שלכם?
• האם כולם מכירים את הגבול שלהם?
• מה אתם לא מוכנים לעשות?

שלב ב - נותני העזרה:
בשלב זה נחלק את החניכים לזוגות. כל זוג מקבל דמות מהמעגלים המוכרים לו שעל פיה עליו לנהוג לאורך המתודה (נספח 1), לאחר החלוקה הזוגות יקבלו משימות שעליהם לבצע ביחד.
המשימות :
• הזוגות צריכים לשבת עם הגב אחד לשני על הרצפה ולקום יחדיו.
• נסיכה עגלה צפרדע - החניכים משחקים מרוץ שליחים וכל פעם שהמדריך אומר מילה ("נסיכה", "עגלה" או "צפרדע") על החניכים לבצע את הפעולה (כלומר במידה והמדריך אמר נסיכה, חניך אחד צריך להרים את החניך האחר כמו נסיכה, עגלה - תנוחת העגלה, צפרדע להתקדם בקפיצות צפרדע).
• כל הזוגות מסתדרים במעגל כך שכל הזוגות במצב של שק מח ופונים אל פנים המעגל, המדריך ימקם כדור במרכז המעגל וברגע שיגיד את המילה "שפכטל" על המעגל החיצוני (אלה שעושים להם שק קמח) לעשות סיבוב שלם ולעבור בין הרגליים של הזוג שלהם, הראשון שתופס את הכדור מנצח.

דיון:

- לאיזה מעגלים חברתיים אתם משתייכים?
- אילו מערכות יחסים אתם מכירים?
- האם אהבתם את איך שבן הזוג שלכם התייחס אליכם?
- מיהם הדמויות המשמעותיות בשבילכם?
- מה הופך אותן למשמעותיות?

מורה • דומיננטי ומחליט • כופה את דעתו • יש בו צורך ללמד ולחנוך את האחר • רוצה בטובת האחר	**תלמיד** • מקשיב לאחר • כפוי טובה • עם דיסטנס לא מדבר כמעט • אתה פה רק כי אתה חייב להיות פה	**מדריך** • מקשיב • עוזר • תומך • האח הגדול של בן הזוג	**חניך** • מתלונן הרבה • כפוי טובה • מעריץ • האח הקטן של בן הזוג
חברים • עובד בשיתוף פעולה מלא • מקשיב • צוחק הרבה • כשבא לי לעשות משהו אחר אני אעשה אותו	**חברים** • עובד בשיתוף פעולה מלא • מקשיב • צוחק הרבה • כשבא לי לעשות משהו אחר	**הורה** • הקובע • יודע מה יותר טוב עבורו • אוהב ללא תנאים • כל הזמן מחבק את החבר	**ילד** • מקשיב • מורד • כל הזמן עולה לשק קמח • מספר לחבר על החיים שלו

שלב ג - תפיסת מקבל עזרה

בשלב זה נושיב את החניכים במעגל ונפזר מספר פתקים במרכז המעגל. על הפתקים יהיו רשומות סיטואציות מחיי היום יום של החניך. בנוסף לכך החניכים יקבלו מדבקות בצבעים שונים וכל צבע מציין מעגל השתייכות אחר. החניך יצטרך לעבור בין הסיטואציות (נספח 2) ולהדביק על הפתק למי הוא היה פונה.

דיון:

- מישהו מעוניין לשתף בסיטואציה שבה הוא בחר לגשת לדמות מסוימת?
- (לשאול חניכים ששיתפו) מדוע בחרתם לפנות דווקא לדמות הזאת?
- (לקחת דמות שחניך מסוים לא רשם בכלל) האם קיימת סיטואציה שבה היית פונה לדמות הזאת? מתי? למה?
- האם יש סיטואציה בה לא היית פונה לאף גורם ומשאיר זאת אצלי?
- אם אני לא רוצה לפנות לגורמים שאני מכיר, יש לי אופציה לפנות למוקדי טלפונים שמיועדים למצבים אלה ממש במקרים כמו אונס, נטיות אובדניות, הפרעות אכילה ועוד מגוון של נושאים. מה דעתכם על אופציה זו?
- מה החסרונות שלה לעומת פנייה לגורם מוכר? מה היתרונות שלה?

נפרוס מול החניכים 3 פתקים כאשר על כל פתק רשום גורם אחד אשר משפיע על כיצד נגיב בסיטואציות שונות (מתוך המודל "איום על הערך העצמי" שמפורט לעיל): תפיסת הבעיה, כיצד אני תופס את נותן העזרה ותפיסה של עצמי.

הערה למדריך: יש לעבור עם החניכים על כל הגורמים ולהסביר יחד איתם מדוע זהו גורם שמשפיע על הפנייה שלהם לעזרה. ניתן להיעזר בקטע מידע בתחילת הפעולה

- איך המודל הזה בא לידי ביטוי בפעולה? (השפיע עלינו שבחרנו למי נפנה, אם הבעיה נתפסה עינינו חמורה פנינו לגורם שבעינינו סמכותי יותר או לחילופין- לא יעביר את סודנו הלאה ועוד)

סיכום: ישנם הרבה מצבים בחיים בהם חשוב שנפנה לעזרה. חשוב מאוד שנבין שפנייה לעזרה היא לא חולשה אלא עוצמה ונבין מי יכול לעזור לנו. חשוב שנזכור כי גם אם גורם אחד לא הצליח לעזור לנו חשוב שננסה לפנות לגורם נוסף ולא נתייאש.

לא הצלחת לקלוע לסל בשיעור ספורט והמורה אמר הערה מעליבה מול כל הכיתה.	חבר/ה מספר/ת לך בסוד אבא שההורים שלה נותנים לה מדי פעם סטירות כשהם עצבניים.	אתה רואה מדי יום שני תלמידים מכיתה ח' לוקחים לרוני את ארוחת העשר.
גילית שפתחו קבוצת וואטספ לכמה חברה מהשכבה שחשבת שהם חברים שלך והם עושים כל מני דברים מגניבים אבל לא הכניסו אותך לקבוצה.	רבת עם חניך מקבוצה אחרת הוא איים עליך: "חכה ותראה מה יקרה לך בסוף הפעולה!"	שלחת הודעה אישית לחברה ובקשת שלא תספר לאף אחד ופתאום את מגלה שכל הקבוצה יודעת מזה...
חברה לקחה תצלום שלך בבגד ים ללא רשות ושלחה בסנפצ'ט לחברה אחרת	את רואה את חברתך ה"טובה" מעשנת בהפסקה	הוזמנת למסיבה של חבורת האולטרא מגניבים בשכבה וחבר אחר שלך לא הוזמן...
כשהמורה מבקשת לעבוד על פרוייקט בזוגות, אתן תמיד עובדות יחד. הפעם משום מה אליה חברתך הטובה בחרה בת זוג אחרת.	חברתך מספרת לך שהיא נמצאת בקשר רגשי עמוק עם חבר של החברה שלך.	לחברתך הטובה יצא שם רע בעקבות שמות שהופצו עליה בחברה וברשתות השונות. את חוששת לצאת איתה שמא ידבר גם בך שמה הרע...

חברתך לקבוצה יוצאת למסיבות ושותה אלכוהול לך זה נראה מוגזם.

ראם הגיע לקבוצה עם סימנים כחולים ביד ובכתף זו לא הפעם הראשונה שיש עליו סימנים כחולים תמיד הוא מספר שהוא נתקל במשהו או נופל אבל לך יש תחושה שמישהו מכה אותו....

החבר'ה קבעו להיפגש מוצ"ש בקניון. הקניון קרוב לביתך אך הדרך חשוכה, מפחידה ויש לידה אתר בניה שמספרים עליו כל מיני סיפורים על אירועים שקרו שם וחסרי בית שישנים שם בלילות.

בן דודך שבצבא בא לבקר אצלך לעיתים קרובות בכל פעם נדמה לך שהוא מלטף את ישבנך, בפעם האחרונה שביקר ניצמד אלייך מאחור.

גיסך נוגע בך במקומות מוצנעים, את חוששת לספר לאחותך ואמך שמא לא יאמינו לך או שחלילה תגרמי לגירושי אחותך

אחיין שלך מדבר איתך באופן גס שאינו מתאים לך, (מרבה להשתמש בביטויים גסים, קללות, אמירות בוטות שיוצרות לך אי נוחות).

בן דודך החייל הזמין אותך למסיבה עם חברים שלו...

אחיך הגדול יצא לחופשה מהצבא והביא עימו את הנשק האישי שלו. כשלא היה בחדר, חברים שלך ביקשו לשחק בנשק.

חבר שלך סיפר לך בסוד שלא היה לו כסף לפיצה, אז הוא לקח מהמגירה הסודית של ההורים שלו.

גורם
?

גורם
?

גורם
?

מורה

- דומיננטי ומחליט
- כופה את דעתו
- יש בו צורך ללמד ולחנוך את האחר
- רוצה בטובת האחר

תלמיד

- מקשיב לאחר
- כפוי טובה
- עם דיסטנס לא מדבר כמעט
- אתה פה רק כי אתה חייב להיות פה

חברים

- עובד בשיתוף פעולה מלא
- מקשיב
- צוחק הרבה
- כשבא לי לעשות משהו אחר אני אעשה אותו

חברים

- עובד בשיתוף פעולה מלא
- מקשיב
- צוחק הרבה
- כשבא לי לעשות משהו אחר

מדריך

- מקשיב
- עוזר
- תומך
- האח הגדול של בן הזוג

חניך

- מתלונן הרבה
- כפוי טובה
- מעריץ
- האח הקטן של בן הזוג

הורה

- הקובע
- יודע מה יותר טוב עבורו
- אוהב ללא תנאים
- כל הזמן מחבק את החבר

ילד

- מקשיב
- מורד
- כל הזמן עולה לשק קמח
- מספר לחבר על החיים שלו

לא הצלחת לקלוע לסל בשיעור ספורט והמורה אמר הערה מעליבה מול כל הכיתה.

חבר/ה מספר/ת לך בסוד אבא שההורים שלה נותנים לה מדי פעם סטירות כשהם עצבניים.

אתה רואה מדי יום שני תלמידים מכיתה ח' לוקחים לרוני את ארוחת העשר.

גילית שפתחו קבוצת וואטספ לכמה חברה מהשכבה שחשבת שהם חברים שלך והם עושים כל מני דברים מגניבים אבל לא הכניסו אותך לקבוצה.

רבת עם חניך מקבוצה אחרת הוא איים עליך: "חכה ותראה מה יקרה לך בסוף הפעולה!"

שלחת הודעה אישית לחברה ובקשת שלא תספר לאף אחד ופתאום את מגלה שכל הקבוצה יודעת מזה...

חברה לקחה תצלום שלך בבגד ים ללא רשות ושלחה בסנפצ'ט לחברה אחרת.

את רואה את חברתך ה"טובה" מעשנת בהפסקה.

הוזמנת למסיבה של חבורת האולטרא מגניבים בשכבה וחבר אחר שלך לא הוזמן...

כשהמורה מבקשת לעבוד על פרוייקט בזוגות, אתן תמיד עובדות חד. הפעם משום מה אליה חברתך הטובה בחרה בת זוג אחרת.

חברתך מספרת לך שהיא נמצאת בקשר רגשי עמוק עם חבר של החברה שלך.

לחברתך הטובה יצא שם רע בעקבות שמות שהופצו עליה בחברה וברשתות השונות. את חוששת לצאת איתה שמא ידבר גם בך שמה הרע...

חברתך לקבוצה יוצאת למסיבות ושותה אלכוהול לך זה נראה מוגזם.

ראם הגיע לקבוצה עם סימנים כחולים ביד ובכתף זו לא הפעם הראשונה שיש עליו סימנים כחולים תמיד הוא מספר שהוא נתקל במשהו או נופל אבל לך יש תחושה שמישהו מכה אותו....

החבר'ה קבעו להיפגש מוצ"ש בקניון. הקניון קרוב לביתך אך הדרך חשוכה, מפחידה ויש לידה אתר בניה שמספרים עליו כל מיני סיפורים על אירועים שקרו שם וחסרי בית שישנים שם בלילות.

בן דודך שבצבא בא לבקר אצלך לעיתים קרובות בכל פעם נדמה לך שהוא מלטף את ישבנך, בפעם האחרונה שביקר ניצמד אלייך מאחור.

גיסך נוגע בך במקומות מוצנעים, את חוששת לספר לאחותך ואמך שמא לא יאמינו לך או שחלילה תגרמי לגירושי אחותך.

אחיין שלך מדבר איתך באופן גס שאינו מתאים לך, (מרבה להשתמש בביטויים גסים, קללות, אמירות בוטות שיוצרות לך אי נוחות.

בן דודך החייל הזמין אותך למסיבה עם חברים שלו...

אחיך הגדול יצא לחופשה מהצבא והביא עימו את הנשק האישי שלו. כשלא היה בחדר, חברים שלך ביקשו לשחק בנשק.

חבר שלך סיפר לך בסוד שלא היה לו כסף לפיצה, אז הוא לקח מהמגירה הסודית של ההורים שלו.

גורם?

גורם?

גורם?

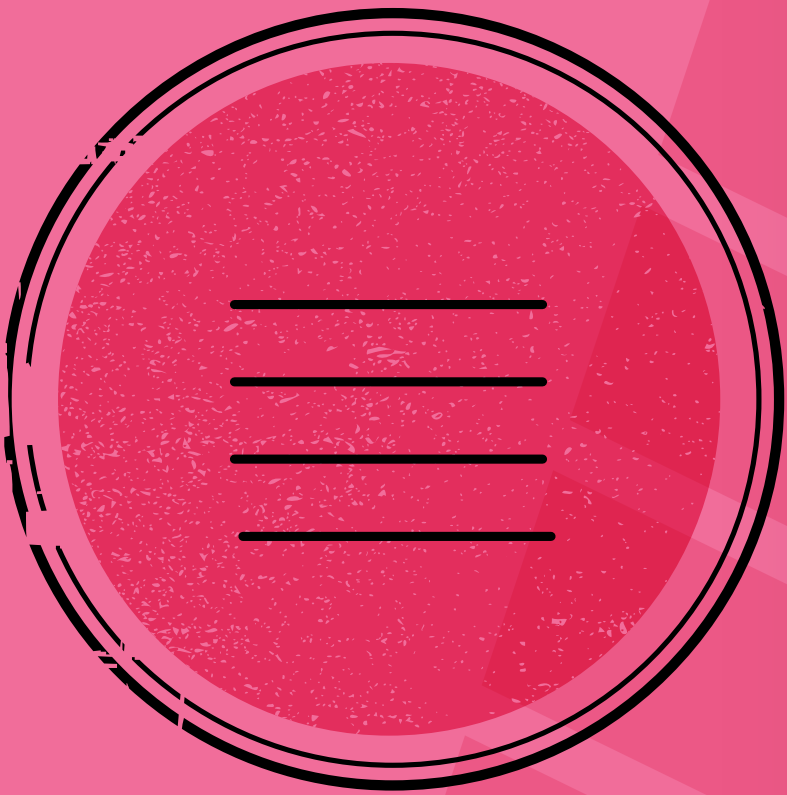

מערך טיולי אביב

#המדריך למדריך

מערך 4 | פעולה בנושא: הכר את הקהילה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• ידע על הקהילה בה הם חיים.
• חשיפה למצוקות שקיימות בקהילה הסובבת אותם.
• השראה לשינוי המצב הקיים במקומות בהם קיימים קשיים.

מסרים מרכזיים (אני מאמין):

אנו מאמינים שבכל יישוב יש אנשים הזקוקים לעזרה וכי ביכולתנו לתרום להם הן ברמה האישית והן ברמה הקבוצתית וכל זה דורש אך ורק טיפה יותר ערנות לסובב ולא לקפוץ לבעיות שרחוקות מאיתנו גם אם הם נראות גדולות יותר, קודם כל נדאג לחלקת האלוהים הקטנה שלנו ולאחר מכן נעזור לסובבים. עלינו להכיר טוב את הקהילה הקרובה שלנו כדי לממש ערך זה.

מהלך הפעולה:

ניתן לקבוצה מפה של היישוב בו הם גרים עם נקודות משמעותיות עבור הקהילה (מכולת, בניין עירייה, תנועות נוער נוספות, מקומות עתיקים אם יש כאלה בסביבה, בית אבות, בתי הספר, סניף קופת חולים, דואר, לוחות מודעות ומקומות משמעותיים עבור הקהילה).

הערה למדריך: עליך לשרטט מפה כזו לפי השכונה/מושב בה הסניף שלך פעיל, מומלץ להעזר במפה שהכנת עם צוות המשימה במיפוי הקהילה (ראה דף ההכנה למשימה לקהילה).

מכינים משחק בלשי לחניכים. במהלך המשחק החניכים צריכים לגלות מי מתכנן לפגוע ב... (לבחירתכם). מניחים פתקים על חלק מהדלתות ברחבי היישוב, כאשר בכל דלת מופנית האשמה לדלת אחרת.. פתקים לדוגמא: קבוצת ו', מזל שהגעתם. גילנו שמישהו רוצה לפגוע בנו אז הלכנו להתחבא במקום מסתור. אף אחד ביישוב לא יחשוד בכם שאתם מחפשים את הפוגע. הרמז היחיד שיש לנו הוא שמצאנו כובע של דוור ליד הבריכה (הולכים לאיזור הדואר).
על סניף הדואר תלוי פתק: ... אני לא מאמינה שכעסת שלקחתי את הכובע שלך! כל היישוב יודע שאני מתה על כובעים ובכלל הלכתי לדואר לשלם את הקנס ששלח לי הפקח של המועצה. בכניסה למועצה יהיה פתק שמפליל מישהו אחר ביישוב...

הערה למדריך: הפתק האחרון יהיה חזרה בסניף או במקום הסיום ובו יהיה רשום משהו על כך שאף אחד ביישוב לא רוצה באמת לפגוע אלא להיפך! כל מוסד ביישוב יש לו מטרה אחרת לתרום לתושביו ועלינו כעת לחשוב כיצד אנחנו רוצים לתרום בחזרה!

נבקש מצוות המשימה של "משימה לקהילה" לשתף במיפוי הקהילתי שערכו ליישוב, מסקנותיהם והכרותם המעמיקה עם היישוב בעקבות המחקר שעשו.

נשאל:

מה מאפיין את היישוב שלכם לטובה - מהן נקודות החוזק של היישוב?
מהן נקודות החולשה של היישוב?

נקריא את קטע קריאה:

<u>על הנתינה/ג'ובראן חליל ג'ובראן</u>

"אתה נותן אך מעט, עת תיתן מרכושך.
רק עת תיתן מעצמך, זוהי נתינת אמת.
יש הנותנים מעט, מן הרוב אשר להם וחפצם בכבוד,
ורצונם המוסתר מכתים את נתינתם.
ויש אשר הנותנים את כל המעט אשר להם.
הם המאמינים בחיים, הם מלח הארץ טנאם מלא תמיד.
יש הנותנים בשמחה - ושמחה שכרם,
ויש הנותנים בכאב וצער - ואלו מנת חלקם.
טוב לתת למבקש.
אך מוטב לתת ללא בקשה - מתוך הבנה."

דיון:

- האם אתם מסכימים עם מה שאומר חליל ג'ובראן בקטע?
- איך זה מתקשר למשימה לקהילה?
- כיצד לדעתכם אנו יכולים, "לתת מתוך הבנה" בקהילה בה אנו חיים?

הערה למדריך: במהלך הפעולה, יש לתת במה לצוות המשימה של "משימה לקהילה" שיסבירו מה יקרה בפעולה הבאה והאם יש הכנות או מידע שעל החניכים לדעת לקראת הפעולה הבאה.

קושרים קשר-

בסיום, לאחר שהחניכים מגיעים (עם או בלי המדריכים) למקום המסתור מראים להם את הקשרים ביישוב ואפשר גם לצייר מפה. האם כולם בקשר?
למה אנשים רוצים להיות בקשר ביישוב? במה זה עוזר?

מערך 4 | פעולה בנושא: תכנון משימות 5-6: תדריך למדריך

הגענו לחלק העיקרי אך המורכב ביותר של תהליך הנעורים: תכנון המשימות.
על מנת שהתהליך יהיה באמת של החניכים, עלינו לשים דגש על כך שהם הוגים, מתכננים ומבצעים את הפעולות.
עלינו לזכור כי מדובר בחניכי שכבת ו', ולכן אנחנו צריכים ללוות ולסייע להם בשלבי התכנון וההכנה, במיוחד במשימות הראשונות (ראה תדריך).
לצורך כך, שיבצנו בתהליך את פעולת תכנון המשימות. מטרת פעולה זו היא לייצר מפגש יזום של קבוצות העבודה שבו הם הוגים ומתכננים את המשימות ותהליך ההכנה בליווי והנחיית המדריך.

איך מתנהלת הפעולה ומה אני צריך לעשות?

- חלוקה לצוותי משימה והגדרת חניך כאחראי משימה.
- לחלק לכל קבוצה את "דף הכנה לצוות משימה" (ראה בסוף המערך)
- כל מדריך אחראי על כמה קבוצות עבודה. המדריך עובר בין כל הקבוצות שהוא אחראי עליהם וממלא ביחד עם החניכים את "דף ההכנה לצוות המשימה".
- על המדריך לחשוב לפני הפעולה על רעיונות למשימות כדי לעורר את החשיבה של החניכים במידה ונתקעו.

בסוף הפעולה, אנו צריכים לדעת על כל משימה:

- מה קורה במשימה?
- איך מבצעים אותה ומכינים אותה?
- מתי כל משימה ותהליך העבודה מתקיימים?

דגשים:

- צריך לעזור לחניכים לרדת לפרטים: מה שהם לא יחשבו עליו בפעולה זו כנראה לא יקרה.
- עלינו לשים לב לאיזון שבין ההכוונה לעצמאות: מצד אחד, לתת לחניכים לחשוב ולהחליט לבד, מצד שני לשאול את השאלות המכווינות, לתת את הרעיונות ולפסול דברים שלא ניתנים ליישום על מנת להוריד את התכנון לפרקטיקה.

מערך 4 | דף הכנה לצוות משימה - משימה לקהילה

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

על מנת להחליט מה המשימה שתתבצע על ידי הקבוצה, עליכם לערוך מיפוי קהילתי באמצעות השאלון המצורף. לאחר מכן, יהיה אפשר לבחור משימה משמעותית יותר.

מתי מתקיימת המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מיפוי הקהילה:
מיפוי קהילה מהווה כלי מרכזי ללמידה וניתוח של הגורמים המשפיעים בקהילה. השימוש בכלי זה משמעותי מאד בבואך לתכנן כל פעילות קהילתית.

א. חפשו מפה של היישוב שלכם (רצוי אמיתית וגדולה, אם אין - אפשר לצייר) על גבי המפה סמנו:
1. היכן ממוקם הסניף שלנו?
2. סמנו בתי ספר יסודיים/חטיבות/תיכונים
3. היכן ממוקמת העירייה/מועצה שלנו?
4. מקומות ביישוב בהם אפשר לקיים פעילות קהילתית - המונית?
5. עמותות או ארגונים מקיימים פעילות ושותפויות עם האוכלוסייה ביישוב?
6. מקומות שבהם מפרסמים פעילויות ביישוב (לוחות מודעות, טלוויזיה קהילתית, רדיו מקומי, מקומונים וכד')?
7. מקומות הבילוי המרכזיים ביישוב (קניונים, אולמות, ספריות, מקומות ריכוז בלתי פורמליים וכו')?
8. תנועות נוער נוספות ביישוב
9. מתנ"סים ומקומות בהם מתקיימות פעילויות נוער
10. מסגרות הרווחה ביישוב? (פנימיות, מועדוניות, מוקדי איסוף מזון וביגוד, מקלטים והוסטלים טיפוליים וכד')?
11. בתי אבות ומתקני סיוע אחרים

ב. שאלו הורים, מורים, חברים ומדריכים ונסו לענות:

ג. בסוף המיפוי והתחקיר שאלו:
• מה מאפיין את היישוב שלכם לטובה - מהן נקודות החוזק של היישוב?
• מהן נקודות החולשה של היישוב?
• איפה היינו יכולים ורוצים לקחת חלק בשיפור פני היישוב?
• התהליך הזה יעזור לכם להחליט איזו משימה תרצו לבצע.

מערך 4 | דף הכנה לצוות משימה - משימה לסביבה

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מערך 4 | פעולה בנושא: פעולת הכנה לטיולי אביב

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• הכרת הסביבה טוב יותר.
• כלים להתמודדות עם בעיות סביבתיות.
• ידע על טיול אביב.

מסרים מרכזיים:

לפני יציאה לכל טיול או מפעל כלשהו, יש לערוך עם החניכים תיאום ציפיות ולהכין אותם ככל הניתן לקראת הטיול.

מהלך הפעולה:

קונספט - סולמות וחבלים

החניכים יעמדו סביב לוח הסולמות וחבלים וישחקו לפי תורות שיקבעו ביניהם.
על החניך להטיל קוביה ולהתקדם לפי המספר שיצא לו על הלוח.
לכל חניך יש את הבחירה לבחור חפץ כלשהו שישמש אותו כחייל במשחק.
כל פעם שהחניך עולה על סולם שואלים אותו שאלות הקשורות לאיכות הסביבה.
ברגע שהחניך יורד בנחש עליהם לבצע משימות קבוצתיות הקשורה לנהלי הטיול.
כאשר החניך דורך על משבצת צהובה עליו לענות על שאלות הקשורות לטיול אביב.

משבצות צהובות :

על המדריך להכין את השאלות שקשורות לטיול אביב.

שאלות על הסביבה:

• מתי מתקיים יום איכות הסביבה בכנסת? **7.6**
• מתי יום כדור הארץ? **22.4**
• מתי יום הסביבה הבין לאומי? **5.6**
• מה הימה הנמוכה בעולם ומהו עומקה? **ים המלח, 306 מטרים**
• מהי הימה השנייה הנמוכה ביותר בעולם? **הכנרת**
• מהו מקור המים הגדול ביותר לארץ? **מי תהום**
• מה היא העיר הירוקה ביותר בעולם? **קופנהגן בדנמרק**
• מה היא העיר בעלת רמת הזיהום הגדולה ביותר לשנת 2013? **חיפה**

משימות:

- לשתות ליטר מים.
- להשיג בחצי דקה חמישה פריטים של חכם בשמש.
- לעשות הצגה על חכם בשמש כמשך דקה.
- החניך שוכב על הרצפה ומעליו נמצאים מספר חברים שמחזיקים כופתים אשר קשורים לבקבוק מלא מים ועל החניכים להשקות אותו מהאוויר ולכוון בעזרת הכופתים.
- להעביר בין כל החניכים כובע טמבל בעזרת אצבע אחת ועל מנת להעביר אותו עליהם להקפיץ את זה על האצבע.
- החניכים מתחלקים לזוגות כאשר אחד מהם מכסה את העיניים והשני רואה. על החניך עם העיניים העצומות למרוח את חברו בקרם הגנה, החניך הראשון שיסיים יוכתר כמנצח.
- החניכים משחקים קוואה קוואה כשלכל חניך יש ביד אחד קרם הגנה.
- החניכים מתחלקים לזוגות וכל זוג צריך להשיג 10 מסירות עם כובע טמבל כאשר חניך אחד זורק לשני וחברו ללא ידיים והוא יצטרך לתפוס אותו עם הראש.

קריאה לפעולה:

בסוף הפעולה נסכם לחניכים שכאשר הם מגיעים לטיול אביב הם כבר עמוק בתהליך הבגרות שלהם, התהליך מוציא אותם מהמחשבה המקובעת על עצמם למצב של פקיחת עיניים לבעיות גדולות וראייה רחבה יותר. טיול אביב זו המשימה הבאה שלהם. במדינת ישראל קיימות בעיות רבות וראינו כבר שלפעמים יש לבעיות גדולות פתרונות פשוטים ולכן עלינו לנצל את הטיול ולעשות ככל האפשר בתרומת הסביבה. יש לתת את הבמה לצוות האחראי על משימת הסביבה בטיול להסביר מה המשימה ומה אמורים להביא לטובתה לטיול.

הערה למדריך:

- עליך להכין בריסטול של לוח סולמות ונחשים שיכלול גם משבצות צהובות.
- להכין את השאלות והמשימות.
- להכין שאלות הקשורות לטיול.

 # ציוד

בריסטול
חמישה כופתים
דפים

 # חומרי עזר למדריך -

קרם הגנה
כובע טמבל
2 בקבוק מים

מערך 4 | פעולה בנושא: עיבוד משימות - 5-6 תדריך למדריך

לאחר שעברנו את החלק המורכב של תהליך הנעורים: המשימות, עלינו לבצע סיכום משימה עם החניכים על מנת להפיק לקחים, לבדוק את ההתנהלות הקבוצתית ולברר מהי הרגשת החניכים בנוגע למשימה שביצעו. כל זאת למען ייעול והצלחה מרבית של שאר המשימות.
עלינו לזכור כי מדובר בחניכי שכבת ו', לכן עלינו ללוות אותם לאורך כל התהליך מבניית המשימה ועד הסיכום שלה ולא לוותר על חלק הסיכום אשר ייתן לחניכים כלים כיצד לבחון את עצמם ואת התנהלותם. כלי שיעזור להם גם בהמשך שנותיהם במכבי בפרט ובכל מסגרת ככלל.
לצורך כך, שיבצנו בתהליך את פעולת סיכום משימה - מטרת פעולה זו היא לייצר מפגש בו אנו יושבים כשווים לחניכים וביחד איתם מסיקים מסקנות ומעלים רעיונות לשיפור המשימה הבאה בכדי שבסוף השנה לאחר ביצוע כל המשימות נוכל להבחין בתהליך אותו עברו החניכים ובאיכות ביצוע המשימות מהמשימה הראשונה לאחרונה.

מה אני צריך להכין מראש?

- תיאור של כל תהליך המשימה והמשימה עצמה (תיאור אובייקטיבי)
- נקודות עליהן יש להתעכב בתהליך (גם שליליות וגם חיוביות)
- לקרוא שוב את פעולת תכנון המשימה ולהיזכר במשימה ובמה שתוכנן לה.

בכדי להעביר סיכום טוב ואפקטיבי של המשימה עלינו לשים דגש פעולת הסיכום על הערכים עליהם מתבסס סיכום טוב:

ערכים	הסבר
הישגיות	למידה היא דרך לשיפור ביצועים. למידה היא תנאי להתפתחות והתקדמות.
אמינות ושקיפות	התחקיר האמיתי ביותר התבצע ע"י מי שהיה מעורב בפעולה. לא מחפשים אשמים אלא משפרים תהליכים.
שותפות	לכל חניך פוטנציאל לתרום ללמידה. אין מישהו שהוא היחיד שיודע. ידע משמעותי מופק בתהליך של אינטראקציה בין אנשים.
אחריות ומקצוענות	תמיד יש מקום לשיפור (אין שלמות). אין גבול ליכולת השיפור.
סובלנות לטעות	טעויות הן הזדמנות ללמידה.

בפעולת סיכום המשימה נעבוד על פי המודל הבא:

1. מה היה? נערוך שיקוף אובייקטיבי ביחד עם החניכים של מה היה, ניזכר בכל הרגעים של התכנון ושל הביצוע. נערוך את התיאור ללא חיפוש בעיות, כשלים או מצד שני הצלחות.

2. הצפת תחושות - ניתן לחניכים לעלות את התחושות שלהם מהתהליך ללא מתן הדעה האישית שלנו מהראייה שלנו בתור מדריכים. חשוב ליצור אווירה נוחה ופתוחה אשר תאפשר לחניכים לשתף בהרגשותיהם ותחושותיהם מביצוע המשימה.
3. התבוננות רחבה - רק בשלב זה ניגע בהצלחות ובבעיות אשר התרחשו במהלך המשימה. ניתן לחניכים לעלות בעצמם את ההצלחות והבעיות ולאחר מכן נוסיף את הצד שלנו, חשוב שהדעה שלנו תבוא ממקום אמיתי ונגיש לחניכים ולא ממקום שיפוטי או ביקורתי.
4. ומה עכשיו? בשלב זה עלינו לצאת עם תובנות ומסקנות לקראת המשימה הבאה, איך גורמים לבעיות והכשלים להפוך במשימה הבאה להצלחות? חשוב להגיע אל התובנות ביחד עם החניכים, אם המסקנה תגיע מן החניכים סיכוי גדול יותר שהחניכים יישמו אותה במשימה הבאה.

לאחר הפעולה:

- חשוב לזכור את הדברים שעלו ולשים לב אליהם במשימה הבאה.

מערך 4 | פעולה בנושא: חג פורים בסימן מסיכות שאני שם על עצמי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- בחינה של הדברים שהם מציגים כלפי חוץ לעומת כלפי פנים
- הבנה כי כולנו עוטים מסיכות אך חשוב לשים לה מתי, מול מי ומדוע
- הבנה שלעיתים אנו מקרינים משהו אחר ממה שהתכוונו

מסרים מרכזיים:

אנו עוטים על עצמינו מסיכות ולא רק בפורים. חשוב שנכיר בזה וגם נדע מתי להסיר אותן.

מהלך הפעולה:

מתודה א - אני החיצוני, אני הפנימי

נחלק לכל אחד מהחניכים מסיכה לבנה שהכנו/קנינו מראש. בנוסף נביא טושים, גואש, מכחולים, מספריים, דבק, עיתונים וחומרי יצירה נוספים.

הערה למדריך: במידה ורוצים להשקיע ניתן לקנות תחבושות גבס ולהכין במסגרת הפעולה מסיכות גבס (ר' הסבר בסוף הפעולה).

נבקש מהחניכים לצבוע ולצייר בחלק החיצוני של המסכה דברים (חוזקות, כישרונות, אהבות, תחביבים, תכונות אופי) של כל אחד שכולם מכירים ובחלק הפנימי דברים שלא יודעים.

לאחר מכן נבקש מכל אחד להראות את המסכה שלו (את הצד החיצוני) ולשתף. אחרי השיתוף האישי, חברי הקבוצה מוסיפים ואומרים אלו חוזקות וכישורים הם רואים על כל אחד (לא בהכרח דברים שהיו כתובים).

נבקש מהחניכים להפוך את המסיכות לצד הפנימי ונבדוק האם יש בקבוצה אנשים שידעו עליכם דברים שלא חשבתם שהם ידעו.

דיון:

- האם אני באמת משקף את מה שאני רוצה שכולם יראו? האם אני מרוצה ממה שיודעים עלי ומה שלא?
- מתי אני מנסה להסתיר את מי שאני באמת או את מה שאני חושב? מול מי אני שם מסכה בדרך כלל? מול מי אני אף פעם לא שם מסכה?

הערה למדריך: המטרה היא שכל אחד ילמד לדבר על הכישורים והחוזקות שלו ויגלה מהקבוצה עוד דברים על עצמו.

מתודה 2 - מה אני מקרין לסביבה?
נחלק מסיכות לבנות חדשות (ניתן לחלק מסיכות "פשוטות" המצוירות/מודפסות על נייר).
נחלק לכל חניך מסיכה ונבקש מהם לצייר דיוקן עצמי של עצמו על המסכה.

הערה למדריך: לתת זמן בנחת לעבוד על המסכות, יש בשלב הזה של העבודה גם חלק של גיבוש והוא משמעותי.

לאחר שסיימו לצייר על המסכות ניקח את המסכות ונפזר אותן במעגל, כך שתתקבל תערוכת מסכות. חשוב לערבב את המסכות שאף אחד לא יישב מול המסכה שלו/ה.
ליד כל מסכה נשים נייר דף לבן A4. נבקש מכל חניך לעבור ליד כל מסכה ולרשום מה הוא/היא רואה בה (תכונה, רגש או כל דבר אחר) במילה או משפט קצר. אחרי שכל אחד כתב על כל מסכה, כולל על שלו/ה, נחזור לשבת.
נבקש מכל כל אחד להרים את המסכה ולקרוא את מה שכתוב על הדף הצמוד אליו.
שאלות לדיון: האם אתם מסכימים עם מה שכתוב או לא? האם זה מוכר לכם? האם משהו שם מעציב או מעצבן אתכם? ניתן לפתח דיון על מה אני מקרין לסביבה? האם זה מה שאני מתכוון להקרין? האם אני רוצה לשנות את זה? מה אנשים לא רואים שאני דווקא מאוד רוצה לשקף?
סיכום: כולנו עוטים על עצמנו מסיכות. לעיתים זה עוזר לנו ולעיתים זה יכול לפגוע בנו. חשוב שנדע מתי לשים מסכה ומתי להסיר אותה ומול מי.

כיצד להכין מסיכות גבס?

חומרים:
וזלין
תחבושת גבס.
בארה"ב קוראים לזה Rigid Wrap ניתן למצוא בחנויות לחומרי אומנות.
קערה קטנה עם מים פושרים אפשר אישית לכל ילד- חד פעמית.
שקיות זבל גדולות.

ההכנה:
רצוי לתת לכל ילד שקית זבל גדולה כדי לשים על עצמו- למנוע התלכלכות של הבגדים.
מתחלקים לזוגות- אחד מורח על פני השני וזלין על כל הפנים (לשים הרבה על הגבות) ולהתרחק כסנטימטר מאזור השיער.
אח"כ יש לשים את רצועות הגבס על הפנים. להכין רצועות חתוכות מראש בגודל של סנטימטר וחצי על 4 סנטימטר. להכין בצד קערה עם מים פושרים וכל פעם להטביל רצועה במים ולהוריד את המים מהרצועה כשמרימים מתוך הקערה ואז למתוח את הרצועה על הפנים. כך עושים על כל הפנים כאשר מסביב לעיניים משאירים רווח (לא לשים קרוב לריסים). יש לעשות 2 שכבות לפחות. חשוב לא לכסות את הפה והנחיריים! זה השלב שכולם נראים כמו מומיות.
אחרי שמסיימים לכסות מחכים בערך 15 דקות עד שזה מתייבש. כשזה מתייבש מי שהמסכה עליו צריך לנסות לחייך - זה עוזר להוציא את המסכה, ומוציאים את המסכה.

מערך 4 | פעולה בנושא: תכנון משימות 7-10: תדריך למדריך

הערה למדריך: זהו מקבץ המשימות האחרון של תהליך הנעורים ויש לגשת אליו לאחר עיבוד של מקבצי המשימות האחרים. יש לשים לב שאת תכנון מקבץ זה עושים במהלך מערך 4, עדיף לפני פסח, אך הביצוע יקרה במהלך מערך 5, לאחר חופשת הפסח.

הגענו לחלק העיקרי אך המורכב ביותר של תהליך הנעורים: תכנון המשימות.
על מנת שהתהליך יהיה באמת של החניכים, עלינו לשים דגש על כך שהם הוגים, מתכננים ומבצעים את הפעולות.
עלינו לזכור כי מדובר בחניכי שכבת ו', ולכן אנחנו צריכים ללוות ולסייע להם בשלבי התכנון וההכנה, במיוחד במשימות הראשונות (ראה תדריך).
לצורך כך, שיבצנו בתהליך את פעולת תכנון המשימות. מטרת פעולה זו היא לייצר מפגש יזום של קבוצות העבודה שבו הם הוגים ומתכננים את המשימות ותהליך ההכנה בליווי והנחיית המדריך.

איך מתנהלת הפעולה ומה אני צריך לעשות?

- חלוקה לצוותי משימה והגדרת חניך כאחראי משימה.
- לחלק לכל קבוצה את "דף הכנה לצוות משימה" (ראה בסוף המערך)
- כל מדריך אחראי על כמה קבוצות עבודה. המדריך עובר בין כל הקבוצות שהוא אחראי עליהם וממלא ביחד עם החניכים את "דף ההכנה לצוות המשימה".
- על המדריך לחשוב לפני הפעולה על רעיונות למשימות כדי לעורר את החשיבה של החניכים במידה ונתקעו.

בסוף הפעולה, אנו צריכים לדעת על כל משימה:

- מה קורה במשימה?
- איך מבצעים אותה ומכינים אותה?
- מתי כל משימה ותהליך העבודה מתקיימים?

דגשים:

- צריך לעזור לחניכים לרדת לפרטים: מה שהם לא יחשבו עליו בפעולה זו כנראה לא יקרה.
- עלינו לשים לב לאיזון שבין ההכוונה לעצמאות: מצד אחד, לתת לחניכים לחשוב ולהחליט לבד, מצד שני לשאול את השאלות המכווינות, לתת את הרעיונות ולפסול דברים שלא ניתנים ליישום על מנת להוריד את התכנון לפרקטיקה.

מערך 4 | דף הכנה לצוות משימה - משימה לאזרחים ותיקים

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מערך 4 | דף הכנה לצוות משימה - משימת הנצחה

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מערך 5 | דף הכנה לצוות משימה - משימה למדינה

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

מערך 5 | דף הכנה לצוות משימה - משימה עולמית

חברי הצוות שנבחרו למשימה:

מה המשימה שנבחרה על ידי הקבוצה?

מתי מתקיימת המשימה?

איפה תתקיים המשימה?

מה מהלך הפעילות? פרטו:

האם עלינו לתאם מפגש עם מישהו מחוץ לקבוצה?

מי צריך לדעת על קיום המשימה וכיצד נפרסם את פרטי המשימה?

מה עלינו להכין לקראת המשימה:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

מה עלינו להביא ליום ביצוע המשימה?

האם על חברי הקבוצה שלנו להביא משהו לפעולת המשימה?

מועדי מפגש של צוות המשימה:

מועדי מפגש עם המדריך לקראת המשימה:

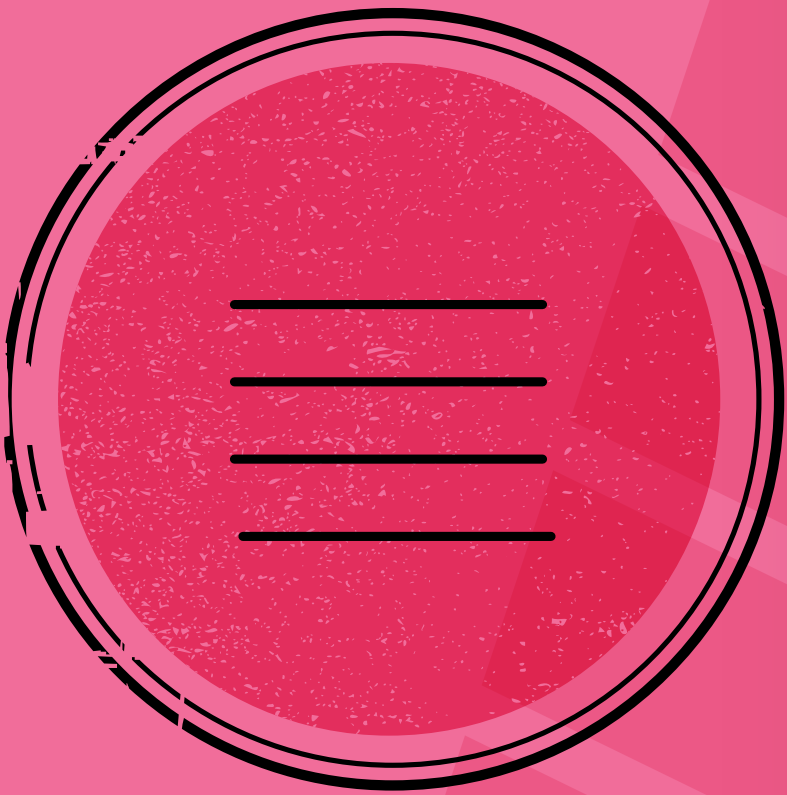

מערך נעורים

#המדריך למדריך

מערך 5 | פעולה בנושא: הכנה למכביאדה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• ידע בנושא מפעל המכביאדה.
• מוכנות לחלק של השכבה במפעל.
• מוטיבציה לקראת המפעל.

מסרים מרכזיים:

• המכביאדה הינו מפעל סניפי אך הוא גם השיא השנתי של שכבת ה' בסניף.
• יש לתת לכיתות ה' את המקום שלהם, לעזור להם ולפרגן להם על הצלחתם.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - הדגמה

המדריכים יכינו מראש תחנה מחנאית כלשהי על מנת שהחניכים יקבלו מושג מהי תחנה שהיא גם מחנאית וגם מעולם הספורט.
כל קבוצה תתנסה בתחנה ולאחר מכן יסביר המדריך מהי המכביאדה.

הערה למדריך:

המכביאדה הינו יום ספורט מחנאי המתקיים במסגרת הסניפים בתאריכים 26/5 ו- 27/5.
החלק הראשון של המפעל הוא ביום שישי ה- 26/5 והחלק השני של המפעל הוא ביום שבת ה-27/5.
מטרת המכביאדה הינה להתנסות בבנייה מחנאית בכלל שכבות הגיל ולממש את אחד מעקרונות התנועה הבולטים ביותר- ספורטיביות ונפש בריאה בגוף בריא.
במהלך יום הפעילות המקדים- כל שכבת גיל בסניף תקבל תחנה, אותה עליה לבנות במהלך יום הפעילות.
לכל שכבת גיל יוצמד איש טכני/הדרכה מחנאית אשר ילווה את השכבה בבניית התחנה.

ניתן לבנות את התחנה בצורה שכבתית בשכבות קטנות או לפי קבוצות בשכבות גדולות יותר

להלן דוגמאות לתחנות שניתן לבנות על מנת להמחיש לחניכים מהי תחנה ספורטיבית ומחנאית:

1. מירוץ דורגלים
2. כדורגל שולחן אנושי
3. מלחמת גלדיאטורים
4. הרמת משקולות

הערה למדריך:

פעולת ההכנה למכביאדה בכלל השכבות מלבד שכבת ה' הינה פעולה שבה יש להכין את התחנה של שכבה למפעל וכל המשתמע מכך.

להלן התוצרים שעליכם לצאת איתם מפעולת ההכנה:

1. רעיון לתחנה שהשכבה בונה (בסניפים גדולים ניתן גם לבנות שתי תחנות)
2. שרטוט התחנה
3. תפאורת התחנה
4. חלוקת אחריות בשכבה/בקבוצה מי עושה מה
5. מורל שכבתי (חולצה/צבע לשכבה/דגלים וכו')

הערה למדריך:

את פעולת ההכנה למכביאדה כדאי לקיים לכל המאוחר כשבוע וחצי לפני המפעל.

מערך 5 | פעולה בנושא: פעולת תכנון טקס נעורים- תדריך למדריך

טקס הנעורים מהווה את שיא תהליך הנעורים.
אמנם בשלב הזה של השנה, החניכים כנראה יהיו מאוד עצמאיים, יוזמים ואחראיים, אבל עדיין אירוע כזה הוא מורכב ליכולת התכנון והתיאום העצמאית שלהם, ולכן יצטרכו הכוונה וליווי של המדריכים.
כמובן שעלינו לשים לב שהחניכים הם אלו שהוגים ומבצעים את הטקס, אך מסגרת ההכנה צריכה להיות באחריותנו.
תהליך טקס הנעורים יהיה מובל לרוב על ידי רכז/ת שכבת ו'.

מה תהליך ההכנה שאני כמדריך צריך לעשות לקראת הפעולה?

- נקבע 3-5 נושאים לוועדות, בהתאם לכמות החניכים. כל ועדה תהיה אחראית על תת-משימה הקשורה לתכנון הטקס, תלווה על ידי מדריך מוגדר ותהיה אחראית על תכנון וביצוע המשימה.

רעיונות לוועדות:

- קטע אומנותי (שיר/ריקוד/הצגה)
- סיכום והצגת תהליך הנעורים (מצגת תמונות/תערוכה/קטעי קריאה והסבר)
- כתובת אש (מחליטה מה יהיה על הכתובת, עובדת בצמוד לצוות טכני שמלמד אותם על אופן הבנייה והעבודה)
- שיווק (מכינה הזמנות להורים, לבוגרים, לחניכי ה')
- תפאורה
- כיבוד

- במידה ויש מספר קבוצות ו' בסניף, מומלץ שהוועדות יהיו מעורבבות בין הקבוצות על מנת שהטקס יהיה של כל השכבה ביחד.
- נקבע איזה מדריך אחראי על כל ועדה, ורכז/ת השכבה ת/יגדיר לו את התוצרים שהוועדה צריכה להוציא ואת תאריכי הגג.
- כל מדריך יגיע לפעולה עם מספר רעיונות על מנת לעזור לפתח את הדיון ולהביא לתוצר.

איך מתנהלת הפעולה ומה אני צריך לעשות?

- נחלק את החניכים לוועדות
- נגדיר לוועדה מה תפקידה ועל מה היא אחראית בתהליך התכנון והביצוע של הטקס.
- נכוון את החניכים לתכנון התחום שעליו הם אחראים. נדגיש להם כי עליהם לתכנן את התוצר הסופי ואת תהליך העבודה לקראתו. (מומלץ להכין פורמט למילוי לכל ועדה בהתאם למשימתה).

בסוף הפעולה, אנו צריכים לדעת על כל ועדה:

- מה קורה בתחום האחריות שלה?
- איך מבצעים ומכינים את הרעיונות שהגו?
- מתי כל שלב בעבודת הוועדה ותהליך העבודה מתקיימים?

דגשים:

- צריך לעזור לחניכים לרדת לפרטים: מה שהם לא יחשבו עליו בפעולה זו כנראה לא יקרה.
- עלינו לשים לב לאיזון שבין ההכוונה לעצמאות: מצד אחד, לתת לחניכים לחשוב ולהחליט לבד, מצד שני לשאול את השאלות המכווינות, לתת את הרעיונות ולפסול דברים שלא ניתנים ליישום על מנת להוריד את התכנון לפרקטיקה.

מערך 5 | פעולה בנושא: מה אני משתף ברשת ומה אני שומר/ת לעצמי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• חומר למחשבה לגבי שיתוף תכנים ברשת.
• קווים אדומים וכללים לשיתוף תכנים ברשת ודיווח עליהם.
• הבנת ההשלכות הפוטנציאליות של שיתוף תכנים ברשת.

מסרים מרכזיים:

בעולם המידע של היום אנחנו נחשפים, מקבלים ומשתפים דברים רבים. לפני שאנחנו לוחצים על כפתור השיתוף עלינו לחשוב מה עלולות להיות ההשלכות של שיתוף זה והאם אני רוצה לקחת בהן חלק.

מהלך הפעולה:

מתודה א' - משחק גג: הרוצח- פתקיות

בתחילת הפעולה נכתוב את השמות של מי שהגיע על פתקים ונקפל. נבקש מכל אחד מחברי הקבוצה לשלוף פתק עם שם, לא לגלות לאחרים מה השם ולשמור את הפתק. נסביר שהמטרה של כל אחד מחברי הקבוצה היא "לרצוח" כמה שיותר חברי קבוצה ולאסוף כמה שיותר פתקים. כיצד עושים זאת?
אתה יכול לרצוח רק את מי שכתוב לך בפתק. כדי לרצוח עליך לגשת אליו וללחוש לו באוזן "נרצחת" בלי שאף אחד ישים לב.
במידה ומישהו שם לב עליו להגיד זאת ואז אף אחד לא נרצח וממשיכים, כך שזה יקשה על ה"רוצח" להתקדם במשחק.
במידה ולחשו לך באוזן "נרצחת" בלי שאף אחד שם לב עליך לתת את הפתק עם השם של האדם אותו היית אמור "לרצוח" ל"רוצח" שלך ואתה מפסיק לשחק במשחק. מי ש"רצח" אותך ממשיך לשחק עם הפתק שנתת לו. במידה ועד ש"נרצחת" אספת מספר פתקים עליך לתת את כולם ל"רוצח" שלך ולהגיד לו מי האחרון שקיבלת כדי שיידע את מי הוא אמור "לרצוח".
במקביל, על מנת לתת למשחק לקרות ולהצליח, נשחק מספר משחקי הדורשים תנועה ותזוזה כמו הקדרים באים, בולדוג בריטי, חיי שרה, תוספת וכו', על פי מה שהקבוצה מכירה ואוהבת.

הערה למדריך: חשוב לתת זמן למשחקים על מנת שתהיה התרוצצות וזה יאפשר לעשות "מהלכים" במשחק הרוצח. המשחק עצמו אמור להוביל לפואנטה על שיתוף כך שחשוב שהמשחק יצליח.

לאחר 2-3 משחקים נאסוף את הקבוצה ונראה מי הצליח לאסוף כמה שיותר פתקים.
נשאל האם יש מישהו שהצליח לאסוף מספר פתקים עד ש"נרצח" בעצמו.

דיון:
- איך היה משחק הרוצח? איך הייתה התחושה לא לדעת מי ואיפה יכולים להפתיע אותך?
- האם שיערתם שהפתק עם השם שלכם יגיע כל כך רחוק ויעבור כל כך הרבה אנשים?
- האם במקום השם שלכם הייתם מוכנים שעל הפתק יהיה כתוב סוד שלכם?
- אילו דברים כן הייתם מסכימים שיהיו כתובים על הפתק?

הערה למדריך: חשוב להדגיש את ההקבלה לשליטה שלי במי, כמה ומתי נחשפים למה שכתבתי באופן פרטי לאדם אחד.

מתודה ב' - רמזור

נחלק לכל חניך 3 פתקים בשלושה צבעים: ירוק: משתף, אדום: לא משתף, צהוב: לא בטוח/ה. נקריא סיטואציות ונבקש מהחניכים להרים פתק על פי מה שהם היו עושים: משתפים, לא משתפים או לא בטוחים.
לאחר שירימו את הפתקים נשאל אותם למה כן, למה לא ולמה הם לא בטוחים.

הערה למדריך: יש לעבור מראש על הסיטואציות ולהבין מהו קו אדום ומה תלוי סיטואציה ולהתכונן לטיעונים שיעלו מהחניכים. חשוב קצת לזעזע אותם, במיוחד בסיטואציות ה"אפורות" כדי שיחשבו על התמונה הרחבה ויבינו שיש סיטואציות מורכבות. בדברים שהם קו אדום כמו תמונות ערום, אלימות או קריאת מצוקה חשוב מאוד להבהיר שזה דברים שלא משתפים וגם חשוב לדווח עליהם לאדם מבוגר. לחלופין חשוב להדגיש שיש דברים שדווקא חיובי לשתף כי דווקא השיתוף, אם הוא נעשה בהסכמה כמובן, יכול לקדם מטרות וחלומות שלנו.

סיטואציות:
- חלום שאני רוצה להגשים
- סרטון של הופעה שלנו מיום הפעילות
- תמונה שצילמנו באחת ממשימות תהליך הנעורים
- תמונה של דוגמנית בבגד ים
- תמונה של מישהי מהכיתה בבגד ים
- תמונת עירום של מישהו
- מישהו עושה חיקוי של המורה
- מישהו עושה חיקוי של אחד מחבריו לשכבה
- צילום של בית של אחד מחברי לקבוצה
- חבורה של ילדים מרביצים לילד אחר

• בדיחה על בלונדיניות
• תמונת נוף מטיול בארץ או בחו"ל
• מישהו מהשכבה שאני לא אוהב כתב: "אני רוצה להתאבד"

דיון מסכם:
• כמה מהדברים שאתם מקבלים אתם משתפים?
• מדוע אתם משתפים?
• מה החשיבות בשיתוף?
• מה לא הייתם משתפים לעולם? מהי החשיבות בלא לשתף?

סיכום:
אנו נמצאים הרבה ברשתות החברתיות וחלק ממה שאנחנו עושים שם זה לשתף תוכן שאנחנו מייצרים (תמונות, סרטונים, סטטוסים), שאנחנו נחשפים אליו או שמעבירים לנו. עלינו לחשוב היטב לפני שאנחנו משתפים. הרשת גדולה ואין לדעת למי זה יגיע. חשוב מאוד להבדיל בין דברים שנשלחו אליי באופן פרטי ולא אמורים להיות מופצים (למשל תמונה של בן/בת זוג) לבין דברים ציבוריים אשר השולח/המפרסם רצה שיזכו לשיתוף ותהודה. אם אני לא בטוח/ה- עדיף שאשאל את המפרסם/ת. אם הגיע אלי שיתוף שהוא קו אדום (עירום, אלימות, קריאת מצוקה) עליי לא לשתף ואף לדווח לאדם מבוגר.

מערך 5 | פעולת סיכום תהליך הנעורים ומה זה להיות נער?

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- סגירת מעגל לתהליך הנעורים.
- בחינת השינויים וההתפתחות שחלו בהם כקבוצה וכפרטים בתהליך.

מסרים מרכזיים:

אנו המדריכים גאים בכם על התהליך שעברתם ובטוחים שכל אחד לוקח איתו משהו להמשך הדרך.

מהלך הפעולה:

מתודה א' - משחק לוח הנעורים

מול החניכים יהיה לוח משחק, המבוסס על הלוח הקטן (ראה איור). כל חניך לוקח חפץ כלשהו שיהיה לו לכלי משחק ומניח אותו על נקודת ההתחלה. על כל חניך לסיים את לוח המשחק, כאשר ההתקדמות בו היא בעזרת קוביית משחק.

המשבצות במשחק הם:

- ! סימני קריאה- מסמל את הכרטיסיות המעידות על התקדמות כללית בתהליך הנעורים כולו ויכולות לקדם שחקן או לשלוח אותו כמה צעדים לאחור.
- ? סימן שאלה- מסמל את הכרטיסיות שבהן השחקן נשאל שאלה בנוגע לתהליך שעבר
- ♥ לב- מסמל את הכרטיסיות שעליהן רשומות תכונות. שחקן המקבל תכונה מסוימת צריך למצוא מישהו אחר מהקבוצה שלדעתו רכש/ביטא את התכונה הזו במהלך התהליך.
- תיבת הפתעה- כרטיסיות המכילות טקסט שקשור למהו גיל הנעורים ולהתבגרות בכלל. עליהם לקרוא את הטקסט בקול רם לקבוצה ולהחליט ביחד מהו המאפיין של גיל הנעורים המופיע בטקסט.

על החניכים בנוסף להתקדמותם האישית, לדאוג שעד סוף הסבב הם אספו את כל כרטיסיות תיבות ההפתעה הקיימות.

דוגמה ללוח משחק:

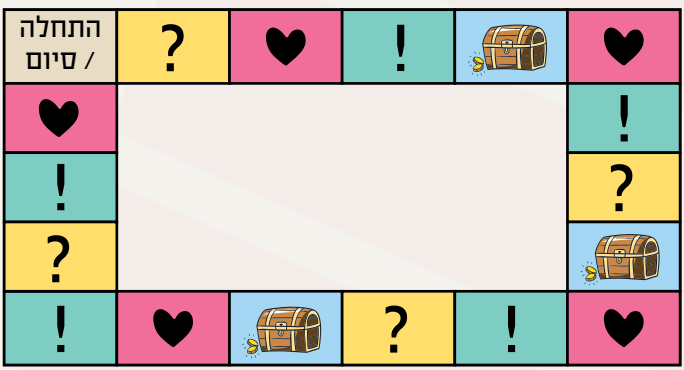

! המשימה העולמית שלכם קרתה באופן יוצא דופן וגררה אחריה התלהבות רבה! התקדם 3 צעדים.	! לא הספקתם לתכנן את המשימה הקבוצתית שלכם בזמן! לך 2 צעדים אחורה	! סיימתם את התכנון של כל המשימות! לך למשבצת תיבת ההפתעה הקרובה אליך	! לא היית בפעולת משימה לעצמי! לך צעד אחורה
! המשימה לסניף לא צלחה, לך צעד אחורה	! בעקבות המשימה לקהילה התדמית של הסניף השתפרה! לך למשבצת לב הקרובה אליך.	! אחד מטקסי הנעורים שלמדת עליהם לא התקיים השנה, לך צעד אחורה	! משימת ההנצחה הצליחה באופן יוצא מן הכלל, התקדם
? מי מהקבוצה בלט בעיניך במהלך התהליך ולמה?	? איזה חלק בתהליך היה לכם הכי מאתגר?	? מה היה אפשר לשפר בתהליך אם הייתם עושים אותו שוב?	? איזה משימה הכי אהבתם מהתהליך?
? איזה משימה הכי פחות אהבתם ולמה?	? מה הכי הפתיע אתכם בתהליך?	? ספר סיפור מצחיק שקרה במהלך כל התהליך	? מה הכי הפתיע אותך בכל התהליך?
♥ מנהיגות	♥ כריזמטיות	♥ לקיחת יוזמה	♥ אכפתיות

דבקות במטרה

תמיכה באחר

הקשבה

עזרה לזולת

קבלת השונה

התמדה

"אל תקבלו מוסכמות קיימות, לא בחברה, ולא בתחומים אחרים. החברה צריכה לדעת להשתנות. חברה או מדינה שלא משתנה - מתנוונת. המציאות איננה מה שהיה לפני חמישים שנה. ואם יש משהו שצריך לייחד נוער - זו מרדנות נגד מוסכמות. לא מרדנות לשם מרדנות, אלא מרדנות לשם שינוי. קיימו את אשר ראוי לקיים, שנו את אשר ראוי לשנות, והרבה דברים דורשים שינוי" (יצחק רבין)
התכונה: חשיבה ביקורתית

בגיל ההתבגרות משילים המתבגרים רבים מסממני הילדות, ומפתחים מאפיינים יותר בוגרים. למשל, אצל בנים מתחלף הקול, ונהיה עמוק יותר. ישנה בדרך כלל צמיחה ניכרת לגובה, המאפיינת בנים ובנות כאחד. אצל שני המינים מתרחשים שינויים מיניים. קיימת רגישות גבוהה למראה החיצוני ולהשתייכות החברתית, ולכן השינויים הגופניים גורמים לעתים למתבגרים תחושות של מבוכה ובלבול, הפוגעים בדימוי העצמי ובביטחון. (מתוך אתר אינפומד)
התכונה: שינויים חיצוניים

קבוצת השווים היא קבוצה חברתית המורכבת מבני אותו גיל ואותו סטטוס חברתי ותחומי עניין משותפים. קבוצת השווים שונה ממשפחה בכך שהיא מאפשרת לילדים לפעול ללא השגחתם הישירה של ההורים, תוך עצמאות (חלקית). קבוצת השווים משפיעה רבות על גיבוש הזהות האישית בגיל ההתבגרות. הפעילות המשותפת, התקשורת הבין אישית והאינטראקציה בין חברי הקבוצה נותנת למתבגר אפשרות לתרגל תפקוד של מבוגר בתוך חברה. **התכונה: לקיחת אחריות כחלק מקבוצת השווים**

יחד עם החשיבות הגוברת של קבוצת השווים מתעורר הצורך בהשתייכות המגביר את ההשפעה של לחץ חברתי. לחץ חברתי הוא שינוי בהתנהגות של הפרט כתוצאה מהקונפליקט בין רצונו לנהוג ככל העולה על רוחו לבין הצורך בהשתייכות והדחף להתאים עצמו לחברה שסביבו. ההשפעה החברתית המופעלת על האדם מצד האנשים הסובבים אותו, עשויה לגרם לו "להיכנע" ולבצע פעולות מסוימות, על אף שאינן תואמות את הרגליו, העדפותיו או מצפונו. **התכונה: לחץ חברתי**

קוביית המשחק

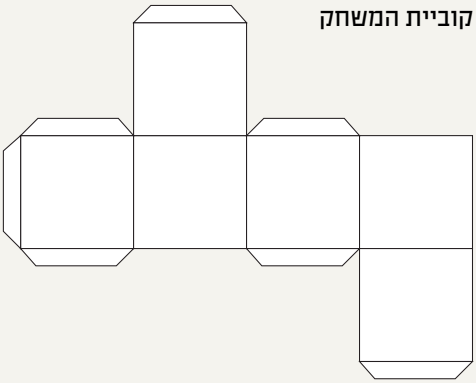

הפחד הגדול של כל הורה כאשר ילדו מתחיל לגדול ולהתבגר הוא איבוד השליטה בידע הנוגע למעשיו והתנהלותו. החדשות מלאות בסיפורים וכתבות על ילדים הצורכים סמים ואלכוהול ומסכנים את חייהם בשביל ריגוש, או בשביל למצוא חן בעיני החבר'ה. חלק מבני הנוער מגיע לשימוש בסמים או באלכוהול מתוך סקרנות. סקרנות איך זה ירגיש, על מה מדובר ועל מה כל הרעש וכן סקרנות לבדוק מה יקרה כאשר יעשו את הדבר האסור הזה.
התכונה: סקרנות

מתודה ב' -
נושיב את החניכים במעגל ובאמצע נניח בקבוק עם פתקים בהם כתובות שאלות:

- ספר על המשימה הכי מצחיקה שחווית בתהליך הנעורים.
- ספר מהי המשימה שהיית אחראי עליה ואיך אתה מסכם אותה בהסתכלות לאחור?
- ספר מה המשימה שנתנה לך הכי הרבה ידע?
- ספר מהי החוויה שהכי ריגשה אותך השנה?
- מה הפתיע אותך בתהליך?
- ספר מהי המשימה שגרמה לך להכיר לעומק חבר קבוצה שלך?
- ספר מהי המשימה שגרמה לך להרגיש הכי גאה שאתה חלק מהקבוצה הזו?
- ספר מה הרגע הכי מבגר שחווית השנה?
- האם גיליתם על עצמכם משהו שלא ידעתם?
- האם גיליתם על הקבוצה משהו שלא ידעתם?
- ממה התאכזבתם?
- איזה שיר היית בוחר שמסכם מבחינתך את השנה בצורה הכי טובה?
- ספר באיזו משימה או פעולה הרגשת שבאת לידי ביטוי הכי הרבה?

 # חומרי עזר למדריך:
סיימון
בקבוק עם חור לאמת או חובה
קופסת עץ\קרטון

!

המשימה העולמית שלכם קרתה באופן יוצא דופן וגררה אחריה התלהבות רבה! התקדם 3 צעדים.

!

לא הספקתם לתכנן את המשימה הקבוצתית שלכם בזמן! לך 2 צעדים אחורה

!

סיימתם את התכנון של כל המשימות! לך למשבצת תיבת ההפתעה הקרובה אליך

!

לא היית בפעולת משימה לעצמי! לך צעד אחורה

!

המשימה לסניף לא צלחה, לך צעד אחורה

!

בעקבות המשימה לקהילה התדמית של הסניף השתפרה! לך למשבצת לב הקרו־בה אליך.

!

אחד מטקסי הנעורים שלמדת עליהם לא התקיים השנה, לך צעד אחורה

!

משימת ההנצחה הצליחה באופן יוצא מן הכלל, התקדם

?

מי מהקבוצה בלט בעיניך במהלך התהליך ולמה?

?

איזה חלק בתהליך היה לכם הכי מאתגר?

?

מה היה אפשר לשפר בתהליך אם הייתם עושים אותו שוב?

?

איזה משימה הכי אהבתם מהתהליך?

?

איזה משימה הכי פחות אהבתם ולמה?

?

מה הכי הפתיע אתכם בתהליך?

?

ספר סיפור מצחיק שקרה במהלך כל התהליך

?

מה הכי הפתיע אותך בכל התהליך?

מנהיגות

כריזמטיות

לקיחת יוזמה	אכפתיות	דבקות במטרה
תמיכה באחר	הקשבה	עזרה לזולת
קבלת השונה	התמדה	

בגיל ההתבגרות משילים המתבגרים רבים מסממני הילדות, ומפתחים מאפיינים יותר בוגרים. למשל, אצל בנים מתחלף הקול, ונהיה עמוק יותר. ישנה בדרך כלל צמיחה ניכרת לגובה, המאפיינת בנים ובנות כאחד. אצל שני המינים מתרחשים שינויים מיניים. קיימת רגישות גבוהה למראה החיצוני ולהשתייכות החברתית, ולכן השינויים הגופניים גורמים לעתים למתבגרים תחושות של מבוכה ובלבול, הפוגעים בדימוי העצמי ובביטחון. (מתוך אתר אינפומד)

התכונה: שינויים חיצוניים

"אל תקבלו מוסכמות קיימות, לא בחברה, ולא בתחומים אחרים. החברה צריכה לדעת להשתנות. חברה או מדינה שלא משתנה - מתנוונת. המציאות איננה מה שהיה לפני חמישים שנה. ואם יש משהו שצריך לייחד נוער - זו מרדנות נגד מוסכמות. לא מרדנות לשם מרדנות, אלא מרדנות לשם שינוי. קיימו את אשר ראוי לקיים, שנו את אשר ראוי לשנות, והרבה דברים דורשים שינוי" (יצחק רבין)

התכונה: חשיבה ביקורתית

קבוצת השווים היא קבוצה חברתית
המורכבת מבני אותו גיל ואותו סטטוס חברתי ותחומי עניין משותפים. קבוצת השווים שונה ממשפחה בכך שהיא מאפשרת לילדים לפעול ללא השגחתם הישירה של ההורים, תוך עצמאות (חלקית). קבוצת השווים משפיעה רבות על גיבוש הזהות האישית בגיל ההתבגרות. הפעילות המשותפת, התקשורת הבין אישית והאינטראקציה בין חברי הקבוצה נותנת למתבגר אפשרות לתרגל תפקוד של מבוגר בתוך חברה. **התכונה: לקיחת אחריות כחלק מקבוצת השווים**

יחד עם החשיבות הגוברת של קבוצת השווים מתעורר הצורך בהשתייכות המגביר את ההשפעה של לחץ חברתי. לחץ חברתי הוא שינוי בהתנהגות של הפרט כתוצאה מהקונפליקט בין רצונו לנהוג ככל העולה על רוחו לבין הצורך בהשתייכות והדחף להתאים עצמו לחברה שסביבו. ההשפעה החברתית המופעלת על האדם מצד האנשים הסובבים אותו, עשויה לגרם לו "להיכנע" ולבצע פעולות מסוימות, על אף שאינן תואמות את הרגליו, העדפותיו או מצפונו.

התכונה: לחץ חברתי

הפחד הגדול של כל הורה כאשר ילדו מתחיל לגדול ולהתבגר הוא איבוד השליטה בידע הנוגע למעשיו והתנהלותו. החדשות מלאות בסיפורים וכתבות על ילדים הצורכים סמים ואלכוהול ומסכנים את חייהם בשביל ריגוש, או בשביל למצוא חן בעיני החבר'ה. חלק מבני הנוער מגיע לשימוש בסמים או באלכוהול מתוך סקרנות. סקרנות איך זה ירגיש, על מה מדובר ועל מה כל הרעש וכן סקרנות לבדוק מה יקרה כאשר יעשו את הדבר האסור הזה.

התכונה: סקרנות

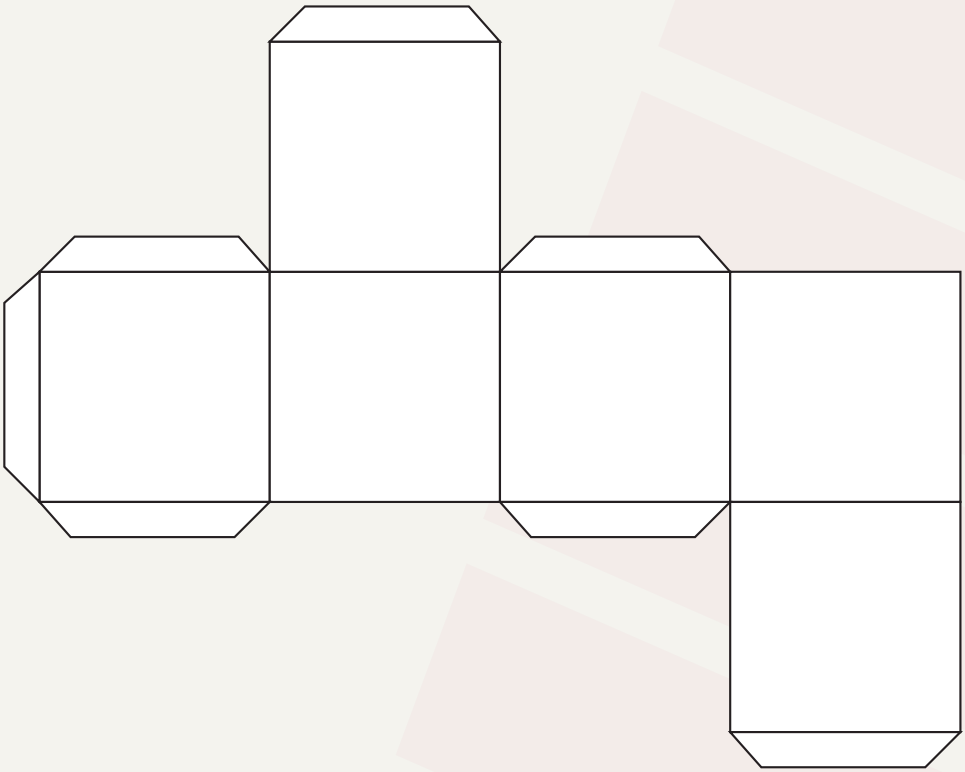

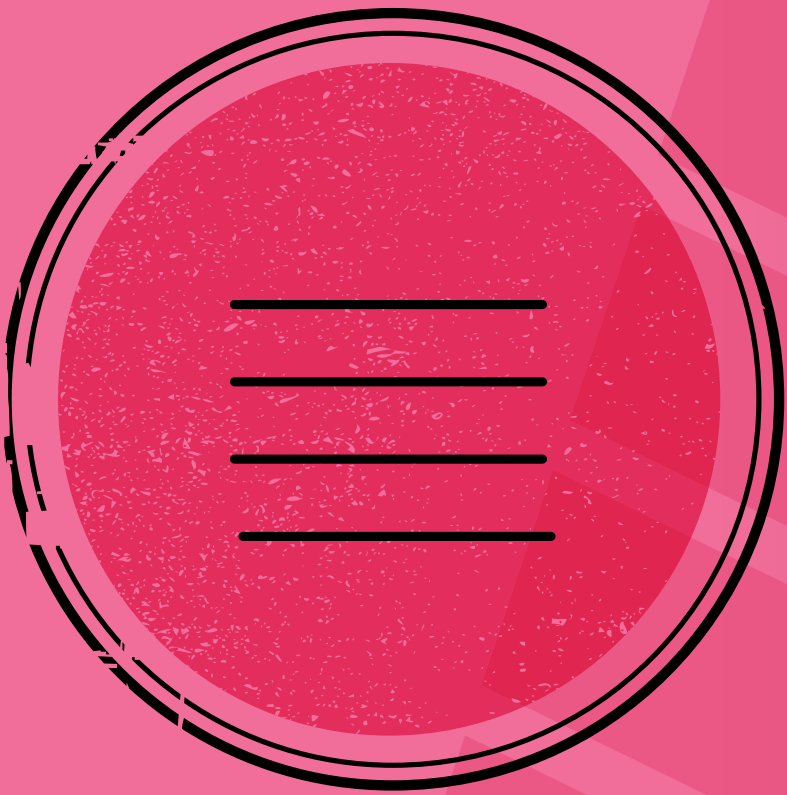

מערך קיץ

#המדריך למדריך

מערך 6 | פעולה בנושא: פעולת פרידה וטיזר לשנה הבאה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- החניכים ייזכרו במהלך השנה.
- החניכים ייפרדו מהמדריכים.
- החניכים ירצו לבוא גם בשנה הבאה לסניף.

מסרים מרכזיים:

- אנחנו מקווים שנהניתם, למדתם, התפתחתם וצמחתם!
- נתראה בשנת הפעילות הבאה!

מהלך הפעולה:

מתודה 1: מתודת כתיבת "יומן מסע" המסכם את חוויות השנה.

כיתבו לחניכים שלכם מכתב אישי, המסכם את השנה שעבר מנקודת מבטכם.
כל חניך יקבל את המכתב בצירוף דף שאלות סיכום שיעלו אצל החניך נקודות שונות למחשבה על התהליך שהוא עבר. ניתן להם את הזמן והמקום למלא את השאלון בחופשיות בצורה יחידנית (כל אחד לעצמו לבד!)

דוגמא לפתיחה למכתב:

ו'וניק יקר,
שנת הנעורים כבר כמעט הגיעה לסופה. התהליך היה ארוך, הוא היה משמעותי והוא בטוח העלה בך נקודות רבות למחשבה, על עצמך על הקבוצה על המשפחה. אנו מקווים שלמדת רבות על עצמך על הקבוצה על המשפחה ועל הקהילה שלך, גילית עולמות רחוקים ומדהימים, הרגשת את היכולת לבטא ולומר בדיוק מה שאתה חושב והכי חשוב מכל הרגשת שהכל היה עבורך. רגע קטן לפני שנפרדים
ברצוננו להזכיר לך נקודות חשובות מהמסע:

מלא כאן את המשך המכתב האישי לחניך

_____

_____

_____

לפניך מעין יומן מסע עם שאלות שנרצה שתענה עליהן כשאתה לבד, מרגיש נינוח ובאופן עצמאי מתוך הלב. כשאתה מרגיש שסיימת, אנא חזור למקום הפעולה .

1. כשנכנסתי לשנת ו' דמיינתי ש-

_____

_____

_____

_____

2. בעיקר חששתי מ-

3. ולבסוף הבנתי כי-

4. היה חשוב לי בתחילת השנה לעשות / לקדם בקבוצה:

5. בתהליך הנעורים הרגשתי ש:

6. אנשים בקבוצה שהכרתי טוב יותר בתהליך:

7. ממה אני הכי חושש לקראת השנה הבאה?

8. דברים שחשוב לי לומר למדריכים שלי לקראת סוף השנה

מתודה 2: שיחת סיכום

נכנס את הקבוצה למליאה לאחר שסיימו למלא את השאלון. נשמור על אווירה נינוחה ורגועה. נשאל:

- כיצד הרגשתם בתחילת השנה?
- מה למדתם השנה?
- מה הדבר הכי חשוב שעשיתם השנה?

מתודה 3: משוב לחברים

החניכים ישבו במעגל. כל חניך יקבל בלון מנופח ויכתוב עליו את שמו.
לאחר מכן, בכל פעם שהמדריכים יאמרו זאת, כל חניך יעביר את הבלון לחבר שמשמאלו. על כל חניך כאשר הוא מקבל בלון, עליו לכתוב משהו טוב/מחמאה הזכורים לו מהחניך ששמו כתוב על הבלון. לאחר מכן כאשר הסבב יסתיים, לכל חניך יהיה בלון המלא במחמאות משאר החניכים.

 # ציוד:

בלונים, טושים.

מתודה 4: הכנה לשנה הבאה (העזרו במדריכי ז')

נשב במעגל, המדריכים יפזרו על הרצפה כל מיני חפצים/תמונות הקשורות למערכים שבהם יעסקו בשנה הבאה. נשאל את החניכים מה הקשר בין החפצים (ללא ידיעתם על שנה הבאה). החניכים יתחילו לחשוב ולפצח ולנחש, אך לא יצליחו. לאחר שהחניכים יתייאשו ויוותרו, נספר להם שכל החפצים קשורים למה שנעסוק בו שנה הבאה בפעולות בתור ז'ניקים. וכך החניכים יתרגשו וירצו לבוא גם בשנה הבאה לסניף.

מתודה 5:

נשחק עם החניכים אמת או חובה, אבל קצת שונה: במרכז המעגל יהיה 2 כוסות: כוס אחת של פתקים עם שאלות של אמת, ובכוס השנייה פתקים עם משימות חובה. נסובב בקבוק במרכז המעגל, כאשר הבקבוק יפסיק להסתובב והפקק שלו יצביע על חניך מסוים, על חניך זה לבחור אם לקחת פתק מהכוס של האמת או מהכוס של החובה ולבצע את מה שכתוב בפתק.

פתקי אמת:

- מה הייתה הפעולה האהובה עלייך השנה?
- מה אתה לוקח מכל השנה הזאת?
- מה החוויה שאתה בטוח תזכור מהשנה גם בעוד 20 שנים?
- באיזה טיול הכי נהנת?
- מה הציפיה שלך מהשנה הבאה?
- מה היית משנה בשנה הזאת?
- תאמר דבר 1 טוב על הקבוצה שלך, משהו שתרצה לומר למדריכים?

פתקי חובה:

- תשיר את המנון המכבי הצעיר
- לבש את החאקי שלך הפוך
- אמור נקודת אור אחת על מי שיושב מימינך
- אמור דבר טוב אחד על המדריכים שלך
- המצא שיר וריקוד על הקבוצה
- תבחר באמת
- לך לחבק את רכז הסניף

מתודה 5 - פרידה טקסית ליד העץ ששתלנו בתחילת השנה
(בתקווה שהוא נראה טוב ☺)

כרגע אתם יושבים ליד העץ ששתלנו וטיפחנו במשך כל השנה.
כאשר אתם מתבוננים בעץ ששתלתם, מה עולה לכם לראש? / מה העץ הזה מסמל עבורכם? / איך אתם יכולים לסכם במשפט אחד את השנה הזאת בתנועה? מה הייתם לוקחים מהשנה שעברתם? / האם אתם מרגישים שינוי משמעותי מתחילת השנה עד עכשיו? / האם אתם מתרגשים לקראת שנה הבאה?

מה הייתה הפעולה האהובה עלייך השנה?

מה אתה לוקח מכל השנה הזאת?

מה החוויה שאתה בטוח תזכור מהשנה גם בעוד 20 שנים?

באיזה טיול הכי נהנת?

מה הצפייה שלך מהשנה הבאה?

מה היית משנה בשנה הזאת?

תאמר דבר 1 טוב על הקבוצה שלך

משהו שתרצה לומר למדריכים?

פתקי חובה

תשיר את המנון המכבי הצעיר

לבש את החאקי שלך הפוך

תאמר נקודת אור אחת על מי שיושב מימינך

תאמר שבר טוב אחד על המדריכים שלך

המצא שיר וריקוד על הקבוצה

תבחר באמת

לך לחבק את רכז הסניף

מלא כאן את המשך המכתב האישי לחניך

_____
_____
_____
_____

לפניך מעין יומן מסע עם שאלות שנרצה שתענה עליהן כשאתה לבד, מרגיש נינוח ובאופן עצמאי מתוך הלב. כשאתה מרגיש שסיימת, אנא חזור למקום הפעולה .

1. כשנכנסתי לשנת ו' דמיינתי ש-

_____
_____
_____
_____

2. בעיקר חששתי מ-

_____
_____
_____
_____

3. ולבסוף הבנתי כי-

_____
_____
_____
_____

4. היה חשוב לי בתחילת השנה לעשות / לקדם בקבוצה:

_____
_____
_____
_____

5. בתהליך הנעורים הרגשתי ש:

_____
_____
_____
_____

6. אנשים בקבוצה שהכרתי טוב יותר בתהליך:

_____
_____
_____
_____

7. ממה אני הכי חושש לקראת השנה הבאה?

_____
_____
_____
_____

8. דברים שחשוב לי לומר למדריכים שלי לקראת סוף השנה

_____
_____
_____
_____

מערך 6 | פעולה בנושא: הכנה למחנה הקיץ - חמרים למחשבה...

ברכות לצוות!

הגעתם כמעט לקו הסיום של שנת הפעילות, ורגע אחד לפני שהשנה מסתיימת, מגיע מחנה הקיץ - השיא הגדול של השנה. אז נכון, הלחץ גדול, המשימות רבות אך זיכרו שזוהי ההזדמנות האחרונה שלכם להשפיע, לגבש, לצבור חוויות ולחנך את קבוצתכם!

על מנת להשיג את המירב מפעילות מחנה הקיץ כמה נקודות למחשבה בפעולת ההכנה למחנה:

א. התייחסות לצרכי החניך בשלושה מישורים:

צרכים פיזיים - אוכל, שתייה, בטחון, לינה - בלי זה אי אפשר!

צורך של שייכות - כל אדם רוצה להרגיש שייך למשהו גדול. במחנה יש לנו את ההזדמנות האולטימטיבית והיא לא תמיד מנוצלת. מחנה משמעותי הוא מחנה שבו כל חניך מעורב במתרחש, לוקח חלק פעיל בעשייה, ומרגיש אחריות על תוצאות מעשיו. חישבו - כיצד כל חניך וחניך בקבוצה שלנו יכול לבוא לידי ביטוי? כיצד נתכונן לכך?

תחושת הערכה - פידבקים, פירגונים ואוירה טובה היא בסיס הכרחי לחוויה משמעותית.

ב. אתגר פיזי ומנטלי - כדי שתיווצר חוויה משמעותית החניך חייב לחוש תחושה של סיפוק. הסיפוק יגבר ככל שהאתגר יהיה גדול יותר. כיצד נאתגר את החניכים שלנו לקראת המחנה?

ג. בחירה - לו"ז מחנה הקיץ נקבע ע"י צוות ההדרכה בלבד והוא מלא עד אפס מקום. אם נוכל לאפשר אופציות שונות ומגוונות לחניך, והוא יוכל לבחור מבניהן מה הדבר שהכי מעניין אותו, שיתוף הפעולה שלו יגבר וכך גם עוצמת החוויה. איך החניכים יוכלו להשפיע על הפעילות שהם עוברים במחנה?

ד. מחנה שבו מתרחשת חוויה ערכית חינוכית - באמצעות נושא המחנה, נעביר לחניכים גם ידע, למידה משמעותית וחוויה ערכית.

מערך 6 | פעולה בנושא: הכנה מחנאית לקראת מחנה

הקדמה למדריכים ולרכז השכבה:

יש לבחון האם פעולה זו צריכה להיות קבוצתית או שכבתית לאור אופי המחנה בכל סניף.
פעולה זו מאוד קרובה למחנה, ויש לה כמה מטרות:

א. לספק לחניכים את כל הידע המחנאי שהם זקוקים לדעת לפני המחנה.

ב. לתכנן את מתחם השכבה והקבוצה - מבנים, אביזרים, פני שטח, תפאורה וכדומה. על מנת שכשיגיעו לשטח המחנה, הם יעסקו בהקמת המאהל והוצאה לפועל של התכניות שלהם.

ג. תחושת אחריות ומחוייבות לקראת היציאה למחנה ומה שיקרה בו.

חשוב באמת לתת להם להתעסק, ליצור, לצבוע, לצייר, לעזור להם פרטנית עם כפיתות כאלה ואחרות ולא לעצור כל פעם ולהסביר בפורום מלא את הכל.
הבנייה והתכנון יקחו זמן והחניכים גם יכנסו לזה.

לא לשכוח לשים את הדגש על עבודת צוות משותפת.

פעולה זו חוזרת על עצמה בכל שנה, לפני כל יציאה למחנה, וצריכה לעבור את ההתאמות לשכבת הגיל שלה!
אופי המחנה של כל שכבה מ - ג' ועד ח' הינו שונה ומיוחד ובכל שנה, המדרג המחנאי מאפשר עלייה ברמת התכנון והמבנים ויש לקחת זאת בחשבון כשמתכננים את הפעולה - שלושה שלבים חשובים שיש לעבור לפני שניגשים לפעולה עצמה:
<u>יש להשתמש במדרג המחנאי המצורף למדריך!</u>

א. לבחון מה החניכים שלנו כבר יודעים מבחינה מחנאית עד כה?

ב. לחשוב מה היינו רוצים שידעו לקראת המחנה ולשלב למידה זאת בפעולה!

מספר דגשים והמלצות לתכנון המאהל:

- מומלץ להכיר את שטח המחנה בו יוקם המאהל מראש על מנת שהתכנון יהיה כמה שיותר מתאים לשטח.
- שטחים סלעיים מיועדים למתקנים והשטחים הנקיים ללינת חניכים.
- מומלץ למנות נציג (או יותר) מן הצוות שיהיה אחראי על נושא הבניה כבר משלב התכנון.
- חשוב שתכנון הבניה יהיה בהתאם ליכולות החניכים ולא המדריכים.
- שרטוט המבנים (ואפילו הכנת דגמים למבנים מורכבים) של מתקני המאהל.
- שרטוט מפת המאהל, איפה כל דבר נמצא...
- הגדרת צרכים וציוד מתוך התכנונים, הכנת רשימת ציוד בזמן והגשתה למרכז.
- ניתן למנות נציג צוותי שאחראי על נושא הציוד.
- יש לזכור שהמתקנים צריכים להיות גם שימושיים ולא רק יפים ויזואלית.
- חשוב לתכנן גם דברים שיצרו אווירה במאהל כגון: גדר, קישוטים, דגלים, שבילים, כיכר וכו'... במידת הצורך.

רעיונות למתקנים שאפשר לתכנן:

- שער
- תורן ורחבת מסדרים
- מתקן שק"שים
- מתקן תיקים
- מתקן נעליים
- מתקן כביסה
- מתקן לחאקי
- תערוכה שכבתית
- לוח מודעות
- מתקני אשפה
- שולחן אוכל קבוצתי

חשוב לזכור:

ישנם חניכים שאינם מתחברים לנושא המחנאות והבניה כלל!
אין טעם ללחוץ על חניכים אם אינם רוצים, אך חשוב לשלבם בפעילות אחרת שתתרום לחזות המאהל כגון: תפאורה, קישוט, אווירה, תערוכה, וכו'...

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- אחריות ומחוייבות לקראת המחנה ומה שיקרה בו.
- התנסות בתכנון המחנה הקבוצתי / שכבתי.
- ידע מחנאי ויתלהבו לקראת האופי המחנאי של המחנה.

מסרים מרכזיים:

מראה המחנה, אופיו והצלחתו תלוי בכל אחד ואחד מחברי הקבוצה!

קריאה לפעולה:

קחו אחריות גם בשלב התכנון ובעיקר בשלב הביצוע בשטח

מהלך הפעולה:

במהלך הפעולה, החניכים יכינו דגם מוקטן "מיני מחנה" של מתחם המחנה הקבוצתי / שכבתי שלהם.

הערות לגבי ציוד:

חשוב להביא הרבה ציוד מוקטן מכל סוגי הציוד שיכולים לעמוד לשימוש החניכים במחנה.
סנאדינות, כופתים, אלבדים ישנים, טושים, בריסטולים, בקבוקים ממיחזורית קרובה, מספריים, וכל מה שבא ליד ואפשר להשתמש בו לפעולה זו.
חשוב שתהיה הלימה בין מה שיש בסניף לבין מה שיהיה בשטח, על מנת שמצד אחד החניכים יוכלו "לעוף" עם הדמיון והיצירתיות, ומצד שני לא יתאכזבו שלא יוכלו להוציא לפועל את התכניות שלהם.

עודדו את החניכים לחשוב על רעיונות לחמרים שניתן לאסוף מראש ולהביא למחנה, ו/או למצוא ולהשתמש בשטח! אצטרובלים, בקבוקי מים ריקים, גלילי נייר טואלט, פחיות שימורים מהמטבח ועוד..

שלב התכנון:

נשרטט מודל ראשוני שיכיל את הרעיונות המרכזיים של החניכים.

שלב הביצוע:

נחלק את החניכים לשלושה צוותי עבודה: חשוב שלכל צוות יהיה מלווה בוגר שתפקידו יהיה ללמד את הצוות טכניקות שהחלטנו להשתמש בהם במחנה

צוות 1 - המאהל - מבנה המאהל, גבולות, ממה יהיה בנוי?

צוות 2 - נוחיות - תאי הלבשה, פחים, מתלים, מיטות, ערסלים.

צוות 3 - תפאורה - עיצוב, בנייה, קישוטים, פני שטח, שבילים.

דיון מסכם:

סביב הדגם המוקטן של המחנה, כל צוות יסביר לשאר מה התכנית, איזה ציוד הם מתכוונים להשתמש, האם על החניכים לאסוף משהו בבית לטובת הצלחת המשימה?

בשלב זה, נקיים שיחה על אחריות ומחוייבות במחנה.

על החשיבות של תכנון מול ביצוע ושלמעשה הצלחת המחנה וקיום מחנה שאפשר להנות ממנו ולהתגאות בו הוא עניין של שיתוף פעולה ועבודת צוות.

שיהיה בהצלחה!!

מיטות בנויות ממקרמה בתוך מאהל חניכים

מערך 6 | פעולה בנושא: הכל אני יכול בחופש הגדול

מה יקבלו החניכים בפעולה?

החניך יצא עם הרבה מוטיבציה לנצל את הזמן באופן חיובי ולצבור חוויות טובות בחופש הגדול.

מסרים מרכזיים:

- החופש הגדול הוא ארוך! כדאי לנצל אותו לכל מה שאוהבים לעשות!
- שיעמום יכול להיות מסוכן, חשבו על פעילויות אקטיביות וחיוביות!
- אם מתכננים מספיקים הרבה יותר!!

קריאה לפעולה:

כולם יוצאים למחנה הקיץ!!!

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - אין לי זמן!!!

מחלקים את הקבוצה ל-2 קבוצות.

מקריאים לכל קבוצה דף משימות שעליהם לבצע בזמן הקצר ביותר, על החניכים להעריך כמה זמן יקח להם לבצע את כל המשימות.

[מטרת המשחק ללמד את החניכים מהן פרופורציות ואיך מודדים זמן בהתאם למציאות]

המשימות:

1. פירמידה אנושית
2. כל הקבוצה צריכה לאכול לימון
3. שרשרת בגדים ארוכה
4. להביא 3 עניבות בוגרים, 4 סיכות מרל"פ
5. להביא 3 עניבות חניכים
6. שמישהו יצטלם כאשר הוא מקנח את האף
7. להמציא מורל לקבוצה

דיון מסכם מתודה:

- האם הופתעתם לגבי הזמן שהערכתם?
- מדוע אתם חושבים שהספקתם את הכל ולא פספסתם דבר (או לחילופין - מדוע אתם חושבים שלא הספקתם דבר?)
- אלו דברים אתם ממש רוצים לעשות ולא מספיקים בגלל שיש בית ספר, חוגים ומחוייבויות אחרות?

הערה למדריך: נאמר לחניכים שהחופש הגדול זו הזדמנות לעשות המון דברים שאנחנו אוהבים ורוצים ולא מספיקים במהלך שנת הלימודים!

מתודה 2 - מכירה פומבית של רעיונות לחופש!

כל חניך יקבל 4 פתקיות קטנות. על כל פתקית ירשום רעיון למשהו שהוא ממש אוהב לעשות ולא מספיק אף פעם או לעיתים רחוקות והיה רוצה לעשות בחופש הגדול. נערוך מכירה פומבית של פעילויות לחופש, כל חניך יקבל כסף כמספר הימים שיש לו לנצל בחופש (לא חייבים להיות מדוייקים על היום...), על כל חניך "לתכנן" על מה הוא ירצה לבזבז את הזמן שלו. בין הפתקיות יהיו כאלה שהם "גוזלי הזמן הגדולים של החופש: טלוויזיה, מחשבים, שיעמום וגם דברים חינוכיים שאף אחד בטח לא יקנה - קריאת ספרים, הכנה ללימודים בשנה הבאה... וכדומה.

 # עזרים לפעולה:

פתקיות של רעיונות לחופש + פתקיות ריקות לחלוקה לחניכים. כסף שהוא למעשה "זמן" כלומר במקום לשלם בכסף הם ישלמו בימים לפי הימים שיש בחופש הגדול. המחיר ההתחלתי של כל פריט למכירה יהיה הזמן המינימלי שלו. לדוגמא: מחנה קיץ - מספר הימים שלו, קייטנה וכו'...

קייטנה	**נסיעה לחו"ל**	**טיול משפחתי**	**צפייה בטלוויזיה**
משחקי מחשב	**התכתבות בוואטסאפ**	**פייסבוק / סנאפצ'ט / אינסטגרם ורשתות אחרות**	**קריאת ספרים**
מחנה קיץ	**לנסוע באופניים בשכונה**	**ללכת לבריכה**	**להפגש עם חברים**
מסיבת פיג'מות	**לאכול אבטיח**	**ללכת לים**	**לטייל בארץ**

קייטנה

קייטנה

קייטנה

קייטנה

קייטנה

נסיעה לחו"ל

נסיעה לחו"ל

נסיעה לחו"ל

נסיעה לחו"ל

נסיעה לחו"ל

נסיעה לחו"ל

טיול משפחתי

טיול משפחתי

טיול משפחתי

טיול משפחתי

טיול משפחתי

טיול משפחתי

צפייה בטלוויזיה

צפייה בטלוויזיה

צפייה בטלוויזיה

צפייה בטלוויזיה

צפייה בטלוויזיה

צפייה בטלוויזיה

התכתבות בוואטסאפ

התכתבות בוואטספ

התכתבות בוואטספ

התכתבות בוואטספ

התכתבות בוואטספ

התכתבות בוואטספ

פייסבוק / סנאפצ'ט / אינסטגרם ורשתות אחרות

פייסבוק / סנאפצ'ט / אינסטגרם ורשתות אחרות

פייסבוק / סנאפצ'ט / אינסטגרם ורשתות אחרות

פייסבוק / סנאפצ'ט / אינסטגרם ורשתות אחרות

פייסבוק / סנאפצ'ט / אינסטגרם ורשתות אחרות

פייסבוק / סנאפצ'ט / אינסטגרם ורשתות אחרות

קריאת ספרים

קריאת ספרים

קריאת ספרים

לנסוע באופניים בשכונה

להפגש עם חברים

מסיבת פיג'מות

לאכול אבטיח

ללכת לים

ללכת לבריכה

ללכת לבריכה

ללכת לבריכה

ללכת לבריכה

ללכת לבריכה

לטייל בארץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

מחנה קיץ

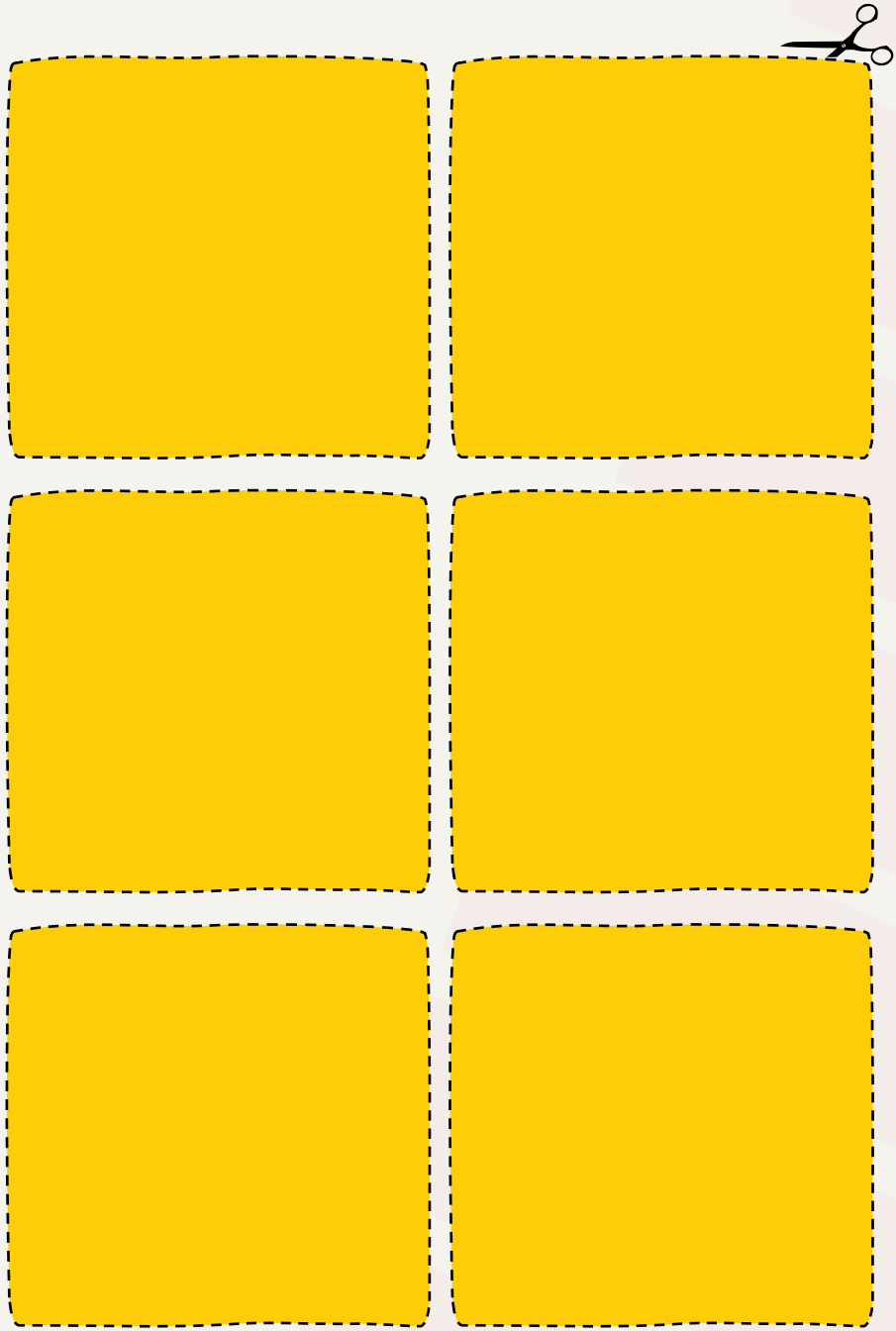

יולי 2020 | תמוז - אב תש"פ

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
			1 ט' תמוז	2 י' תמוז	3 י"א תמוז	4 י"ב תמוז
5 י"ג תמוז	6 י"ד תמוז	7 ט"ו תמוז	8 ט"ז תמוז	9 י"ז תמוז	10 י"ח תמוז	11 י"ט תמוז
12 כ' תמוז	13 כ"א תמוז	14 ב"ב תמוז	15 כ"ג תמוז	16 כ"ד תמוז	17 כ"ה תמוז	18 כ"ו תמוז
19 כ"ז תמוז	20 כ"ח תמוז	21 כ"ט תמוז	22 א' אב	23 ב' אב	24 ג' אב	25 ד' אב
26 ה' אב	27 ו' אב	28 ז' אב	29 ח' אב	30 ט' אב	31 י' אב	

רמאה ידיעות תמוזה

אוגוסט 2020 | אב - אלול תש"פ

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
						1 י"א אב
2 י"ב אב	3 י"ג אב	4 י"ד אב	5 ט"ו אב	6 ט"ז אב	7 י"ז אב	8 י"ח אב
9 י"ט אב	10 כ' אב	11 כ"א אב	12 כ"ב אב	13 כ"ג אב	14 כ"ד אב	15 כ"ה אב
16 כ"ו אב	17 כ"ז אב	18 כ"ח אב	19 כ"ט אב	20 ל' אב	21 א' אלול	22 ב' אלול
23 ג' אלול	24 ד' אלול	25 ה' אלול	26 ו' אלול	27 ז' אלול	28 ח' אלול	29 ט' אלול
30 י' אלול	31 י"א אלול					

תבנית לוח שנה חינמית

הפעולה המשודרגת שלי - **ה**מדריך **ל**מדריך

שכבה

מערך

שם הפעולה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מסרים מרכזיים:

מהלך הפעולה:

המשך מהלך הפעולה:

הערות רכז:

* אז מה בתכלס'?

* להכין:	* להביא:	* לקנות:

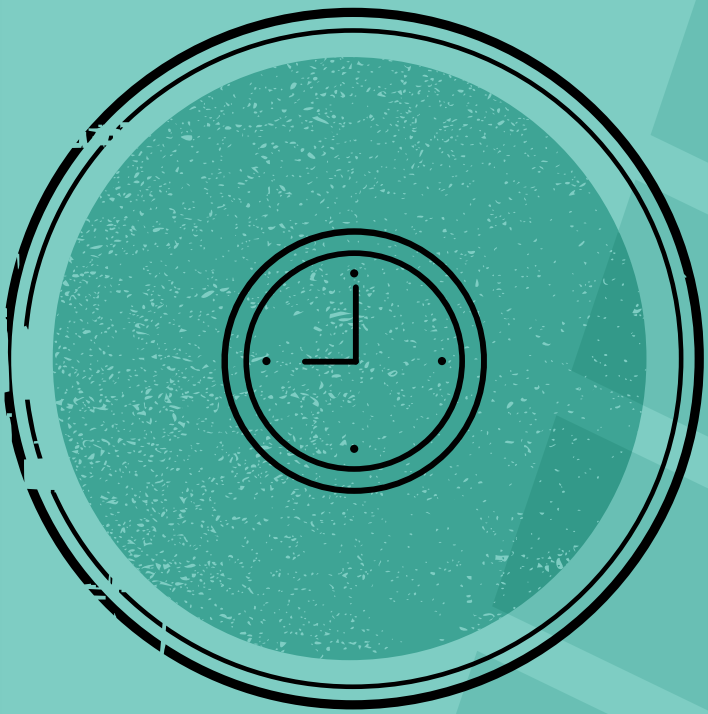

צו השעה

#המדריך למדריך

פורמט פעולה - **ה**מדריך **ל**מדריך

שכבה

מערך

שם הפעולה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מסרים מרכזיים:

מהלך הפעולה:

המשך מהלך הפעולה:

דיון מסכם:

* אז מה בתכלס'?

* להכין:	* להביא:	* לקנות:

פעולת בחירה

#המדריך למדריך

פורמט פעולה - **ה**מדריך **ל**מדריך

שכבה

מערך

שם הפעולה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מסרים מרכזיים:

מהלך הפעולה:

המשך מהלך הפעולה:

דיון מסכם:

* אז מה בתכלס'?

* להכין:	* להביא:	* לקנות:

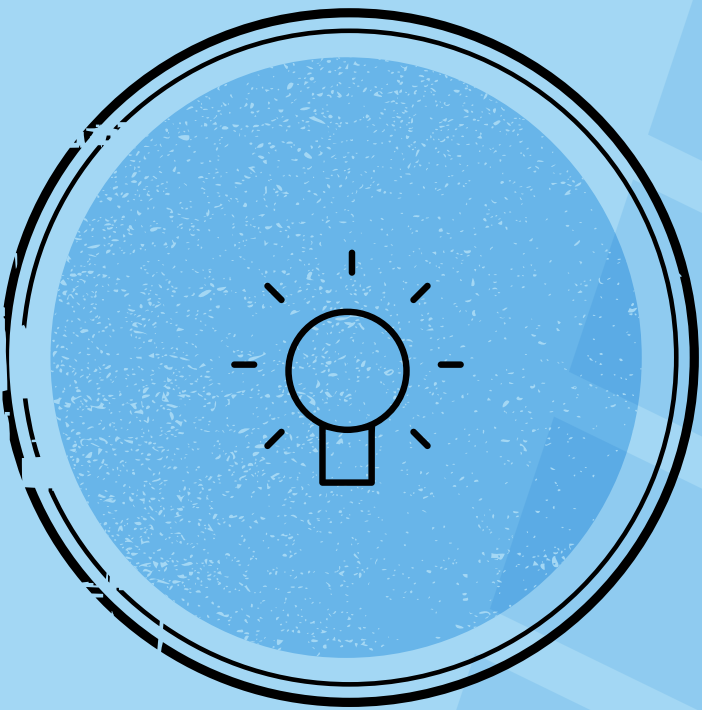

סדנאות

#המדריך למדריך

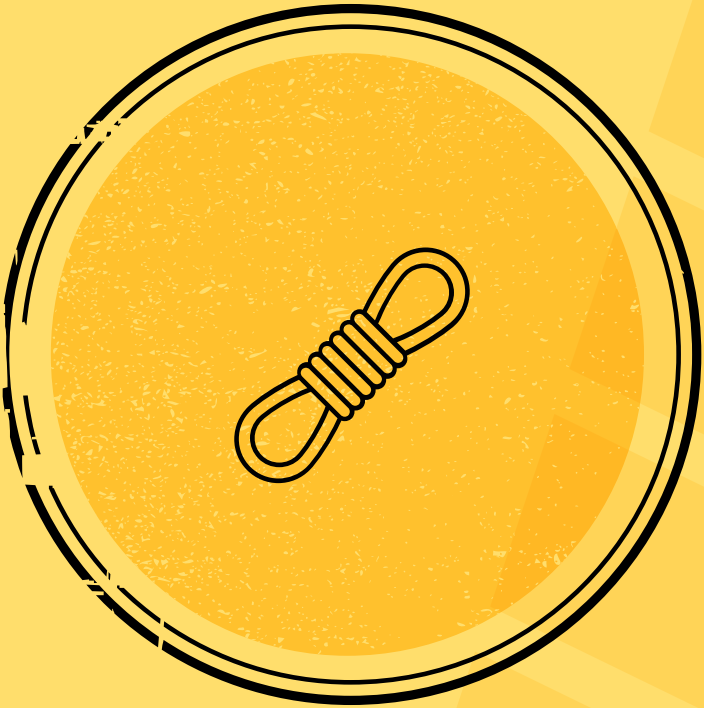

הדרכה מחנאית

#המדריך למדריך

מדרג מחנאי שכבה ו'

מיומנות מחנאית נדרשת

סוגי כירות
קשר שמינית
קבעת יתד
כפיתה מוצלבת
קיצור מרובע
לולאה פשוטה

התנסויות מעשיות

בניית כירה
מציאת הצפון עפ"י הכוכבים
הכנת כתובת אש

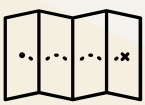

מושגים שצריך להכיר

יתד
בזנ"ט

חייבים לכם תודה...

אלעד כהן- מז"כל התנועה • אחיקם שושן- יו"ר התנועה • ליאור ויטלין- מנהלת מחלקת חינוך • הנהגת התנועה • יושבי ראש הסניפים • מרכזי הסניפים • סיגל כהן - מנהלת הלשכה • מחלקת חינוך- נגה וימן ליאור דביר קינן בירנבאום • מחלקת מפעלים • מחלקת הגשמה • סיון מלניק יניב- ייעוץ וליווי מקצועי • איילת משיח- עיצוב גרפי • ערן בן ישי C- COPY • יעל אבן אור- עריכה לשונית

משתתפי כנס הכתיבה וכותבי התוכן

שירלי חרצ'ובסקי • יובל זלדינג • גל שחם • דן דרומי • אוראל דגן • מורן בן אור • נופר הוניגמן • רותם מיימוני • אופיר שיינהרץ • עדי שפריר • גיל לרר • עומרי מר • עידו מזרחי ירין נונה • אלעד אלפרוביץ' • דני שטרנגלס • שי בר נר • נועה אבנד • שקד בר • מעיין ליברוס • מעיין גונן • ליאור צ'רצ'נסקי • נועם דוזי • טל מיימון • יובל מיימון • אוריה לביא בקין • שחר אייזיק

תודה על המאמץ, האכפתיות, היצרתיות והחשיבה.
תודה שהייתם חלק.

המדריך למדריך

#הדרכה 24/7

"אדם שבוחר לעסוק בחינוך
הוא כנראה אדם מאמין.
אדם שמאמין בבני אדם,
ביכולת שלהם לחולל שינוי,
לעצב מציאות
ולצעוד בדרכים חדשות"

מקום בעולם - חילי טרופר